

Raport oceny oddziaływania na środowisko przedsięwzięcia pn.:

“Budowa elektrowni fotowoltaicznej PV Potulice IV o mocy łącznej
do 14 MW wraz z niezbędną infrastrukturą na działce
o nr. ewid. 152
– obręb Potulice, gmina Wągrowiec.

Inwestor:

Solar SPV I Sp. z o.o., ul. Powązkowska 15, 01-797 Warszawa

Opracowanie:

Zespół autorów pod kierownictwem
mgr inż. Justyny Tokarskiej

Podpis

Mgr inż. Justyna Tokarska

Współautorka

Mgr inż. Karolina Siwocha

Współautorka

Jukka Polska Sp. z o.o.
NIP 1231494959
REGON 38910263800000
KRS 0000903421

Chyliczki, grudzień 2024

Spis treści

1	Cel i zakres niniejszego opracowania.....	10
1.1	Nazwa i adres Wnioskodawcy oraz Wykonawcy raportu.....	10
1.2	Źródła informacji stanowiące podstawę do sporządzenia tego raportu, podstawa prawna...	11
2	Opis planowanego przedsięwzięcia.....	12
2.1	Usytuowanie przedsięwzięcia.....	13
2.2	Analiza powiązań z innymi przedsięwzięciami.	14
2.3	Powierzchnia zajmowanej nieruchomości, a także obiektu budowlanego oraz dotychczasowy sposób ich wykorzystania i pokrycie szatą roślinną.....	17
2.4	Warunki użytkowania terenu w fazie budowy i eksploatacji	17
2.4.1	Etap budowy	17
2.4.2	Etap eksploatacji	19
2.5	Przewidywana ilość wykorzystywanej wody, surowców, materiałów, paliw oraz energii...	19
2.5.1	Etap realizacji	19
2.5.2	Etap eksploatacji	20
2.5.3	Etap likwidacji	20
2.6	Rodzaj technologii.....	20
2.6.1	Porównanie proponowanej technologii z technologią spełniającą wymagania, o których mowa w art. 143 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska	22
3	Odniesienie się do celów środowiskowych wynikających z dokumentów strategicznych istotnych z punktu widzenia realizacji przedsięwzięcia, zgodnie z art. 66 ust. 1 pkt 11a ustawy o oś	23
4	Opis elementów środowiska objętych oddziaływaniem planowanego przedsięwzięcia.....	25
4.1	Położenie, morfologia, budowa geologiczna.....	25
4.2	Uwarunkowania hydrogeologiczne i hydrologiczne	28
4.2.1	Jednolite części wód podziemnych	34
4.2.2	Jednolite części wód powierzchniowych	35
4.3	Klimat, jakość powietrza atmosferycznego.....	36
4.4	Stan klimatu akustycznego, opis uwarunkowań akustycznych terenu oraz usytuowanie względem terenów chronionych akustycznie.....	37
4.5	Rośliny, zwierzęta, grzyby, różnorodność biologiczna	39
4.6	Elementy środowiska objęte ochroną na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody oraz korytarzy ekologicznych w rozumieniu tej ustawy.....	40
4.7	Zabytki	41
4.8	Analiza uwarunkowań krajobrazowych	43
5	Opis wariantów przedsięwzięcia	53
5.1	Wariant „zerowy” brak realizacji przedsięwzięcia.....	53
5.2	Wariant I proponowany przez Wnioskodawcę - inwestorski.....	54
5.2.1	Przedstawienie informacji o różnorodności biologicznej, wykorzystywaniu zasobów naturalnych, w tym gleby, wody i powierzchni ziemi.	57
5.2.2	Rodzaj i wielkość emisji zanieczyszczeń powietrza	58
5.2.3	Emisja promieniowania elektromagnetycznego	59
5.2.4	Emisja hałasu	66

5.2.5	Rodzaj, przewidywane ilości wytwarzanych odpadów oraz ich wpływ na środowisko i sposób postępowania z odpadami.	72
5.2.6	Emisja ścieków	79
5.2.1	Oddziaływanie po realizacji zamierzenia w odniesieniu do stanu wód powierzchniowych i podziemnych.	80
5.2.2	Oddziaływanie na ludzi, w tym zdrowie i warunki życia oraz na dobra materialne. Możliwe konflikty społeczne.	81
5.2.3	Oddziaływanie na powierzchnię ziemi i warunki glebowe	82
5.2.1	Oddziaływanie na rośliny, zwierzęta, grzyby i siedliska przyrodnicze	86
5.2.2	Oddziaływanie na formy ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, w tym na cele i przedmiot ochrony obszarów Natura 2000, oraz ciągłość łączących je korytarzy ekologicznych	90
5.2.3	Oddziaływanie na krajobraz	90
5.3	Racjonalny II wariant alternatywny.....	96
5.3.1	Przedstawienie informacji o różnorodności biologicznej, wykorzystywaniu zasobów naturalnych, w tym gleby, wody i powierzchni ziemi.	98
5.3.2	Rodzaj i wielkość emisji zanieczyszczeń powietrza	99
5.3.3	Emisja promieniowania elektromagnetycznego	100
5.3.4	Emisja hałasu	101
5.3.5	Gospodarka odpadowa	106
5.3.6	Emisja ścieków	108
5.3.7	Oddziaływanie po realizacji zamierzenia w odniesieniu do stanu wód powierzchniowych i podziemnych.	109
5.3.8	Oddziaływanie na ludzi, w tym zdrowie i warunki życia oraz na dobra materialne. Możliwe konflikty społeczne.	109
5.3.9	Oddziaływanie na powierzchnię ziemi i warunki glebowe	109
5.3.10	Oddziaływanie na rośliny, zwierzęta, grzyby i siedliska przyrodnicze	109
5.3.11	Oddziaływanie na formy ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, w tym na cele i przedmiot ochrony obszarów Natura 2000, oraz ciągłość łączących je korytarzy ekologicznych	110
5.3.12	Oddziaływanie na krajobraz	110
6	Porównanie oddziaływań analizowanych wariantów	110
6.1	Gospodarka ściekowa	110
6.2	Gospodarka odpadowa	110
6.3	Oddziaływanie na powietrze atmosferyczne.....	111
6.4	Oddziaływanie na klimat akustyczny.....	111
6.5	Oddziaływanie na krajobraz.....	112
6.6	Transgraniczne oddziaływanie wariantów.....	112

6.7	Oddziaływanie na przyrodę ożywioną – rośliny, zwierzęta, grzyby, siedliska przyrodnicze oraz nieożywioną	112
6.8	Oddziaływanie wariantów w przypadku wystąpienia katastrofy naturalnej i budowlanej .	113
6.9	Wariant najkorzystniejszy dla środowiska	115
7	Opis metod prognozowania	116
8	Opis przewidywanych działań mających na celu unikanie, zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko	117
8.1	Etap realizacji	117
8.2	Etap eksploatacji	119
8.3	Etap likwidacji	121
8.4	Ocena skuteczności działań ograniczających oddziaływanie na elementy środowiska.....	122
9	Ryzyko wystąpienia poważnej awarii lub katastrofy naturalnej lub budowlanej, przy uwzględnieniu używanych substancji i stosowanych technologii, w tym ryzyko związane ze zmianą klimatu.	123
10	Opis przewidywanych skutków dla środowiska w przypadku niepodejmowania przedsięwzięcia	123
11	Ocena oddziaływania na poszczególne komponenty środowiska	124
11.1	Oddziaływanie na ludzi, w tym zdrowie i warunki życia oraz na dobra materialne. Możliwe konflikty społeczne.	125
11.2	Oddziaływanie na powierzchnię ziemi i warunki glebowe	125
11.2.1	Faza realizacji	125
11.2.2	Faza eksploatacji	126
11.2.3	Faza likwidacji	126
11.3	Oddziaływanie na rośliny, zwierzęta, grzyby i siedliska przyrodnicze	127
11.3.1	Wpływ na siedliska przyrodnicze	127
11.3.2	Wpływ na chronione gatunki roślin	127
11.3.3	Wpływ na chronione gatunki grzybów i porostów	127
11.3.4	Wpływ na chronione gatunki owadów	127
11.3.5	Wpływ na płazy	127
11.3.6	Wpływ na gady	127
11.3.7	Wpływ na ptaki	127
11.3.8	Wpływ na ssaki	128
11.4	Oddziaływanie na formy ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, w tym na cele i przedmiot ochrony obszarów Natura 2000, oraz ciągłość łączących je korytarzy ekologicznych.....	128
11.5	Oddziaływanie na krajobraz	129
11.6	Oddziaływanie po realizacji zamierzenia w odniesieniu do stanu wód powierzchniowych i podziemnych.	130
11.6.1	Wpływ przedsięwzięcia na osiągnięcie celów środowiskowych, zgodnie z art. 56, art. 57, art. 59 i art. 61 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (Dz. U. 2023 poz. 1478). 130	
11.7	Oddziaływanie na powietrze	130
11.8	Oddziaływanie na klimat, w tym emisje gazów cieplarnianych i oddziaływania istotne z punktu widzenia dostosowania do zmian klimatu	130
11.9	Oddziaływanie na klimat akustyczny	133
11.10	Oddziaływanie na zabytki i krajobraz kulturowy, objęte istniejącą dokumentacją, w szczególności rejestrem lub ewidencją zabytków.....	134

11.11	Oddziaływanie na etapie likwidacji	134
11.12	Oddziaływanie skumulowane.....	134
12	Opis przewidywanych znaczących oddziaływań planowanego przedsięwzięcia na środowisko, obejmujących bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótko-, średnio- i długoterminowe.	139
13	Propozycja monitoringu oddziaływania przedsięwzięcia na etapie eksploatacji.....	141
14	Prace rozbiórkowe dotyczące przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko	141
15	Możliwe transgraniczne oddziaływanie na środowisko.....	141
16	Obszar ograniczonego użytkowania.....	141
17	Trudności wynikające z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy, jakie napotkano, opracowując raport.....	141
18	Spis załączników	142
19	Przypisy końcowe	143

Spis rysunków

Rysunek 1 Lokalizacja elektrowni wiatrowych w powiecie wągrowieckim [źródło: https://wagrowiec.e-mapa.net/ dostęp wrzesień 2024 r.]	15
Rysunek 2 Lokalizacja planowanych w rejonie inwestycji PV - na różnym etapie zaawansowania. Opracowanie własne na podstawie https://wagrowiec.e-mapa.net/ dostęp wrzesień 2024.	16
Rysunek 3 Plan zagospodarowania terenu inwestycyjnego.	17
Rysunek 4 Uproszczony proces działania elektrowni fotowoltaicznej (źródło Photonlab Systemy Fotowoltaiczne AIP Jakub Wiśniewski, Politechnika Warszawska)	20
Rysunek 5 Budowa geologiczna w rejonie inwestycji. Fragment mapy geologicznej Polski, arkusz 395 Wągrowiec, wyd. PIG PIB.	27
Rysunek 6 Złoża kopalin w rejonie inwestycji. Mapa geośrodowiskowa Polski (II), arkusz 395, plansza A	28
Rysunek 7 Obszar gruntu zdrenowanego wraz z rejonem inwestycji. Opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z SIGW PGW WP, Zarząd Zlewni w Poznaniu.	29
Rysunek 8 Rejon inwestycji – obszar zdrenowany Opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z SIGW PGW WP, Zarząd Zlewni w Poznaniu.	30
Rysunek 9 Fragment mapy hydrogeologicznej, arkusz 395 Wągrowiec, PIG PAN	31
Rysunek 10 Głębokość do pierwszego poziomu wodonośnego w rejonie inwestycji. Źródło: PIG PAN Mapa: <i>Pierwszy poziom wodonośny. Występowanie i hydrodynamika.</i>	32
Rysunek 11 Wybrane warstwy informacyjne mapy hydrogeologicznej arkusza Wągrowiec 395. PIG PIB.	32
Rysunek 12 Fragment mapy głębokości występowania głównych użytkowych poziomów wodonośnych. [Dąbrowski S. Ryszkowska J. 2000 r. PIG PIB]	33
Rysunek 13 Lokalizacja przedsięwzięcia wobec Głównego Zbiornika Wód Podziemnych	35
Rysunek 14 Lokalizacja przedsięwzięcia względem Jednolitych Części Wód Podziemnych. Opracowanie własne na podstawie danych CBDG, PIG PAN.	35
Rysunek 15 Średnia roczna suma usłonecznienia, Atlas klimatu Polski (1991-2020) red. Naukowa Arkadiusz m.Tomczyk, Ewa Bednorz, Bogucki Wydawnictwo Naukowe, Poznań 2022	36
Rysunek 16 Położenie terenu chronionego akustycznie względem działki inwestycyjnej. Źródło Geoportal.gov.pl	39
Rysunek 17 Lokalizacja terenu inwestycyjnego w stosunku do terenów chronionych źródło www.geoserwis.gdos.pl .	40
Rysunek 18 Lokalizacja przedsięwzięcia względem istniejących korytarzy ekologicznych – zaznaczonych na zielono Opracowanie własne na podstawie: korytarze.net .	41
Rysunek 19 Lokalizacja stref archeologicznej ochrony konserwatorskiej w rejonie inwestycji.	43
Rysunek 20 Analiza pokrycia terenu inwestycji. Opracowanie własne na podstawie Corine Land Cover 2018	46
Rysunek 21 Legenda do mapy charakterystyki pokrycia terenu CLC 2018	48
Rysunek 22 Miejsca wykonania zdjęć krajobrazowych.	50
Rysunek 23 Izolinie emisji hałasu dla pory dnia, wariant Ia.	70
Rysunek 24 Izolinie emisji hałasu dla pory nocy, wariant Ia.	70
Rysunek 25 Izolinie hałasu dla pory dnia, wariant Ib.	71
Rysunek 26 Izolinie hałasu dla pory nocy, wariant Ib.	72
Rysunek 27 Sposób posadowienia stelaży z panelami PV w gruncie. Źródło: https://corab.pl	82

Rysunek 28 Zmiana średniej temperatury po realizacji farmy PV. Opracowanie na podstawie Impact of a small-scale solar park on temperature and vegetation parameters obtained from Landsat 8”	84
Rysunek 29 Analiza widoczności z punktu obserwacyjnego 1_III, wysokość inwestycji 4,0 m.	92
Rysunek 30 Analiza widoczności z punktu obserwacyjnego 1_IV, wysokość inwestycji 4,0 m	93
Rysunek 31 Analiza widoczności z punktu obserwacyjnego 2, wysokość inwestycji 4,0 m	94
Rysunek 32 Analiza widoczności z punktu 3.	95
Rysunek 33 Izolinie hałasu dla pory dnia, wariant II.	105
Rysunek 34 Izolinie hałasu dla pory nocy, wariant II.	105
Rysunek 35 Sposób posadowienia stelaży z panelami PV w gruncie. Źródło: corab.pl	126

Spis tabel

Tabela 1 Bilans zagospodarowania terenu.	17
Tabela 2 Orientacyjne zużycie materiałów, surowców, energii i paliw.	19
Tabela 3 Orientacyjne zużycie materiałów, surowców, energii i paliw na etapie likwidacji	20
Tabela 4 Porównanie proponowanej technologii z technologią spełniającą wymagania, o których mowa w art. 143 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r	22
Tabela 5 Główne parametry jednostki hydrogeologicznej. PIG PIB	33
Tabela 6 Odległość przedsięwzięcia względem cieków, rowów, kanałów, zbiorników wodnych.	34
Tabela 7 Odległość inwestycji od form ochrony przyrody.	40
Tabela 8 Cechy krajobrazu	44
Tabela 9 Informacje o różnorodności biologicznej, wykorzystywaniu zasobów naturalnych, w tym gleby, wody i powierzchni ziemi.	57
Tabela 10 Wyniki i kryteria oceny uciążliwości ze strony hałasu od inwestycji. Wariant Ia	69
Tabela 11 Wyniki i kryteria oceny uciążliwości ze strony hałasu od inwestycji. Wariant Ib	71
Tabela 12 Przewidziane ilości odpadów wytwarzanych na etapie realizacji.	73
Tabela 13 Przewidziane ilości odpadów wytwarzanych na etapie eksploatacji wraz ze sposobem ich zagospodarowania	74
Tabela 14 Odpady powstające na etapie likwidacji w wariantcie I.	77
Tabela 15 Bilans powierzchni i urządzeń dla wariantu alternatywnego WII	96
Tabela 16 Informacje o różnorodności biologicznej, wykorzystywaniu zasobów naturalnych, w tym gleby, wody i powierzchni ziemi.	98
Tabela 17 Wyniki i kryteria oceny uciążliwości ze strony hałasu od inwestycji. Wariant II	104
Tabela 18 Odpady powstające na etapie likwidacji przedsięwzięcia dla wariantu I i II	110
Tabela 19 Porównanie najwyższych wartości emisji hałasu obliczone poza granicami zakładu w obu wariantach	112
Tabela 20 Porównanie oddziaływań wariantów	112
Tabela 21 Możliwe oddziaływania na środowisko w wyniku katastrofy naturalnej lub budowlanej.	114
Tabela 22 Porównanie oddziaływań negatywnych wariantów na środowisko.	116
Tabela 23 Wpływ wybranych działań zapobiegawczych i minimalizujących oddziaływania na zachowanie jakości stanu środowiska i jego komponentów.	122
Tabela 24 Ocena ryzyka wystąpienia znacznego oddziaływania na krajobraz	129
Tabela 25 Adaptacja przedsięwzięcia do zmian klimatu.	131
Tabela 26 Oddziaływanie na klimat związane z przedsięwzięciem.	132
Tabela 27 Podsumowanie i zestawienie przewidywanych oddziaływań	140

1 Cel i zakres niniejszego opracowania

Celem opracowania jest sporządzenie raportu oceny oddziaływania na środowisko dla przedsięwzięcia pn.: „Budowa elektrowni fotowoltaicznej PV Potulice IV o mocy łącznej do 14 MW wraz z niezbędną infrastrukturą na działce o nr. ewid. 152 – obręb Potulice, gmina Wągrowiec” (dalej, jako raport).

Raport ten stanowi załącznik do wniosku o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach zgodnie z art. 71 ust. 2 pkt 2, art. 73 ust. 1 oraz art. 74 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. 2008 nr 199 poz.1227, t.j. Dz. U.z2023 r. poz. 2029).

W trakcie prowadzonego postępowania uzyskano postanowienie Wójta Gminy Wągrowiec – postanowienie znak: RŚ.6220.11.2023.OŚ2 z dnia 22 lutego 2024 r., w którym organ stwierdził konieczność przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko dla przedmiotowego przedsięwzięcia.

Zakres dokumentu reguluje art. 66 wspomnianej powyżej ustawy, ze szczególną analizą zagadnień wskazanych w postanowieniu Wójta Gminy Wągrowiec z dnia 5 czerwca 2024 r.

Zgodnie z Rozporządzeniem Rady ministrów z dnia 10 września 2019ⁱ r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (ze zmianami) przedmiotowa inwestycja zaliczona została do przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko jako, zgodnie z § 3 ust. 1 podpunkt 54a lit. a):

„54a) zabudowa systemami fotowoltaicznymi o powierzchni wyznaczonej po obrysie zewnętrznych skrajnych modułów paneli nie mniejszej niż:

a) 0,5 ha na obszarach objętych formami ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–5, 8 i 9 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, lub w otulinach form ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–3 tej ustawy

b) 2 ha na obszarach innych niż wymienione w lit. a

– z wyłączeniem zabudowy systemami fotowoltaicznymi lokalizowanej na dachach i elewacjach obiektów budowlanych”

1.1 Nazwa i adres Wnioskodawcy oraz Wykonawcy raportu

Wnioskodawcą ubiegającym się o uzyskanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach jest:

Solar SPVI Sp. z o.o.,
ul. Powązkowska 15, 01-797 Warszawa

Wykonawcą raportu oceny oddziaływania na środowisko jest firma:

JUKKA POLSKA SP. z o.o.

Chyliczki, ul. Dworska 2a

05-510 Konstancin-Jeziorna

kontakt@jukka.com.pl

1.2 Źródła informacji stanowiące podstawę do sporządzenia tego raportu, podstawa prawna

Podstawę merytoryczną opracowania stanowią materiały literaturowe (publikacje, wytyczne, instrukcje, mapy itp.) oraz dokumenty dostarczone przez Wnioskodawcę, wymienione poniżej:

- Karta informacyjna przedsięwzięcia,
- Wyniki inwentaryzacji przyrodniczej,
- przekazane przez Wnioskodawcę materiały ogólnotechniczne i kartograficzne,
- dane przekazane przez Wnioskodawcę charakteryzujące obiekt,
- dane przekazane przez Wnioskodawcę dotyczące instalowanych urządzeń,
- mapa zagospodarowania terenu projektowanej inwestycji,
- charakterystyka działalności,
- Program ochrony środowiska dla gminy Wągrowiec,
- Internetowe portale branżowe.

Niniejsze opracowanie wykonano zgodnie z aktualnie obowiązującymi przepisami prawa w zakresie ochrony środowiska, dziedzin pokrewnych oraz dokumentów i planów miejscowych:

- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. 2021.0.1973 t.j.);
- Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U.2023 poz. 1094.);
- Ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz.U.2023.0.1587 t.j.);
- Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (Dz.U.2023.0.682 t.j.);
- Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U.2022.0.916 t.j.);
- Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz.U.2023.0.977 t.j.);

- Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz.U.2022.0.840 t.j.);
- Ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (Dz. U. 2023 poz. 1478 t.j.);
- Ustawa z dnia 18 kwietnia 2002 r. o stanie klęski żywiołowej (Dz.U.2017.1897 t.j.);
- Rozporządzenie Rady ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. z 2019 r. poz. 1839);
- Rozporządzenie ministra Gospodarki z dnia 5 października 2015 r. w sprawie szczegółowego postępowania z olejami odpadowymi (Dz.U.2015.1694);
- Rozporządzenie ministra Środowiska z 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz.U.2014.112 t.j.);
- Rozporządzenie ministra Rozwoju z dnia 29 stycznia 2016 r. w sprawie rodzajów i ilości znajdujących się w zakładzie substancji niebezpiecznych, decydujących o zaliczeniu zakładu do zakładu o zwiększonym lub dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej (Dz.U.2016.138);
- Rozporządzenie ministra Klimatu z dnia 2 stycznia 2020 r. w sprawie katalogu odpadów (Dz.U.2020.10);
- Rozporządzenie ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (tekst jedn.: Dz. U. z 2021 r. poz. 845);
- Rozporządzenie ministra Środowiska z dnia 26 stycznia 2010 r. w sprawie wartości odniesienia dla niektórych substancji w powietrzu (Dz.U.2010.16.87);
- Rozporządzenie ministra Środowiska z dnia 2 lipca 2010 r. w sprawie rodzajów instalacji, których eksploatacja wymaga zgłoszenia (Dz.U.2019.1510 t.j.);
- Rozporządzenie ministra Środowiska z dnia 2 lipca 2010 r. w sprawie przypadków, w których wprowadzenie gazów lub pyłów do powietrza z instalacji nie wymaga pozwolenia (Dz.U.2010.130.881);
- Rozporządzeniu ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz.U.2022.0.1225 t.j.);

2 Opis planowanego przedsięwzięcia

Projekt zakłada budowę farmy fotowoltaicznej PV Potulice IV o mocy do 14 MW.

Farma ta będzie generowała energię elektryczną prądu stałego (DC), prąd będzie konwertowany przez inwertery na prąd przemienny (AC) za pomocą inwerterów bądź inwerterów centralnych. Energia elektryczna przesyłana będzie do stacji transformatorowych, gdzie zostanie

podniesione jej napięcie z niskiego na średnie (SN). Energia na poziomie średniego napięcia zostanie przesłana do stacji SN/WN (główny punkt odbioru – GPO) podnoszącej poziom napięcia do napięcia wysokiego. Lokalizacja stacji SN/WN nie została jeszcze ustalona.

Zakres prac koniecznych do zrealizowania przedsięwzięcia:

- Dostarczenie komponentów do budowy.
- Instalacja konstrukcji wsporników przy pomocy kłosa (palownicy).
- Montaż paneli fotowoltaicznych.
- Wykonanie infrastruktury towarzyszącej – ciągów kablowych (podziemnych), stacji transformatorowych, magazynów energii.
- Budowa przyłącza energetycznego – według wytycznych odrębnego postępowania przyłączeniowego i zgodnie z warunkami przyłączeniowymi (w tej chwili Inwestor nie posiada jeszcze warunków przyłączeniowych).
- Uruchomienie elektrowni.
- Próby sprawności i prawidłowego funkcjonowania przedsięwzięcia.

2.1 Usytuowanie przedsięwzięcia

Przedmiotowe przedsięwzięcie zlokalizowane będzie na działce o nr. ewid. 152, obręb Potulice, gmina Wągrowiec, powiat wągrowiecki, woj. wielkopolskie.

Działka objęta inwestycją ma powierzchnię całkowitą 19,21 ha, na potrzeby elektrowni PV przeznaczono ok. 15 ha. Ma kształt nieregularny, zwężający się w kierunku płn-wsch.

Użytki w obrębie działki ewidencyjnej: grunty orne, łąki trwałe, drogi, grunty zadrzewione i zakrzewione na użytkach rolnych, grunty pod rowami.

Klasa bonitacyjna gruntów w obrębie przedsięwzięcia –

RV, RIVa, – grunty orne,

ŁIV, ŁV – łąki trwałe,

Lz-ŁV - grunty zadrzewione i zakrzewione na użytkach rolnych

W okolicach rzeki Rudki w części wschodniej występują częściowo zarośla wierzbowe, a częściowo ols. Szczegółowe informacje na temat siedlisk przyrodniczych znajdują się w dalszej części opracowania.

Od strony północnej i płn-wschodniej inwestycja graniczy z terenami gruntów ornych, oddzielonych od działki asfaltową drogą powiatową. W pozostałych kierunkach teren otoczony jest głównie łąkami. Część granicy inwestycji stanowi rzeka Rudka oraz rów. Przez teren inwestycyjny przebiega napowietrzna linia średniego napięcia z posadowionymi słupami.

Opisywana działka **nie jest** objęta zapisami miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego. Do opracowania dołączono opis zagospodarowania działek sąsiadujących z działką inwestycyjną uzyskany z Urzędu Gminy Wągrowiec (wersja elektroniczna). Opis przytoczono w rozdziale dotyczącym klimatu akustycznego.

Warunki wykorzystania terenu

W odniesieniu do art. 63 ust. 1 pkt 2 lit. a-k ustawy z dnia 3 października 2018 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2022 r., poz. 1029):

Przedmiotowe przedsięwzięcie jest zlokalizowane poza:

- obszarami wodno-błotnymi, innymi obszarami o płytkim zaleganiu wód podziemnych, w tym siedliskami łągowymi oraz ujściami rzek,
- obszarami wybrzeży i środowiskiem morskim,
- obszarami góorskimi lub leśnymi,
- obszarami objętymi ochroną, strefami ochronnymi ujęć wód i obszarami ochronnymi zbiorników wód śródlądowych,
- obszarami, na których standardy jakości środowiska zostały przekroczone,
- obszarami o krajobrazie mającym znaczenie historyczne,
- obszarami przylegającymi do jezior,
- uzdrowiskami i obszarami ochrony uzdrowiskowej.

Obszar objęty inwestycją nie jest zagrożony niebezpieczeństwem powodzi. Nie znajduje się on w obszarze szczególnego zagrożenia powodzią w rozumieniu art. 16 objaśnienie pojęć pkt 34 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne.

Obszar nie jest zagrożony podtopieniami, na podstawie informacji PSHⁱⁱ.

Obszar jest zagrożony susząⁱⁱⁱ.

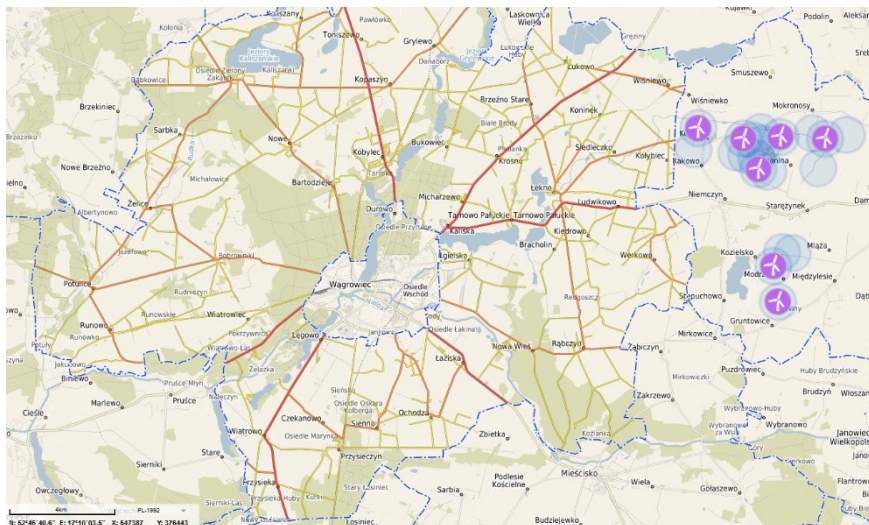
2.2 Analiza powiązań z innymi przedsięwzięciami.

W niniejszym raporcie przeanalizowano możliwość kumulowania się oddziaływań przedsięwzięć realizowanych, zrealizowanych lub planowanych, znajdujących się na terenie, na którym planuje się realizację przedsięwzięcia, oraz w obszarze oddziaływania przedsięwzięcia lub których oddziaływania mieszczą się w obszarze oddziaływania planowanego przedsięwzięcia w zakresie, w jakim ich oddziaływania mogą prowadzić do skumulowania oddziaływań z planowanym przedsięwzięciem.

Na terenie, na którym planuje się realizację przedsięwzięcia oraz w obszarze oddziaływania przedsięwzięcia nie znajdują się żadne przedsięwzięcia, które mogłyby prowadzić do skumulowania oddziaływań z planowanym przedsięwzięciem w zakresie emisji zanieczyszczeń oraz hałasu, promieniowania PEM, czy odpadów do środowiska.

Niemniej jednak na terenie gminy Wągrowiec realizuje się inne inwestycje polegające na budowie elektrowni fotowoltaicznych. Poniżej przedstawiono w wersji graficznej lokalizację planowanych/realizowanych przedsięwzięć OZE wskazanych w Systemie Informacji Przestrzennej gminy Wągrowiec:

1. Inwestycje - elektrownie wiatrowe

Rysunek 1 Lokalizacja elektrowni wiatrowych w powiecie wągrowieckim [źródło: <https://wagrowiec.e-mapa.net/> dostęp wrzesień 2024 r.]

Elektrownie wiatrowe znajdują się powyżej 15 km od planowanego przedsięwzięcia (w powiecie wągrowieckim, w gminie Damasławek).

2. Inwestycje – PV

Wnioskodawca wnioskuję również o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla przedsięwzięć polegających na budowie elektrowni PV w poniższych lokalizacjach (według odrębnych postępowań):

- Etap I – dz.58/2 – obręb Potulice
- Etap II – dz. 191/20 – obręb Potulice; dz. 18/1 obręb Runowo
- Etap III – dz. 162/8 – obręb Potulice

The map displays the following labels and features:

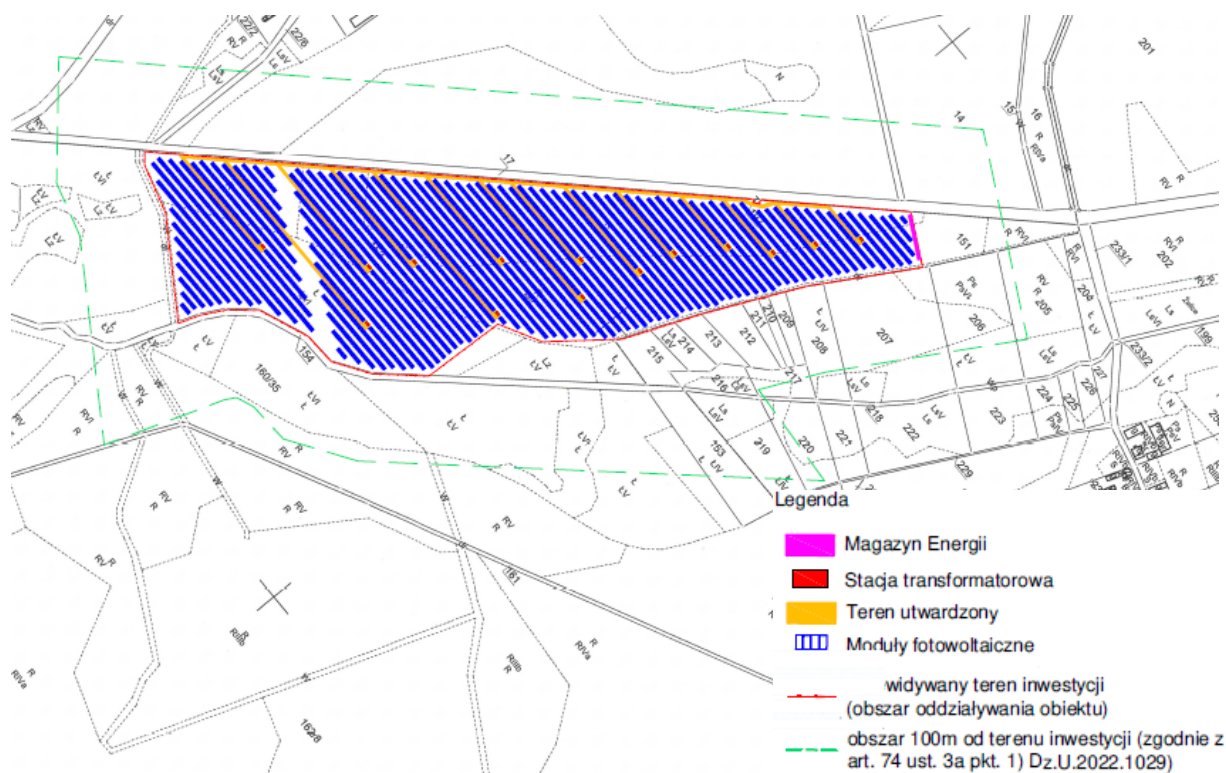
- Etapy (Stages):**
 - etap I (green outline)
 - etap II (green outline)
 - etap III (green outline)
 - etap IV (green outline)
- Statuses:**
 - pozytywna (positive status, marked in pink)
 - zawieszone postępowanie (suspended proceedings, marked in pink)
 - post. zawieszone (suspended proceedings, marked in pink)
- Geographical Labels:**
 - Popielno
 - gmina Budych
 - powiat chodzieski
 - Laskowo
 - powiat ostrowski
 - gmina Boguszewo
 - powiat szamotki
 - Wiatrowiec
 - gmina Rogoźnica
 - gmina Wągrowiec
 - Wągrowiec
 - Widnia

16

2.3 Powierzchnia zajmowanej nieruchomości, a także obiektu budowlanego oraz dotychczasowy sposób ich wykorzystania i pokrycie szatą roślinną.

Tabela 1 Bilans zagospodarowania terenu.

Cecha instalacji	Etap IV
max. pow. inwestycji	15 ha
max. moc farmy	14 MW
max. ilość modułów	28 000
pow. zabudowy modułami	90 000 m ²
max. Ilość inwerterów	140
Max. Ilość stacji transformatorowych SN/nn	14
Sumaryczna powierzchnia stacji transformatorowych	210 m ²
Max. powierzchnia magazynów energii (opcja)	150 m ²
Max ilość magazynów energii (opcja)	14
Max. pow. terenu utwardzonego (łącznie z pow. pod stacjami transformatorowymi i magazynami energii)	7360m ² [0,736 ha]
Udział terenów utwardzonych w powierzchni całkowitej	4,9%

Rysunek 3 Plan zagospodarowania terenu inwestycyjnego.

2.4 Warunki użytkowania terenu w fazie budowy i eksploatacji

2.4.1 Etap budowy

Budowa elektrowni fotowoltaicznej o mocy do 14 MW trwa - ok. 3 - 6 miesięcy, z przestojami ten czas może ulec wydłużeniu. Przestoje mogą być spowodowane np.

niesprzyjającymi warunkami atmosferycznymi, natknięciem się na nieujęte w ewidencji SIGW prowadzonej przez PGW Wody Polskie urządzenie melioracji szczegółowych (np. sączek drenarski – szerzej opisano ten temat w rozdziale 0) oraz innymi nieprzewidzianymi na tym etapie okolicznościami. Inwestor zapewnia, że w trakcie realizacji dochowa wszelkich starań i zachowa szczególną ostrożność przy pracach ziemnych, a wszystkie napotkane kolizje z urządzeniami melioracyjnymi zostaną zinwentaryzowane i w razie konieczności przebudowane w oparciu o uzyskane wcześniej wymagane prawem decyzje w tym zakresie. W praktyce bez dokładnych map lokalizacji melioracji szczegółowych, bez dokonania wcześniejszych odkrywek, nie jest możliwe zlokalizowanie tych urządzeń w gruncie.

Podczas tego etapu prowadzone będą prace budowlane, które obejmować będą:

Kotwienie, wbijanie profili konstrukcyjnych metodą kafarowania.

Poprowadzenie wykopów na kable.

Posadowienie stacji transformatorowych wraz ze słupami oświetlającymi.

Montaż ogrodzenia.

Ręcznym skręceniu i montażu szkieletu konstrukcji nośnej modułów fotowoltaicznych.

Ułożenie kabli w wykopach i wykonaniu wszystkich instalacji elektrycznych.

Posprzątanie terenu inwestycji.

Podczas tego etapu wykorzystane zostaną m.in.: kruszywo, cement, beton, stal konstrukcyjna, profile aluminiowe, różnego typu elementy instalacyjne (łączniki, okablowanie, elementy montażowe paneli, uszczelki) oraz gotowe urządzenia, czyli panele fotowoltaiczne, inwertery, złącza kablowe itp. Wykorzystane będą również pojazdy - samochody ciężarowe, kufary samojezdne oraz koparko-ładowarki. metalowa konstrukcja montażowa wykonana będzie z wcześniej przygotowanych, prefabrykowanych elementów, niewymagających cięcia i dostarczona na plac budowy samochodami ciężarowymi. montaż paneli na konstrukcjach montażowych oraz połączenia elektryczne zostaną wykonane przez firmę specjalistyczną.

Plan realizacji dowozu komponentów inwestycji:

- Panele – ok. 22 transportów,
- Konstrukcje – ok. 22 transportów,
- Stacje trafo – 1 transport / sztuka, dla przedmiotowego przedsięwzięcia – do 14 transportów.

Harmonogram prac zależy od ilości pracowników oraz warunków pogodowych.

Można założyć, że poszczególne etapy realizacji będą trwały odpowiednio ok.:

- uporządkowanie i wyrównanie terenu – 4 – 8 dni,
- wbijanie słupów pod konstrukcję paneli – 6-14 dni (użycie kafara)
- budowa ogrodzenia – 7 dni
- skręcanie szkieletu pod panele – 20 dni
- korytowanie, wykopy pod drogi, obiekty budowlane, przewody elektryczne – 4 dni,

- montaż paneli PV – 30 dni,
- wykonanie/ułożenie płyt fundamentowych pod obiekty budowlane – 2 dni,
- wykonanie drogi technicznej i placu manewrowego – 2 dni,
- układanie przewodów elektrycznych w wykopach – 3 dni,
- montaż budynków – 2 dni,
- podłączenie i konfiguracja instalacji elektrotechnicznych i komunikacyjnych etc. – 3 5 dni,
- uporządkowanie terenu – 3-5 dni.

Łącznie ok. 100 dni z możliwościami przestojów w związku np. z niesprzyjającą pogodą.

Część etapów może być realizowanych jednocześnie, więc powyższy czas może ulec skróceniu.

2.4.2 Etap eksploatacji

Jako eksploatację rozumie się rozpoczęcie produkcji energii elektrycznej w instalacji fotowoltaicznej. Podczas eksploatacji mogą być potrzebne doraźne prace serwisowe realizowane przez firmy zewnętrzne.

2.5 Przewidywana ilość wykorzystywanej wody, surowców, materiałów, paliw oraz energii

2.5.1 Etap realizacji

Podczas tego etapu wykorzystane zostaną m.in.: kruszywo, cement, beton, stal konstrukcyjna, profile aluminiowe, różnego typu elementy instalacyjne (łączniki, okablowanie, elementy montażowe paneli, uszczelki) oraz gotowe urządzenia, czyli panele fotowoltaiczne aparatura elektromagnetyczna itp. Wykorzystane będą również pojazdy- samochody ciężarowe oraz koparko-ładowarki. Na etapie realizacji zaopatrzenie w wodę na cele socjalno-bytowe planuje się realizować z beczkowozów.

Tabela 2 Orientacyjne zużycie materiałów, surowców, energii i paliw.

Rodzaj-surowiec/materiał/paliwo	Orientacyjne zużycie na etapie budowy farmy PV	Jednostka
beton	350	m ³
Stal i inne	683	Mg
Kruszywo	900	Mg
Olej napędowy (transport)	5	m ³
Woda na cele socjalne i porządkowe	1	m ³ /d
Energia elektryczna	16800	kWh

2.5.2 Etap eksploatacji

1. Szacunkowe zapotrzebowanie na wodę w czasie eksploatacji:
 - 50-60 m³/rok - woda zużyta do celów porządkowych i czyszczenia paneli. Dostarczana na teren przedsięwzięcia z zewnątrz.
2. Szacunkowe zapotrzebowanie na paliwa:
 - 1 m³/rok paliwo zużywane do maszyn służących do mycia paneli;
3. Szacunkowe zapotrzebowanie na energię elektryczną (m.in. oświetlenie oraz na potrzeby własne farmy)
 - Ok. 4 MWh/rok - zużycie na potrzeby własne instalacji fotowoltaicznej w czasie eksploatacji.

2.5.3 Etap likwidacji

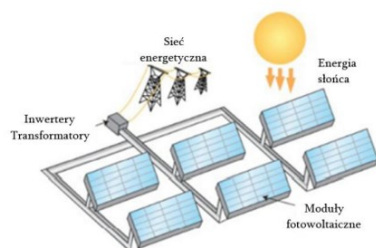
Podczas tego etapu prowadzone będą prace związane z demontażem instalacji. Na etapie likwidacji zaopatrzenie w wodę na cele socjalno-bytowe planuje się realizować z beczkowozów.

Tabela 3 Orientacyjne zużycie materiałów, surowców, energii i paliw na etapie likwidacji

Rodzaj-surowiec/materiał/paliwo	Orientacyjne zużycie na etapie likwidacji farmy PV	Jednostka
Olej napędowy (transport)	5	m ³
Woda na cele socjalne i porządkowe	1	m ³ /d
Energia elektryczna	16800	kWh

2.6 Rodzaj technologii

Inwestycja należy do grupy instalacji produkujących energię elektryczną z energii słonecznej przy wykorzystaniu ogniw fotowoltaicznych – elektrownia fotowoltaiczna PV.

Rysunek 47 Uproszczony proces działania elektrowni fotowoltaicznej (źródło Photon-lab Systemy Fotowoltaiczne AIP Jakub Wiśniewski, Politechnika Warszawska)

Instalacja fotowoltaiczna składać się będzie z następujących elementów:

- Moduły fotowoltaiczne zamontowane na konstrukcji wsporczej.
- Naziemna i podziemna infrastruktura elektryczna.
- Inwertery.
- Kablowa linia energetyczna.
- Przyłącze elektroenergetyczne.
- Inne niezbędne elementy infrastruktury związane z budową i eksploatacją elektrowni fotowoltaicznej.

Bezpośrednim urządzeniem służącym do konwersji energii promieniowania słonecznego na energię elektryczną jest ogniwo fotowoltaiczne (inaczej fotoogniwo). Najczęściej używanym materiałem do produkcji ogniw fotowoltaicznych jest krzem. Zestaw fotoogniw słonecznych, połączonych ze sobą i zamontowany w konstrukcji nośnej lub na ramie, nosi nazwę modułu fotowoltaicznego.

Moduły fotowoltaiczne zamontowane zostaną na konstrukcji wsporczej wykonanej z elementów stalowych i/lub aluminiowych, montowanych do podłoża za pomocą kotw wbijanych i/lub wkręcanych w ziemię bez konieczności wykonywania fundamentów betonowych. Konstrukcja wsporcza zapewnia właściwą orientację oraz odpowiednie nachylenie modułów względem słońca, umożliwiając optymalne zagospodarowanie terenu i efektywną pracę instalacji PV. Jednocześnie spełnia ona funkcję wsporczą dla instalacji elektrycznych. Stalowe podpory konstrukcji będą wbijane w ziemię na głębokość około 1,5 m- 2 m, przy czym finalna głębokość kafarowania zostanie potwierdzona badaniami geotechnicznymi przed przystąpieniem do realizacji.

Inwertery (przetwornice) – są to urządzenia przetwarzające prąd stały (DC – ang. direct current) wytwarzany przez moduły fotowoltaiczne na prąd przemienny (AC – ang. alternating current). W przypadku awarii sieci elektroenergetycznej – zaniku napięcia w sieci, inwerter odcina system fotowoltaiczny i uniemożliwia dostarczenie wyprodukowanej energii do sieci. Przeważnie inwertery wyposażone są w wyświetlacze pozwalające na bieżące monitorowanie pracy systemu fotowoltaicznego.

W celu przekazania energii elektrycznej do systemu elektroenergetycznego zaplanowano stację transformatorową z transformatorem olejowym bądź suchym. Planowana stacja to stacja typu kontenerowego z wydzielonymi pomieszczeniami dla rozdzielni niskiego napięcia, komór

transformatorowych oraz rozdzielni średniego napięcia. Położenie stacji transformatorowej będzie spełniało wymagania Rozporządzenia ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz. U. 2022 poz. 1225).

Projekt przyłącza energetycznego będzie uzależniony od wydanych przez lokalnego Operatora warunków przyłączenia. Zakłada się przyłączenie do sieci z możliwością dystrybucji energii elektrycznej do Krajowego Systemu Energetycznego Z wykorzystaniem przyłącza średniego napięcia do stacji głównego punktu odbioru (GPO) przyłączonej do sieci wysokiego napięcia operatora systemu dystrybucyjnego (OSD). Trasa przyłącza SN, lokalizacja GPO oraz miejsce wpięcia do sieci nie są znane na tym etapie i nie obejmuje ich niniejsza dokumentacja. Automatyka zabezpieczeń i układ kontrolno-pomiarowy zostanie zaprojektowany wg wydanych warunków przyłączenia przez lokalnego Operatora Energetycznego.

2.6.1 Porównanie proponowanej technologii z technologią spełniającą wymagania, o których mowa w art. 143 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska

Planowana do wykorzystania technologia w dużej mierze spełnia wymagania, o których mowa w art. 143 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska. Poniżej w tabeli przeanalizowano proponowaną technologię pod tym kątem.

Tabela 4 Porównanie proponowanej technologii z technologią spełniającą wymagania, o których mowa w art. 143 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r

Instalacja fotowoltaiczna	Sposób spełnienia wymagań art. 143 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska przez planowane przedsięwzięcie
Warunki określone w art. 143 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska	
Stosowanie substancji o małym potencjale zagrożeń	Podczas eksploatacji urządzeń będą stosowane substancje i materiały o małym potencjale zagrożeń dla ludzi i środowiska. Nie będą stosowane substancje niebezpieczne, których znajdowanie się w zakładzie decyduje o zaliczeniu go do zakładu o zwiększonym ryzyku albo zakładu o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej oraz substancje stwarzające zagrożenie dla warstwy ozonowej oraz dla środowiska wodnego.
Efektywne wytwarzanie oraz wykorzystanie energii	Urządzenia mają na celu produkować energię elektryczną w sposób zrównoważony i przyjazny środowisku. Nie wymagają wykorzystania sieciowej energii cieplnej.

Zapewnienie racjonalnego zużycia wody i innych surowców oraz materiałów i paliw	Uruchomienie i eksploatacja instalacji nie są związane z zapotrzebowaniem na wodę, surowce oraz paliwa. Wymaga zasilania w energię elektryczną oraz konserwacji przy użyciu smarów.
Stosowanie technologii bezodpadowych i małodpadowych oraz możliwość odzysku powstających odpadów	Instalacja została zaliczona do technologii małodpadowych.
Rodzaj, zasięg oraz wielkość emisji	Brak emisji substancji do powietrza w fazie eksploatacji.
Wykorzystywanie porównywalnych procesów i metod, które zostały skutecznie zastosowane w skali przemysłowej	Proponowana technologia jest obecna na polskim i zagranicznym rynku. Rynek fotowoltaiczny należy do jednego z szybciej rozwijających się rynków w Polsce i na świecie.
Postęp naukowo-techniczny	Technologie fotowoltaiczne są nieustannie rozwijane, powstają rozwiązania zwiększające produkcję energii w przeliczeniu na powierzchnię paneli.

3 Odniesienie się do celów środowiskowych wynikających z dokumentów strategicznych istotnych z punktu widzenia realizacji przedsięwzięcia, zgodnie z art. 66 ust. 1 pkt 11a ustawy oos

Budowa elektrowni fotowoltaicznej (PV) jest przedsięwzięciem, które wymaga zgodności z szeregiem dokumentów strategicznych i regulacji na poziomie krajowym (polskim) oraz europejskim. Oto kluczowe dokumenty i strategie, które są istotne z punktu widzenia realizacji przedmiotowej inwestycji:

Polskie dokumenty strategiczne

Polityka Energetyczna Polski do 2040 r. (PEP 2040)

- PEP 2040 jest najważniejszym strategicznym dokumentem dotyczącym energetyki w Polsce. Dokument ten zakłada znaczący rozwój OZE (odnawialnych źródeł energii), w tym elektrowni fotowoltaicznych, jako jeden z filarów transformacji energetycznej.
- Zgodnie z PEP 2040, udział energii z OZE ma osiągnąć 32% w 2030 roku, a fotowoltaika jest kluczowym źródłem, które przyczyni się do osiągnięcia tego celu.

Krajowy Plan na rzecz Energii i Klimatu (KPEiK) 2021-2030

- KPEiK został opracowany w celu realizacji unijnych zobowiązań dotyczących polityki klimatyczno-energetycznej. Plan ten przewiduje wzrost mocy zainstalowanej w OZE, w tym PV, oraz określa cele związane z redukcją emisji CO₂ i poprawą efektywności energetycznej.

Europejskie dokumenty strategiczne

Europejski Zielony Ład (European Green Deal)

- To najważniejsza strategia klimatyczna i energetyczna Unii Europejskiej. Celem Zielonego Ładu jest osiągnięcie neutralności klimatycznej do 2050 roku. W ramach tej strategii wspierany jest rozwój OZE, w tym fotowoltaiki, jako kluczowego narzędzia w redukcji emisji CO₂.

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2018/2001 (RED II)

- Dyrektywa RED II dotyczy promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych. Zgodnie z nią państwa członkowskie muszą realizować cele OZE, a w Polsce przekłada się to na przepisy wspierające rozwój projektów fotowoltaicznych, w tym poprzez systemy wsparcia, takie jak aukcje OZE.

Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1119 - Prawo klimatyczne

- Prawo klimatyczne UE wiąże kraje członkowskie do osiągnięcia celów neutralności klimatycznej. Zwiększa ambicje UE w zakresie udziału OZE, co przekłada się na intensyfikację inwestycji w sektorze energii słonecznej.

Dyrektywa 2012/27/UE w sprawie efektywności energetycznej (EED)

- Określa ramy polityki energetycznej, w tym zwiększenie efektywności energetycznej i promowanie energii z OZE. Wspiera rozwój fotowoltaiki, szczególnie w połączeniu z magazynowaniem energii i efektywnym jej wykorzystaniem.

Polityka Energetyczna Polski do 2040 r. (PEP 2040)

PEP 2040 to strategiczny dokument określający kierunki rozwoju polskiego sektora energetycznego do 2040 roku. Kluczowe cele środowiskowe tego dokumentu obejmują:

a) Redukcję emisji gazów cieplarnianych

- Celem jest ograniczenie emisji CO₂ zgodnie z unijnymi zobowiązaniami klimatycznymi,
- PEP 2040 przewiduje stopniowe odchodzenie od węgla jako podstawowego źródła energii i zastępowanie go niskoemisyjnymi źródłami energii, w tym energią odnawialną i atomową.

b) Zwiększenie udziału OZE w miksie energetycznym

- Do 2030 roku Polska planuje osiągnąć 23% udziału OZE w końcowym zużyciu energii brutto, co ma być kluczowym elementem redukcji emisji oraz ochrony środowiska. Szczególną rolę odgrywać będą energia wiatrowa (offshore) i słoneczna (fotowoltaika).

c) Poprawę efektywności energetycznej

- PEP 2040 zakłada wzrost efektywności energetycznej o 23% do 2030 roku (w odniesieniu do zużycia energii pierwotnej w 2020 r.). Poprawa efektywności energetycznej jest kluczowa w zmniejszaniu zużycia energii i emisji zanieczyszczeń.

Krajowy plan na rzecz energii i klimatu na lata 2021-2030 wyznacza następujące cele klimatyczno-energetyczne na 2030 r.:

- -7% redukcji emisji gazów cieplarnianych w sektorach nieobjętych systemem ETS w porównaniu do poziomu w roku 2005,

- 21-23% udziału OZE w finalnym zużyciu energii brutto
- wzrost efektywności energetycznej o 23% w porównaniu z prognozami PRIMES2007,
- redukcję do 56-60% udziału węgla w produkcji energii elektrycznej.

Podsumowanie:

Cele środowiskowe PEP 2040 i KPEiK koncentrują się na zrównoważonym rozwoju sektora energetycznego w Polsce, zmniejszaniu emisji gazów cieplarnianych, rozwijaniu OZE, poprawie efektywności energetycznej oraz minimalizacji negatywnego wpływu na środowisko. Oba dokumenty wpisują się w szersze ramy unijnej polityki klimatycznej, zmierzającej do osiągnięcia neutralności klimatycznej do 2050 roku.

Planowana inwestycja nie stoi w sprzeczności z celami wyznaczonymi w powyższych dokumentach. Realizacja elektrowni PV wpisuje się w zobowiązania Polski dotyczące osiągnięcia celów klimatycznych Unii Europejskiej, w szczególności zwiększania udziału OZE w miksie energetycznym oraz ograniczania negatywnego wpływu energetyki na środowisko naturalne.

4 Opis elementów środowiska objętych oddziaływaniem planowanego przedsięwzięcia

4.1 Położenie, morfologia, budowa geologiczna

Położenie

Według fizycznogeograficznej regionalizacji Polski J. Kondrackiego gmina Wągrowiec umiejscowiona jest w następujących jednostkach:

- megaregion – Europa Środkowa,
- prowincja – Niż Środkowoeuropejski,
- podprowincja – Pojezierze Południowobałtyckie,
- makroregion – Pojezierze Wielkopolskie,
- mezoregion – Pojezierze Chodzieskie oraz Pojezierze Gnieźnieńskie.

Pierwsza z wymienionych jednostek obejmuje tereny zlokalizowane na północ od doliny rzeki Wełny, druga - tereny położone na południe od niej. Natomiast zgodnie z podziałem Niziny Wielkopolskiej na jednostki geomorfologiczne B. Krygowskiego obszar gminy Wągrowiec należy do dwóch subregionów Wysoczyzny Gnieźnieńskiej: Równiny Wągrowieckiej, w granicach której znajduje się przeważający teren gminy oraz Pagórków Chodzieskich, obejmujących północno-wschodnie rejony gminy.^{iv}

Rzeźba terenu

Rzeźba terenu gminy Wągrowiec została ukształtowana przez lądolód skandynawski oraz działalność erozyjną i akumulację jego wód roztopowych.

Charakterystyka rzeźby terenu:

- Mało urozmaicona,
- Dominuje wysoczyzna morenowa płaska (Równina Wągrowiecka) oraz falista (Pagórki Chodzieskie),

- Obecne doliny rzeczne i rynny subglacjalne w obrębie falistej wysoczyzny morenowej,
- Nachylenie terenu w kierunku południowo – zachodnim,
- Spadki terenu na ogół nie przekraczają 5°,
- Wartości bezwzględne wysokości 70 – 90 m n.p.m. (maks. 111,3 m n.p.m. w okolicach Werkowa).

Budowa geologiczna

Obszar gminy Wągrowiec położony jest na synklinorium mogileńsko-łódzkim. Podłoże mezozoiczne obszaru budują osady jury środkowej takie jak: piaski, piaskowce, mułowce, iłowce oraz osady jury górnej: Margle, wapienie margliste i mułowce margliste, na których zalegają osady kredy dolnej. Najwyżej położoną warstwę osadów ilasto-mulastych stanowią utwory pliocenu, reprezentowane przez serię iłów poznańskich. Występowanie utworów czwartorzędowych w podłożu gminy uwarunkowane jest działalnością erozyjną i akumulacyjną wód lodowcowych i rzecznych w okresach interglacjalnych.

Wśród utworów czwartorzędowych dominują gliny morenowe, które lokalnie rozdzielone zostały przez warstwy utworów piaszczysto-żwirowych pochodzenia fluwioglacjalnego i rzeczno. Cały obszar gminy pokryty jest osadami zlodowacenia bałtyckiego.

Jak wskazują przekroje sejsmiczno-geologiczne przechodzące przez obszar przedstawiony na arkuszu Wągrowiec, sięgające do młodszego permu, występują tu wszystkie piętra mezozoiczne od triasu po kredę, charakteryzujące się znacznymi miąższościami typowymi dla niecki mogileńsko-łódzkiej (Raczyńska, 1962, 1973). Najstarszymi utworami nawierconymi tu są skały kredy.^v

tnr Q_h

Torfy i namuły torfiaste:

na gytiach

na kredzie jeziornej

fg $Q_{p^4}^{B3}$
pż2

Piaski i żwiry wodnolodowcowe

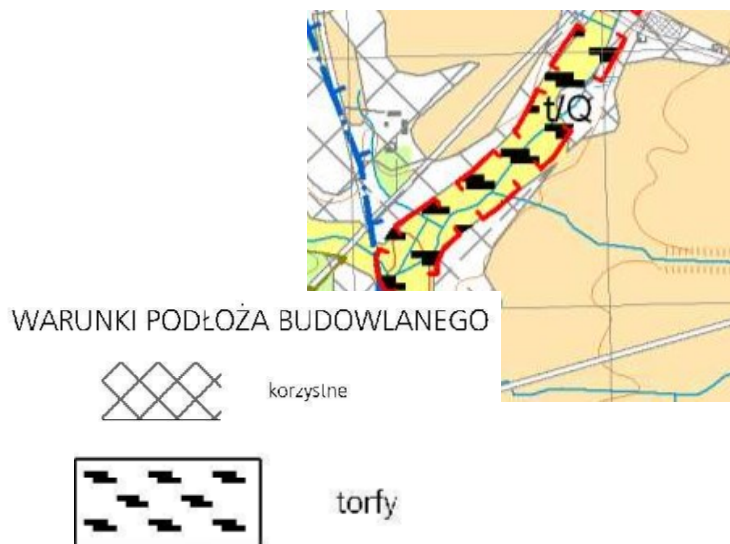

g $Q_{p^4}^{B3}$
gzw

Gliny zwałowe:

Rysunek 5 Budowa geologiczna w rejonie inwestycji. Fragment mapy geologicznej Polski, arkusz 395 Wągrowiec, wyd. PIB PIB.

W rejonie inwestycji wzdłuż rzeki Rudki znajdują się zasoby torfu określone, jako perspektywiczne. Obrazuje to fragment mapy geośrodowiskowej Polski:

Rysunek 6 Złoże kopalin w rejonie inwestycji. Mapa geośrodowiskowa Polski (II), arkusz 395, plansza A

4.2 Uwarunkowania hydrogeologiczne i hydrologiczne

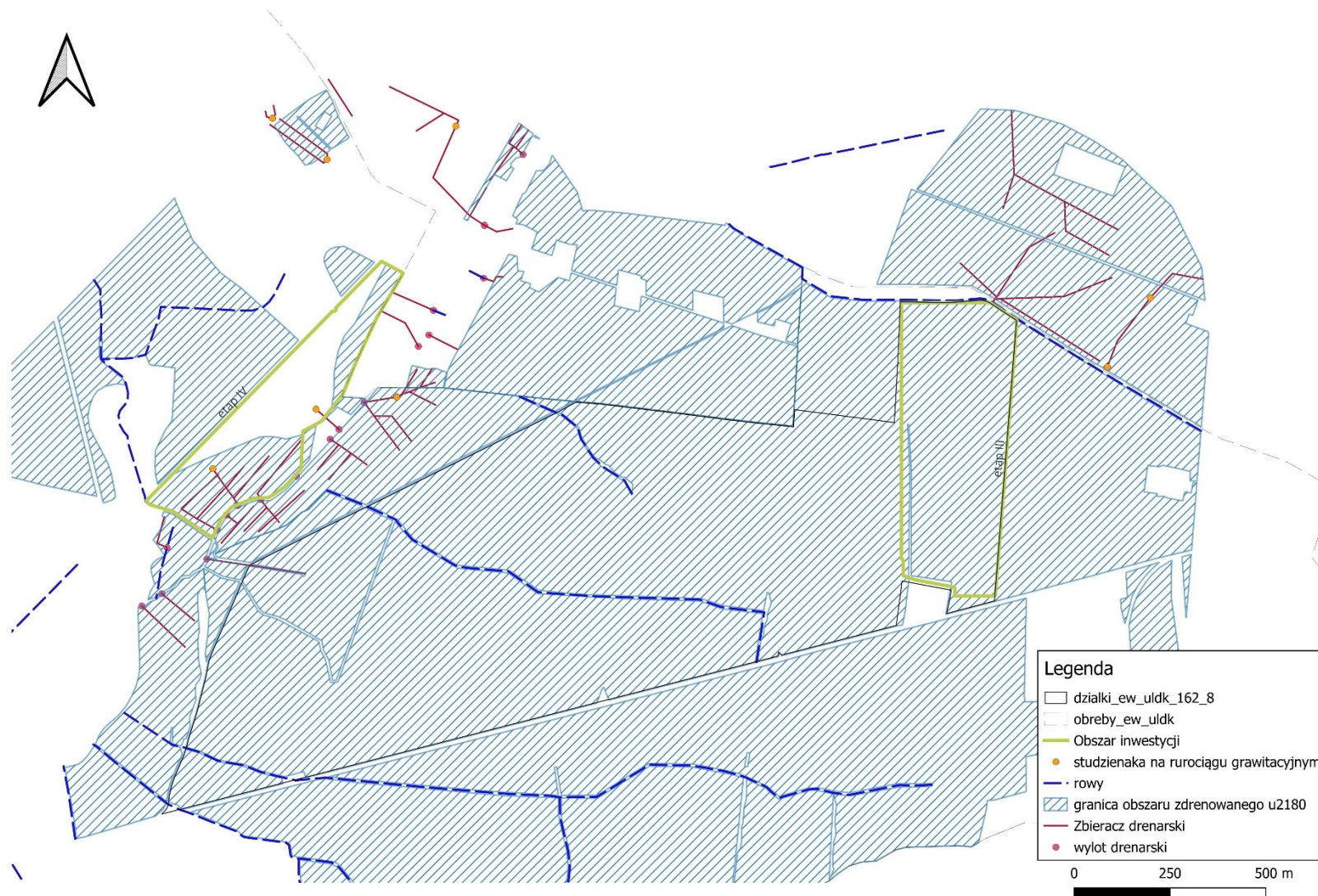
Planowane przedsięwzięcie znajduje się w dorzeczu Odry, region wodny Warty.

Na terenie inwestycji:

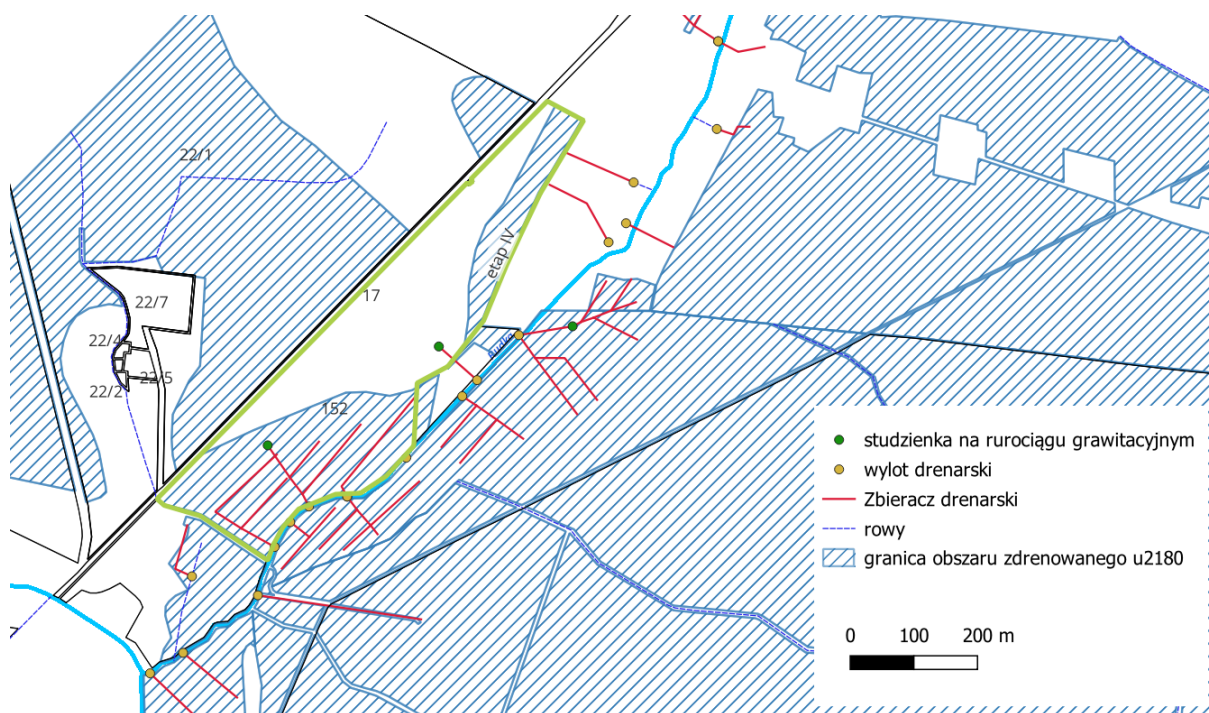
- nie występują wody powierzchniowe płynące ani stojące,
- brak ujęć wód,
- brak stref ochronnych ujęć wód.

Na potrzeby niniejszego postępowania administracyjnego wystąpiono do Zarządu Zlewni w Poznaniu o dokument wskazujący, czy na terenie planowanego przedsięwzięcia występują urządzenia melioracyjne. Według prowadzonej przez Zarząd Zlewni w Poznaniu ewidencji urządzeń melioracji wodnych oraz zmeliorowanych gruntów (art. 240 ust. 4 pkt. 15 ustawy z dnia 20 lipca 2017 roku Prawo wodne - Dz.U. z 2023 r., poz. 1478 z późn. zm.), na przedmiotowej działce nr ewid. 162/8, obręb Potulice znajduje się sieć drenarska (przedstawiona w formie obszaru gruntu zdrenowanego). Rowy melioracyjne znajdują się przy północnej granicy przedsięwzięcia. Urządzenia melioracji szczegółowych nie posiadają inwentaryzacji geodezyjnej. Brak na terenie inwestycji zbieraczy drenarskich, studzienek na rurociągach grawitacyjnych oraz wylotów drenarskich. Z obserwacji Inwestora wynika, że materiał, z którego została wykonana sieć drenarska jest w dobrym stanie technicznym, a do tej pory rurociągi w sposób niezakłócony odprowadzają wodę.

Poniżej przedstawiono obszar gruntu zdrenowanego wraz z rejonem inwestycji. Rysunek dołączono również w wersji elektronicznej

Rysunek 7 Obszar gruntu zdrenowanego wraz z rejonem inwestycji. Opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z SIGW PGW WP, Zarząd Zlewni w Poznaniu.

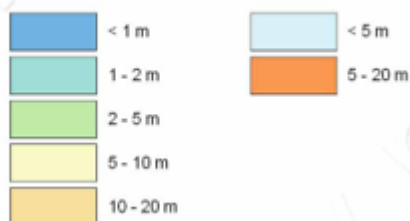

Rysunek 8 Rejon inwestycji – obszar zdrenowany Opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z SIGW PGW WP, Zarząd Zlewni w Poznaniu.

Uwarunkowania hydrogeologiczne okolicy inwestycji przedstawiono na poniższych fragmentach map Państwowego Instytutu Geologicznego PIB.

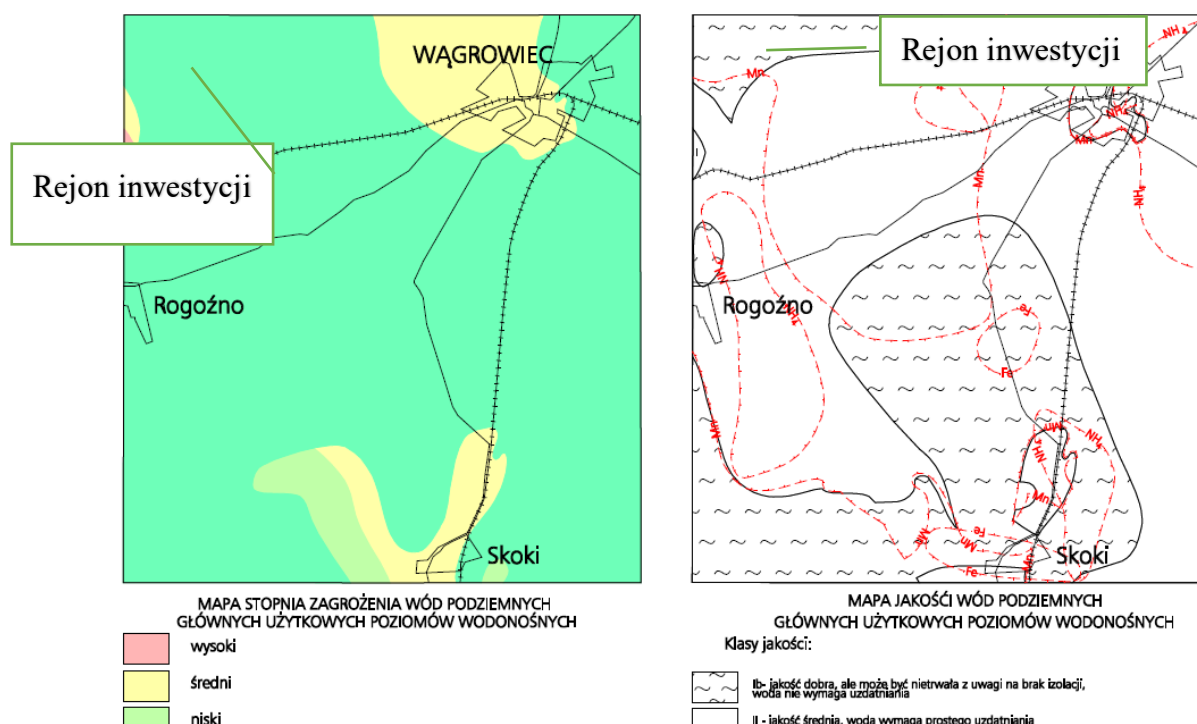
GLĘBOKOŚĆ DO PIERWSZEGO POZIOMU WODONOŚNEGO

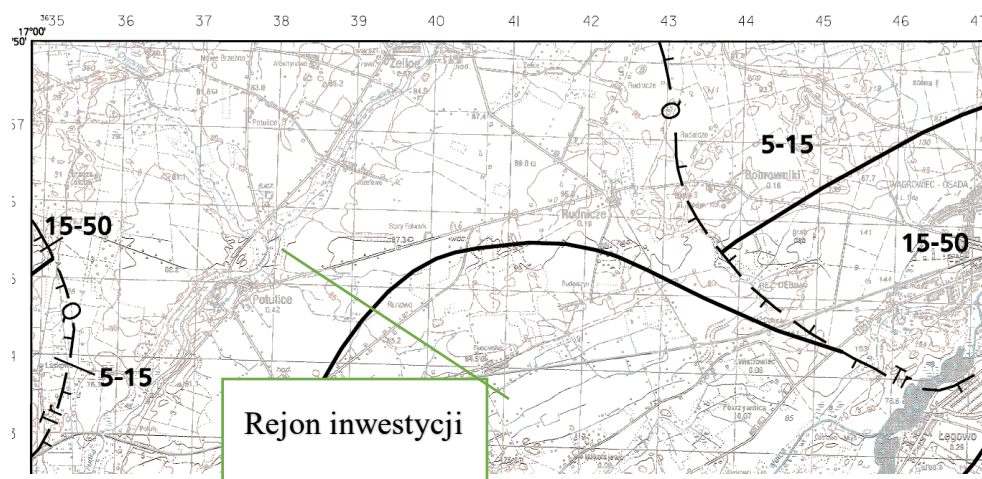
Rysunek 10 Głębokość do pierwszego poziomu wodonośnego w rejonie inwestycji. Źródło: *PIG PAN Mapa: Pierwszy poziom wodonośny. Występowanie i hydrodynamika.*

Rejon inwestycji charakteryzuje się niskim poziomem zagrożenia dla pierwszego poziomu wodonośnego. Głębokość do pierwszego poziomu wodonośnego to 1 – 2 m.

Główny poziom wodonośny na terenie zainwestowania

Rysunek 11 Wybrane warstwy informacyjne mapy hydrogeologicznej arkusza Wągrowiec 395. PIG PIB.

Rysunek 12 Fragment mapy głębokości występowania głównych użytkowych poziomów wodonośnych. [Dąbrowski S. Ryszkowska J. 2000 r. PIG PIB]

Główny użytkowy poziom wodonośny zakwalifikowano zgodnie z informacjami zawartymi w objaśnieniach do mapy hydrogeologicznej Polski, arkusz Wągrowiec nr 395 do jednostki 1cTrI.

Tabela 5 Główne parametry jednostki hydrogeologicznej. PIG PIB

1	hydrogeologicznej	hydrogeologicznej	wodonośne	[m]	filtracji [m ³ /24h]	piętra wodonośnego [m ³ /24h]	odnawialnych [m ³ /24h km ²]	hydrogeologicznej [km ²]	dyspozycyjnych [m ³ /24h km ²]	10
1	1	1cTrI	Tr	25,0	9	251	20,9	268,9	16,1	

1cTrI. Jednostka ta zajmuje w obrębie arkusza obszar 268,9 km². Stanowi ją poziom mioceński zbiornika wielkopolskiego, złożony generalnie z dwóch warstw wodonośnych o ogólnej miąższości osadów wodonośnych od 2,6 do 51 m. Strop poziomu mioceńskiego występuje na głębokości 74,0 - 115,5 m pod nakładem słabo przepuszczalnych glin morenowych czwartorzędu oraz ciągłym kompleksem iłów poznańskich miocenu o charakterze bardzo słabo przepuszczalnym.

Odległość przedsięwzięcia względem cieków, rowów, kanałów, zbiorników wodnych.

Tabela 6 Odległość przedsięwzięcia względem cieków, rowów, kanałów, zbiorników wodnych.

Rodzaj elementu środowiskowego	Odległość od przedsięwzięcia [m]	
Rów	Bezpośrednio przy południowej granicy przedsięwzięcia [poza granicą inwestycji]	
Ciek [rzeka Rudka]	Bezpośrednio przy wschodniej granicy inwestycji	
Zbiornik wodny [jezioro Prusieckie]	Powyżej 6000 m w kierunku wschodnim	

4.2.1 Jednolite części wód podziemnych

Inwestycja znajduje się w całości w obrębie Głównego Zbiornika Wód Podziemnych Subzbiornik Inowrocław-Gniezno nr 143 o charakterze porowym.^{vi} Przedmiotowa inwestycja nie wpływa negatywnie na stosunki ilościowe i jakościowe dla najbliższych jej GZWP. Lokalizację względem zbiornika nr 143 przedstawiono poniżej.

Rysunek 13 Lokalizacja przedsięwzięcia wobec Głównego Zbiornika Wód Podziemnych

Inwestycja znajduje się w obrębie Jednolitej Części Wód Podziemnych PLGW600042 – stan ogólny dobry, rodzaj użytkowania części wód rolniczy, niezagrożony ryzykiem nieosiągnięcia celów środowiskowych^{vii}.

Cel środowiskowy dla JCWPd przeznaczonych do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia:

- jakość wody do spożycia nie powinna ulegać pogorszeniu.

Rysunek 14 Lokalizacja przedsięwzięcia względem Jednolitych Części Wód Podziemnych.

Opracowanie własne na podstawie danych CBDG, PIG PAN.

4.2.2 Jednolite części wód powierzchniowych

Na terenie inwestycji:

- brak ujęć wód,
- brak stref ochronnych ujęć wód,
- wzdłuż wschodniej granicy inwestycji płynie rzeka Rudka.
- Inwestycja znajduje się w obszarze oddziaływania JCWP rzecznej – Rudka RW600023186589.

Rzeka Rudka to prawostronny dopływ Wełny o długości 26,89 km. Płynie głównie na terenie gminy Wągrowiec w województwie wielkopolskim, m.in. w okolicach miejscowości Toniszewo, Kaliszany, Żelice i Potulice. Wpada do Wełny w okolicach Rogoźna. Jej największym dopływem jest Dymnica.

Stan ogólny oceniono jako zły, jako presję wskazano presję komunalną z istniejącym ryzykiem nieosiągnięcia celu środowiskowego – dobrego potencjału ekologicznego, dobrego stanu chemicznego.

Na obszarze objętym inwestycją nie występują ciekły wodne, obszary wodno - błotne oraz tereny o płytkim zaleganiu wód podziemnych. Teren leży poza obszarami występowania zagrożeń ryzyka powodziowego.

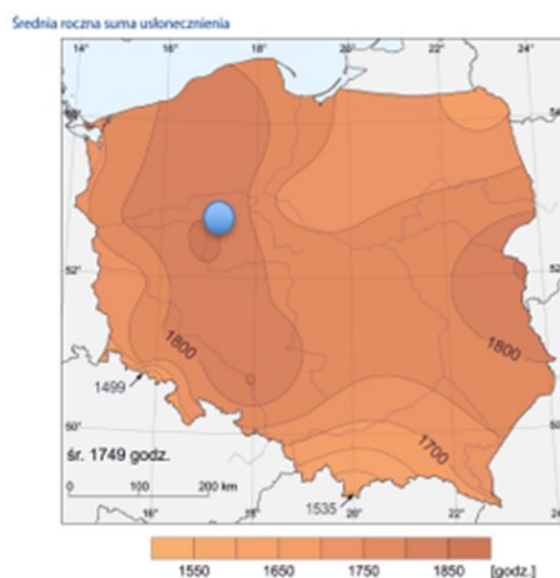
4.3 Klimat, jakość powietrza atmosferycznego

Klimat gminy podobnie jak całej Polski jest przejściowy, kontynentalno – morski, kształtowany na przemian przez masy powietrza napływające z Oceanu Atlantyckiego lub wschodniej Europy i Azji.

Gmina Wągrowiec według regionalizacji klimatycznej R. Gumińskiego położona jest w obrębie Dzielnicy Środkowej, która charakteryzuje się stosunkowo korzystnymi warunkami klimatycznymi.

Opisywany obszar cechuje^{viii}:

- mniejsze niż przeciętnie w Polsce roczne amplitudy temperatur – lata są wczesne i długie, a zimy krótkie i łagodne z nietrwałą pokrywą śnieżną,
- średnia roczna temperatura powietrza – około 8 - 9 °C,
- niskie przeciętne roczne sumy opadów wynoszące 500 - 550 mm, z największymi opadami w lipcu,
- duża wilgotność względna powietrza ponad 80 %,
- duża liczba dni pochmurnych,
- stosunkowo mała liczba dni mroźnych i bardzo mroźnych,
- dominacja wiatrów z kierunków zachodnich (ich udział wynosi blisko 45 %) i północno - zachodnich w lecie, a w zimie zachodnich i południowo-zachodnich; zimą i wiosną zwiększa się udział wiatrów wschodnich, natomiast latem i jesienią wzrasta odsetek ciszy,
- okres wegetacyjny trwający 210 – 220 dni.

Rysunek 15 Średnia roczna suma usłonecznienia, Atlas klimatu Polski (1991-2020) red. Naukowa Arkadiusz m. Tomczyk, Ewa Bednorz, Bogucki Wydawnictwo Naukowe, Poznań 2022

W kontekście przedmiotowej inwestycji istotna jest kwestia usłonecznienia na analizowanym obszarze. Poniżej przedstawiono średnie roczne sumy usłonecznienia w Polsce z zaznaczeniem rejonu inwestycji.

Na podstawie powyższego rysunku można stwierdzić, że rejon inwestycji charakteryzuje się korzystnymi w skali kraju warunkami dla lokalizacji elektrowni fotowoltaicznej, powyżej 1800 h/ rocznie.

4.3.1.1 Jakość powietrza atmosferycznego

Na potrzeby niniejszego raportu uzyskano informacje z WIOŚ (dnia 07/02/2024 r.) w Poznaniu o stanie jakości powietrza atmosferycznego w rejonie inwestycji. Kopię pisma dołączono w wersji elektronicznej. Informacja ta dotyczy działki 162/8 obręb Potulice, jednak z uwagi na bardzo bliskie położenie względem działki inwestycyjnej przedmiotowego przedsięwzięcia zakłada się identyczne tło zanieczyszczeń powietrza.

„Na podstawie art. 9 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. 2023 r., poz. 1094 ze zm.), w związku z pismem z dnia 01 lutego 2024 r. informuję, że w roku kalendarzowym 2022 dla działki ewidencyjnej o nr 162/8, obręb 0038 Potulice, gmina Wągrowiec, powiat wągrowiecki, wystąpiły następujące wartości stężeń średniorocznych:

1. NO₂ (nr CAS 10102-44-0):

Sa = 8 µg/m³

2. SO₂ (nr CAS 7446-09-5)*:

Sa = 3 µg/m³

3. Pył zawieszony PM₁₀:

Sa = 19 µg/m³

4. Pył zawieszony PM_{2,5}:

Sa = 13 µg/m³

5. Benzen (nr CAS 71-43-2):

Sa = 0,2 µg/m³

6. Ołów (nr CAS 7439-92-1)**:

Sa = 0,01 µg/m³

*Poziom dopuszczalny jako wartość średnioroczna dla SO₂ jest określony w polskim prawie jedynie pod kątem ochrony roślin, co oznacza, że norma ta nie dotyczy stref będących aglomeracjami lub miastami, o których mowa w ustawie Prawo ochrony środowiska.

**Stężenie oznaczone jako suma metalu i jego związków w pyłe zawieszonym PM₁₀.”

4.4 Stan klimatu akustycznego, opis uwarunkowań akustycznych terenu oraz usytuowanie względem terenów chronionych akustycznie.

Klimat akustyczny w okolicy przedsięwzięcia kształtowany jest głównie przez lokalny ruch pojazdów osobowych oraz pojazdów związanych z produkcją rolną.

Przedmiotowa teren inwestycyjny otoczony jest otwartymi terenami o charakterze rolnym.

W gminie Wągrowiec brak jest dużych zakładów przemysłowych, które mogłyby mieć znaczący wpływ na kształtowanie klimatu akustycznego, lokalnie i przemijająco na klimat akustyczny w regionie wpływa hałas z drobnego przemysłu – warsztaty, obiekty wyposażone w wentylacje itp., oraz hałas rolniczy – maszyny związane z produkcją rolną etc.

W piśmie z dnia 18.04.2024 r. znak PM.6727.124.2024.PP1 Urząd Gminy Wągrowiec określił rzeczywiste zagospodarowanie terenu w rejonie inwestycji. Pismo to w wersji cyfrowej (oryginał) dołączono do niniejszego opracowania. Poniżej przytoczono jego treść.

„W odpowiedzi na pismo z dnia 06.03.2024 r. w sprawie udzielenia informacji o faktycznym zagospodarowaniu i wykorzystaniu terenów otaczających:

działkę o numerze ewidencyjnym 152 położoną w obrębie geodezyjnym Potulice, gmina Wągrowiec informuję, że w/w działka oraz tereny sąsiednie nie są objęte miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego. W związku z powyższym charakterystyki terenów sąsiednich dokonuje się na podstawie sposobu ich zagospodarowania i faktycznego wykorzystania.

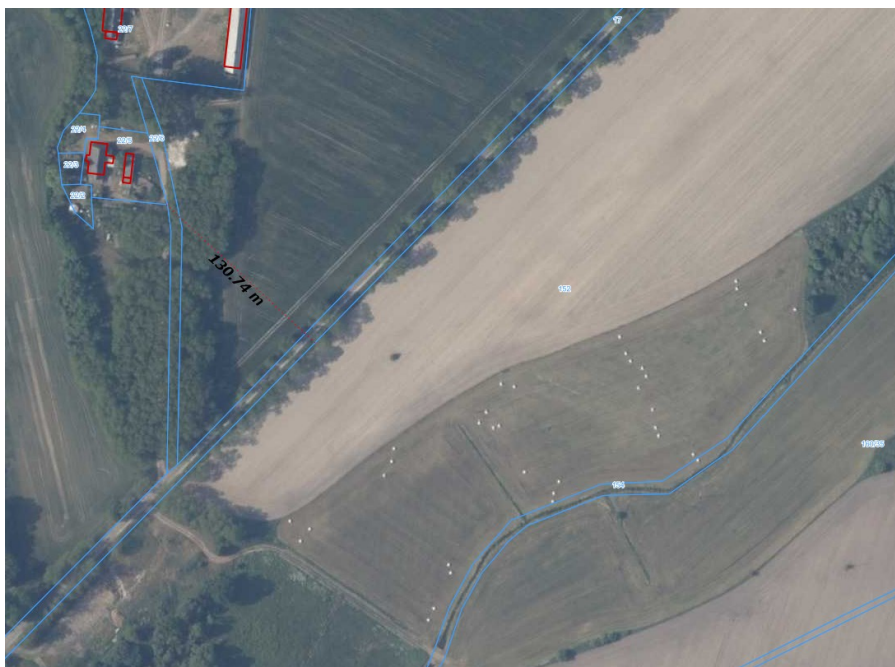
Charakterystyka terenów sąsiadujących z w/w działką nr 152, położoną w obrębie geodezyjnym Potulice, gmina Wągrowiec:

Tereny sąsiednie, które nie są objęte miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego:

- działka nr 197 obręb Potulice – tereny niezabudowane (tereny różne),
- działka nr 17 obręb Potulice – tereny niezabudowane (droga),
- działki nr 25/1, 156, 154 obręb Potulice – teren niezabudowany (grunty pod wodami powierzchniowymi płynącymi),
- działka nr 155 obręb Potulice – teren niezabudowany (tereny rolnicze),
- działki nr 209, 210, 211, 212, 213, 215 obręb Potulice – tereny niezabudowany (łąki trwałe),
- działka nr 214 obręb Potulice – teren niezabudowany (tereny lasów),
- działki nr 208, 207 obręb Potulice – tereny niezabudowany (łąki trwałe, tereny lasów),
- działka nr 151 obręb Potulice – teren niezabudowany (tereny rolnicze).

Najbliżej położonym terenem chronionym akustycznie (zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku) względem działki nr 152 położonej w obrębie geodezyjnym Potulice, gmina Wągrowiec, są działki nie objęte miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego, dla których charakterystyki akustycznej terenów dokonuje się na podstawie sposobu ich zagospodarowania i faktycznego wykorzystania:

- działka nr 22/5, obręb Potulice – teren zabudowy zagrodowej, zabudowany budynkiem mieszkalnym, znajdujący się ok. 130 m od granicy z działką nr 152”

Rysunek 16 Położenie terenu chronionego akustycznie względem działki inwestycyjnej.
Źródło Geoportal.gov.pl

Tło akustyczne stanowi ruch pojazdów o niewielkim natężeniu – droga lokalna Potulice-Rudnicze, jednak na potrzeby analizy akustycznej przyjęto tło, jako wartości dopuszczalne dla odpowiednich rodzaju terenu. Z uwagi na ograniczenia programu obliczeniowego przyjęto tło jednakowe dla całego obszaru analizy – jak dla terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, tj. dla pory dnia 50 dB, dla pory nocy 40 dB.

4.5 Rośliny, zwierzęta, grzyby, różnorodność biologiczna

Na potrzeby niniejszego opracowania firma ARDEA Doradztwo Środowiskowe (os. Wschód 4C/6, 62-100 Wągrowiec) wykonała inwentaryzację przyrodniczą.

Badania terenowe na potrzeby inwentaryzacji przyrodniczej, prowadzono w 2023 r. w okresie od kwietnia do końca lipca. Badano zarówno teren planowanego przedsięwzięcia jak i bufor o szerokości 150 m. Obszar inwestycji i tereny sąsiednie wykorzystywane są przede wszystkim jako grunty rolne. Sam obszar inwestycji zajmują grunty orne (powierzchnia ok. 10 ha – w analizowanym roku wykorzystane pod uprawę kukurydzy) oraz trwałe użytki zielone (powierzchnia ok. 3,2 ha). Pozostałą część zajmują zbiorowiska zaroślowe oraz niewielkie płaty ziołorośli.

Teren inwestycyjny znajduje się poza obszarami chronionymi oraz korytarzami ekologicznymi o znaczeniu ponadregionalnym.

Celem opracowania była charakterystyka siedlisk przyrodniczych oraz stanowisk cennych gatunków fauny i flory, a także określenie walorów przyrodniczych terenu przeznaczonego pod planowaną inwestycję.

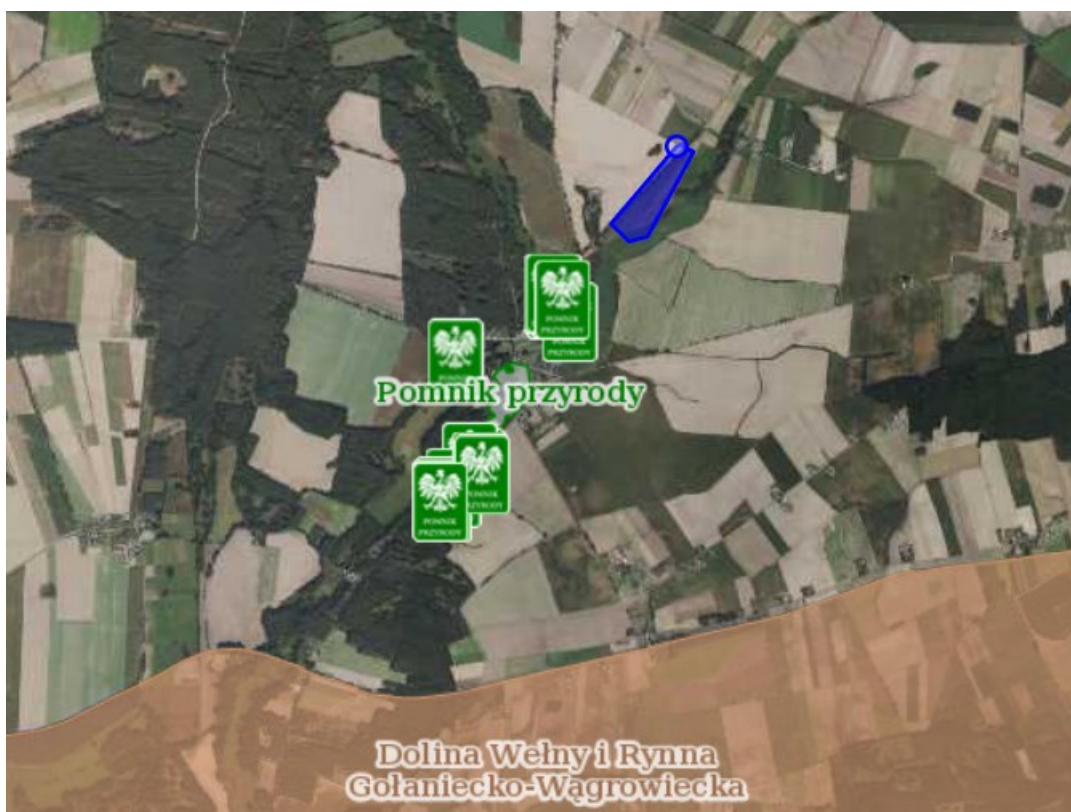
Wyniki badań inwentaryzacji dołączono w postaci odrębnego opracowania w formie papierowej oraz cyfrowej na wcześniejszym etapie postępowania administracyjnego. Wersję elektroniczną inwentaryzacji dołączono ponownie do niniejszego raportu.

4.6 Elementy środowiska objęte ochroną na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody oraz korytarzy ekologicznych w rozumieniu tej ustawy.

Planowana inwestycja nie znajduje się na terenie żadnej z form ochrony przyrody. Najbliższa forma ochrony przyrody znajduje się w odległości ok. 2,65 km – Obszar Chronionego Krajobrazu Dolina Wełny i Rynna Gołaniecko-Wągrowiecka.

Natomiast w odległości do 10 km od terenu inwestycyjnego znajdują się poniższe tereny objęte ochroną prawną:

- Obszar Chronionego Krajobrazu Dolina Wełny i Rynna Gołaniecko-Wągrowiecka w odległości ok. 2,65 km oraz w odległości 5,84 km znajduje się rezerwat Dębina.

Rysunek 17 Lokalizacja terenu inwestycyjnego w stosunku do terenów chronionych źródło www.geoserwis.gdoś.pl.

Tabela 7 Odległość inwestycji od form ochrony przyrody.

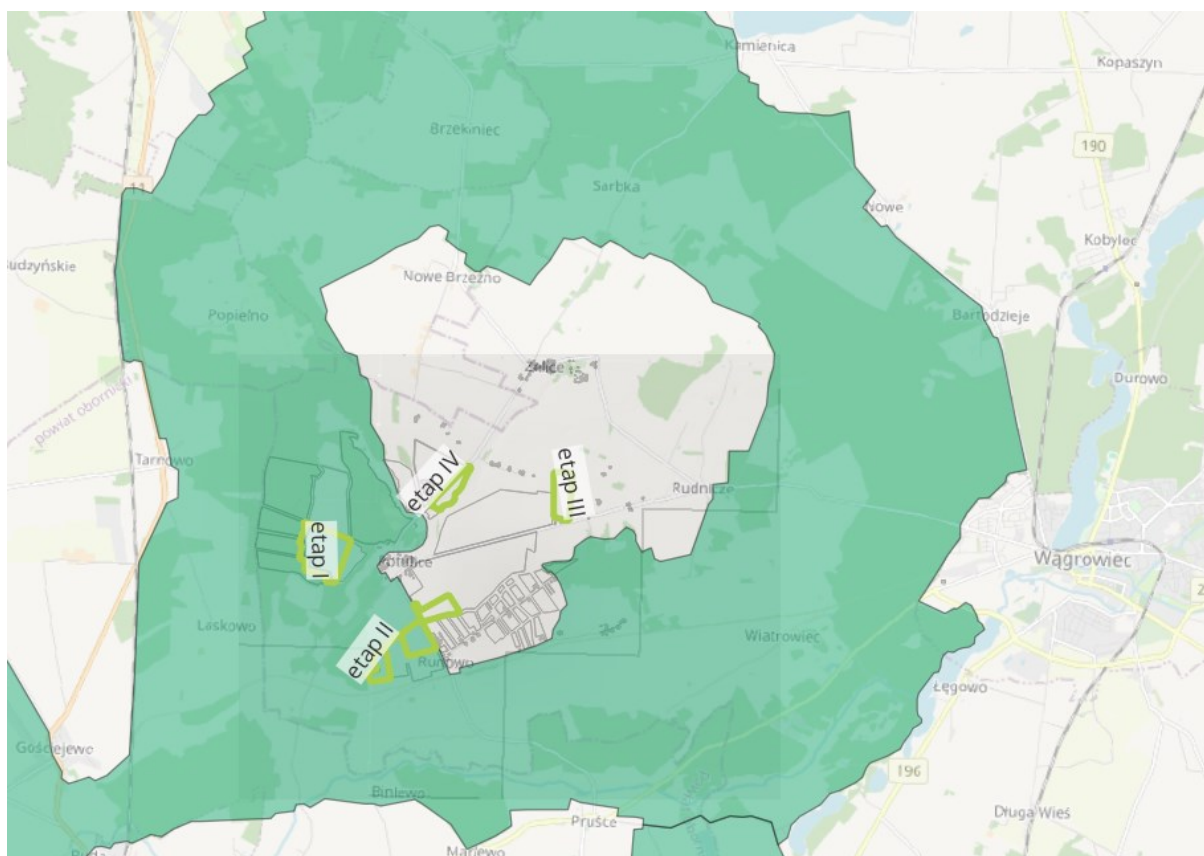
REZERWATY	
Nazwa	[km]
Dębina	5.84
OBSZARY CHRONIONEGO KRAJOBRAZU	
Dolina Wełny i Rynna Gołaniecko-Wągrowiecka	2.65
NATURA 2000 SPECJALNE OBSZARY OCHRONY	
Dolina Wełny PLH300043	6.87

Jezioro Kaliszańskie PLH300044	7.93
UŻYTEK EKOLOGICZNY	
brak nazwy	4.62
Wągrowiecka ostoja	8.39
Śmieszka	8.53

Występowanie korytarzy ekologicznych

Korytarz ekologiczny jest to obszar umożliwiający migrację roślin, zwierząt lub grzybów. Korytarze ekologiczne są ważnym elementem sieci Natura 2000, ponieważ umożliwiają przemieszczanie się organizmów między siedliskami.

Omawiany obszar leży w całości poza obrębem korytarza ekologicznego.

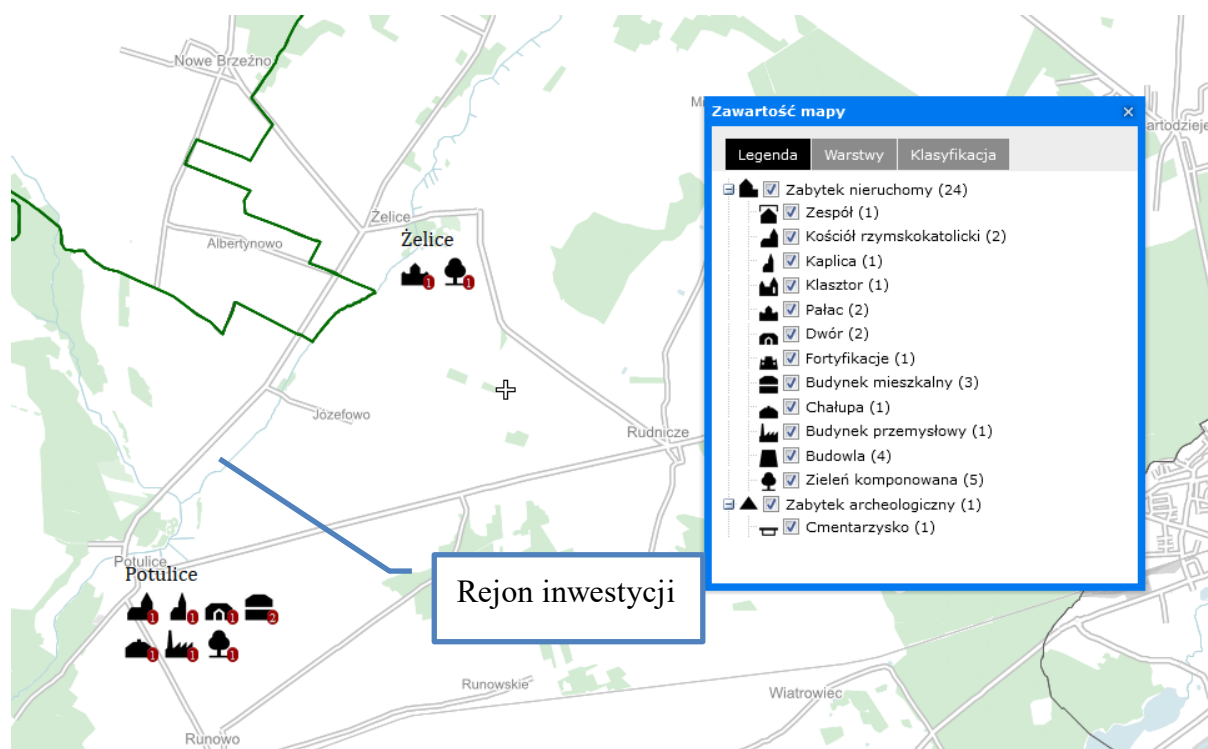
Rysunek 18 Lokalizacja przedsięwzięcia względem istniejących korytarzy ekologicznych – zaznaczonych na zielono Opracowanie własne na podstawie: korytarze.net.

4.7 Zabytki

Na terenie gminy Wągrowiec istnieją zabytki objęte ochroną Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków. Żaden z nich nie znajduje się w obszarze objętym inwestycją.

Do najbliższych położonych względem inwestycji zabytków wpisanych do rejestru zabytków należą:

Zabytek	Odległość od przedsięwzięcia [km]
Żelice – neobarokowy pałac Nieżychowskich z 1884 r. wraz z parkiem	Ok. 2 km
Potulice – kościół pw. św. Katarzyny zbudowany w 1728 r. z fundacji Aleksandra Samuela Biegańskiego, sędziego kcyńskiego, - dwór z parkiem, - świątynia grecka, - gorzelnia folwarczna - oficyna - nieistniejąca chałupa podcieniowa,	Ok. 2 km

Rysunek 4 Lokalizacja najbliższych wobec terenu inwestycji obiektów wpisanych do rejestru zabytków. Źródło: <https://mapy.zabytek.gov.pl/nid/>

Strefa archeologicznej ochrony konserwatorskiej

Część obszaru inwestycyjnego znajduje się w granicach wyznaczonej strefie archeologicznej ochrony konserwatorskiej^{ix}

Obszar strefy ochrony konserwatorskiej w granicach inwestycji

Rysunek 19 Lokalizacja stref archeologicznej ochrony konserwatorskiej w rejonie inwestycji.

4.8 Analiza uwarunkowań krajobrazowych

Struktura przestrzenna krajobrazu jest jednym z ważniejszych czynników wpływających na wartość przyrodniczą obszaru. Najważniejszymi elementami krajobrazu, które powinny podlegać ochronie są: lasy, większe zadrzewienia nieleśne, zadrzewienia śródpolne, pasy zieleni wzdłuż dróg i cieków wodnych, naturalne łąki w dolinach rzecznych, a także koryta rzek.

Odbiór walorów krajobrazowych jest subiektywny. Dla pewnej grupy użytkowników krajobrazu te same jego elementy mogą być postrzegane w różny sposób – od pozytywnego, po negatywne. Dotyczy to również inwestycji elektrowni PV na gruncie. Zwolennicy mało przekształconych wnętrz krajobrazowych mogą je postrzegać jako coś niepożądanego, natomiast osoby o innej wrażliwości mogą odbierać je jako coś interesującego i urozmaicenie krajobrazu.

Fot. 1 Widok na działkę inwestycyjną od strony płd-zach. Autor: A. Kiszka

Analizę w kontekście krajobrazu dla przedmiotowej inwestycji przeprowadzono w oparciu o zalecenia metodyczne Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska.^x

Tabela 8 Cechy krajobrazu

Element opisu	Opis
Typologia krajobrazu i pokrycie terenu	Przedmiotowa inwestycja zlokalizowana jest w krajobrazie wiejskim. W otoczeniu terenu inwestycyjnego znajdują się poza tym krajobraz leśny z przewagą i krajobraz wiejski z przewagą terenów zabudowanych o charakterze wiejskim
Rzeźba terenu	Słabo wykształcona/równinna
Cenne i chronione krajobrazy oraz elementy kształtujące krajobraz	Inwestycja znajduje się poza cennymi i chronionymi krajobrazami.
Zabudowa	Najbliższa zabudowa – gospodarstwo rolne działka w odległości ok. 150 m w kierunku zachodnim.
Ciągi komunikacyjne	Najczęściej występującym elementem infrastruktury komunikacyjnej stanowią drogi o znaczeniu lokalnym i drogi polne.
Elementy krajobrazu	Dominującym elementem przyrodniczym na terenie inwestycji jest obszar użytkowany rolniczo. W bezpośrednim otoczeniu przebiega rzeka Rudka oraz znajduje się

	zbiorowisko (w formie płatu) łągu jesionowo-olszowego. Zbiorowisko to zostało wyłączone z terenu inwestycyjnego i znajduje się poza terenem inwestycji.
Infrastruktura turystyczna	Brak
Użytkownicy	Użytkownikami terenów inwestycyjnych i bezpośrednio przylegających terenów są głównie właściciele gruntów (rolnicy)
Funkcje krajobrazowe	Teren inwestycyjny nie wyróżnia się dużym urozmaicheniem funkcji i pełni w postaci gruntów ornych głównie funkcję produkcji rolnej Okolice terenów inwestycyjnych charakteryzują się głównie funkcją produkcji rolnej.

Lokalizacja inwestycji, cechy lokalizacji na tle województwa.^{xi}

Inwestycja znajduje się w obszarze funkcjonalnym wiejskim. Obszary produkcji rolnej są znaczącym elementem niematerialnego dziedzictwa kulturowego, są charakterystyczne dla krajobrazu regionu i jednym z najbardziej rozpoznawalnych typów zagospodarowania przestrzeni.

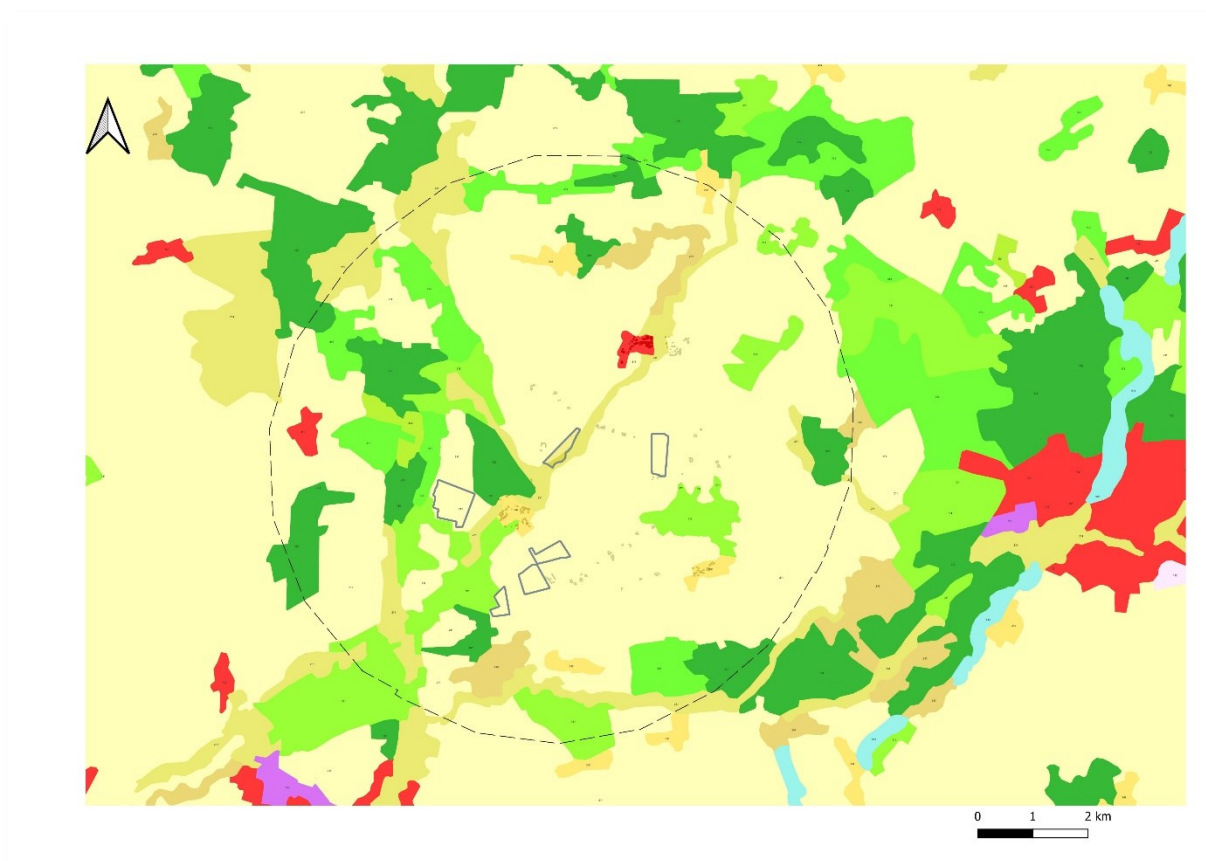
W województwie wielkopolskim wyróżnić można cztery strefy o zróżnicowanej intensywności działalności rolniczej, dla których określono preferencje rozwojowe:^{xii}

- strefy intensywnego rozwoju działalności rolniczej – obejmujące głównie tereny położone w południowo-zachodniej części Wielkopolski,
- strefy umiarkowanego rozwoju działalności rolniczej – położone w środkowej, południowo-wschodniej oraz częściowo w północnej części Wielkopolski,
- strefy ekstensywnego rozwoju działalności rolniczej – położone przede wszystkim we wschodniej i północnej Wielkopolsce oraz w mniejszym stopniu w południowej i środkowej części regionu, obejmują tereny pełniące istotne funkcje przyrodnicze,
- strefy ograniczania rozwoju działalności rolniczej - obejmują tereny miasta Poznania, Kalisza i Ostrowa Wielkopolskiego, ośrodków subregionalnych z ich najbliższym otoczeniem.

Przedmiotowa inwestycja znajdować się będzie w powiecie wągrowieckim, a więc wpisze się w charakter strefy o mało intensywnym typie produkcyjno-ekonomicznym rolnictwa. Region Wągrowca poddano również waloryzacji pod kątem jakości rolniczej – „Wskaźnik Jakości Rolniczej Przestrzeni Produkcji” – który jest zbiorem czynników takich jak: klimat, gleba,

rzeźba terenu czy uwarunkowania wodne; stanowiące razem różne kombinacje sprzyjające lub niekorzystne do prowadzenia działalności rolniczej (im wyższa suma punktów, tym lepsze warunki do prowadzenia działalności rolniczej). Według danych zawartych w publikacji „Rozwój obszarów wiejskich i rolnictwa województwa wielkopolskiego do 2030 roku”, obszar inwestycji zakwalifikowano do przedostatniej pod kątem wskaźnika jakości rolniczej kategorii – 50,1 - 60,0 punktów (zakres punktów dla wszystkich kategorii 42,6 - 94,9).

Analiza pokrycia terenu w okolicy inwestycji wg Corine Land Cover 2018 (CLC2018) (do wersji cyfrowej dołączono obraz w wysokiej rozdzielczości) Na mapie widoczne są kontury etapów I,II, III oraz IV – w centrum okręgu określającego bufor 5 km od inwestycji.

Rysunek 20 Analiza pokrycia terenu inwestycji. Opracowanie własne na podstawie Corine Land Cover 2018

W oparciu o przedstawioną powyżej charakterystykę pokrycia terenu stwierdza się, że w buforze 5 km od teren inwestycji (oznaczony kolorem czarnym w centrum mapy, bez numeracji), przeważają grunty orne, grupa 2.1 (legenda poniżej). Grunty te okolone są terenami leśnymi (3.1) w odległości powyżej 2 km od przedsięwzięcia (poza zbiorowiskiem leśnym na południe od inwestycji w odl. ok. 1 km) – co pokrywa się z przebiegiem lokalnych korytarzy

ekologicznych. W promieniu 5 km brak jest zbiorników wodnych. Zabudowa ma charakter rozproszony.

Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3
1 - Tereny antropogeniczne	1.1 - Zabudowa miejska	1.1.1 Zabudowa miejska zwarta
		1.1.2 Zabudowa miejska luźna
	1.2 - Tereny przemysłowe, handlowe i komunikacyjne	1.2.1 Tereny przemysłowe lub handlowe
		1.2.2 Tereny komunikacyjne i związane z komunikacją drogową i kolejową
		1.2.3 Porty
		1.2.4 Lotniska
	1.3 - Kopalnie, wyrobiska i budowy	1.3.1 Miejsca eksploatacji odkrywkowej
		1.3.2 Zwałowiska i hałdy
		1.3.3 Budowy
	1.4 - Miejskie tereny zielone i wypoczynkowe	1.4.1 Tereny zielone
		1.4.2 Tereny sportowe i wypoczynkowe
2 - Tereny rolne	2.1 - Grunty orne	2.1.1 Grunty orne poza zasięgiem urządzeń nawadniających
		2.1.2 Grunty orne stale nawadniane
		2.1.3 Ryżowiska
	2.2 - Uprawy trwałe	2.2.1 Winnice
		2.2.2 Sady i plantacje
		2.2.3 Gaje oliwne
	2.3 - Łąki i pastwiska	2.3.1 Łąki, pastwiska
	2.4 - Obszary upraw mieszanych	2.4.1 Uprawy jednoroczne występujące wraz z uprawami
		2.4.2 Złożone systemy upraw i działek
		2.4.3 Tereny zajęte głównie przez rolnictwo z dużym udziałem roślinności naturalnej
		2.4.4 Tereny rolno-leśne

3 - Lasy i ekosystemy seminaturalne	3.1 - Lasy	3.1.1	Lasy liściaste
		3.1.2	Lasy iglaste
		3.1.3	Lasy mieszane
	3.2 - Zespoły roślinności drzewiastej i krzewiastej	3.2.1	Murawy i pastwiska naturalne
		3.2.2	Wizosowiska i zakrzaczenia
		3.2.3	Roślinność sucholubna (śródziemnomorska)
		3.2.4	Lasy i roślinność krzewiasta w stanie zmian
	3.3 - Tereny otwarte, pozbawione roślinności lub z rzadkim pokryciem roślinnym	3.3.1	Plaże, wydmy, piaski
		3.3.2	Odsłonięte skały
		3.3.3	Roślinność rozproszona
		3.3.4	Pogorzeliska
		3.3.5	Lodowce i wieczne śniegi
4 - Obszary podmokłe	4.1 - Śródlądowe obszary podmokłe	4.1.1	Bagna śródlądowe
		4.1.2	Torfowiska
	4.2 - Przybrzeżne obszary podmokłe	4.2.1	Bagna słone (sólniska)
		4.2.2	Saliny
		4.2.3	Osuchy
5 - Obszary wodne	5.1 - Wody śródlądowe	5.1.1	Cieki
		5.1.2	Zbiorniki wodne
	5.2 - Wody morskie	5.2.1	Laguny przybrzeżne
		5.2.2	Estuaria
		5.2.3	Morze i ocean

Rysunek 21 Legenda do mapy charakterystyki pokrycia terenu CLC 2018

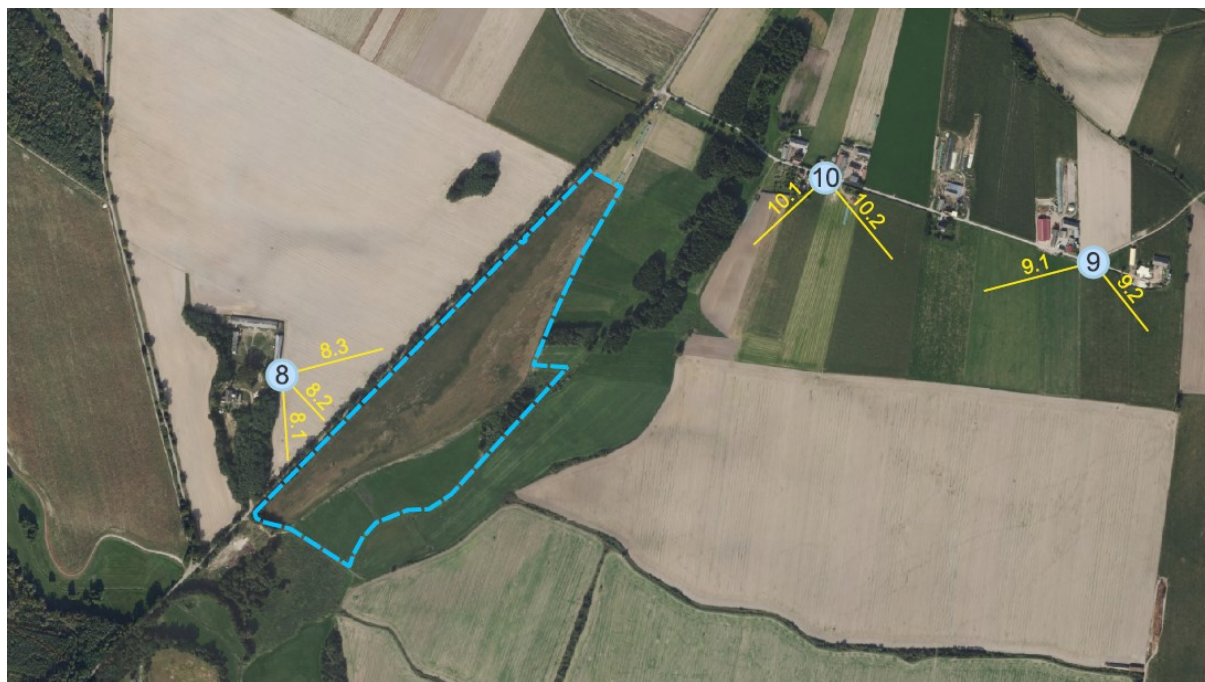
Poniżej przedstawiono cechy i elementy krajobrazu istotne dla jego opisu w promieniu 5 km od inwestycji.

Cechy i elementy krajo- brazu	Opis
Typologia krajobrazu i pokrycie terenu*	Krajobraz w otoczeniu inwestycji zakwalifikowano do następujących grup: Grupa A – Krajobrazy przyrodnicze, -kulturowo (zazwyczaj ekstensywnie) użytkowane, funkcjonujące głównie w wyniku działania procesów naturalnych, jedynie w różnym stopniu modyfikowanych przez działalność człowieka Typ- leśne Grupa B – Krajobrazy przyrodniczo-kulturowe ukształtowane w wyniku wspólnego działania procesów naturalnych oraz świadomych modyfikacji pokrycia terenu i struktury przestrzennej przez człowieka Typ – 6 Wiejskie Podtyp 6c – z przewagą mozaikowo rozmieszczonych użytków rolnych tworzących małe pola Grupa C – Krajobrazy kulturowe, w których struktura i funkcja są w pełni ukształtowane przez działalność człowieka Typ 14 – Komunikacyjne Podtyp 14a – węzły komunikacyjne i transportowe

	Pokrycie terenu: 1- Tereny antropogeniczne: 1.1.2 Zabudowa miejska luźna; 2- Tereny rolne: 2.1 Grunt orne: 2.1.1. Grunty orne poza zasięgiem urządzeń nawadniających; 2.3 Łąki i pastwiska: 2.3.1 łąki i pastwiska; 2.4. obszary upraw mieszanych: 2.4.2 złożone systemy upraw i działek, 2.4.3 tereny zajęte głównie przez rolnictwo z dużym udziałem roślinności naturalnej 3- Lasy i ekosystemy seminaturalne: 3.1 Lasy: 3.1.1 Lasy liściaste, 3.1.2 lasy iglaste, 3.1.3 lasy mieszane 3.2 zespoły roślinności drzewiastej i krzewiastej
Rzeźba terenu*	Krajobrazy równinne
Cenne i chronione krajobrazy	brak
Zabudowa	Przewaga budynków mieszkalnych jednorodzinnych oraz budynków gospodarstw rolnych. Pozostałe budynki: handlowo-usługowe, muzea i biblioteki, szkół i instytucji badawczych, przeznaczone do sprawowania kultu religijnego i czynności, budynki garaży, pozostałe niemieszkalne gdzie indziej niewymienione
Ciągi komunikacyjne	występują lokalne drogi gminne utwardzone i nieutwardzone.
Inne elementy krajobrazu	Elementy antropogeniczne głównie mają kształt zabudowy zagrodowej lub jednorodzinnej oraz niezbędnej infrastruktury.
Antropogeniczne*	
Przyrodnicze i przyrodniczo antropogeniczne*	Elementy przyrodnicze obejmują znaczną część obszaru, w szczególności w postaci lasów. W krajobrazie wiejskim częste są zadrzewienia śródpolne (kępowate i liniowe) i przydrożne.
Infrastruktura turystyczna	Teren inwestycji – brak
Użytkownicy	Teren inwestycji - Właściciele gruntów/rolnicy W potencjalnym zasięgu oddziaływania – głównie mieszkańcy, rolnicy,
Funkcje krajobrazowe*	Obszar inwestycji: funkcja produkcji rolnej funkcja ekologiczna W potencjalnym zasięgu oddziaływania: Funkcja produkcji rolniczej Funkcja osadnicza
Ogólny charakter	Krajobraz o mało urozmaiconej rzeźbie terenu, położenie terenów inwestycyjnych w krajobrazie wiejskim Niewielkie zagęszczenie zabudowy. Wysoki stopień przekształcenia antropogenicznego skutkuje lokalnie o względnie niskiej wrażliwości krajobrazu. Krajobraz w miejscu inwestycji nie podlega ochronie prawnej.

*Nomenklatura zgodnie z metodyką audytów krajobrazowych

Poniżej przedstawiono zdjęcia z okolicy inwestycji. Na mapie oznaczono miejsca i kierunki wykonanych zdjęć. Autorem poniższych zdjęć jest A. Kiszka.

Rysunek 22 Miejsca wykonania zdjęć krajobrazowych.

7.3

8.1

8.2

8.3

9.1

9.2

10.1

Analizę oddziaływania na krajobraz opisano w dalszej części opracowania.

5 Opis wariantów przedsięwzięcia

W ramach niniejszego opracowania poddano analizie przypadki:

- Braku realizacji inwestycji.
- Realizacji w wariantcie proponowanym przez Inwestora.
- Realizacji w wariantcie alternatywnym, możliwym do realizacji,

Oraz wskazano wariant najkorzystniejszy dla środowiska.

Wariantowano technologiczne aspekty inwestycji – ruchomość paneli słonecznych. Inwestor nie brał pod uwagę wariantu lokalizacyjnego przez wzgląd na ustalenia z Właścicielami gruntów, których części miałyby być przeznaczone pod inwestycję. Wybrana lokalizacja jest na tym etapie uznana za ostateczną.

W wariantcie alternatywnym zakłada się zwiększenie mocy wytwórczej elektrowni do 16 MW. Parametry szczegółowe opisano w dalszej części rozdziału.

5.1 Wariant „zerowy” brak realizacji przedsięwzięcia

W wariantcie tym analizowany obszar nadal użytkowany byłby w dotychczasowy sposób – uprawa rolna.

Brak realizacji przedsięwzięcia wiąże się z:

- nieprzyczynieniem się do poprawy bezpieczeństwa energetycznego kraju oraz realizacji zapisów polityki energetycznej państwa. Dla obu tych zagadnień wskazuje

się jako kluczowe zwiększenie dywersyfikacji źródeł wytwórczych energii elektrycznej przy jednoczesnym wybieraniu technologii niskoemisyjnych.

- niewykorzystaniem możliwości produkcji energii elektrycznej z OZE (do których należy fotowoltaika), i tym samym uniknięcia emisji CO₂, który zostanie wyemitowany przez źródła konwencjonalne.

Różne źródła energotwórcze emitują różną ilość dwutlenku węgla przez cały swój cykl życia. Za danymi Instytutu NREL tradycyjne (konwencjonalna energetyka) źródła emitują do atmosfery ok. 500g CO₂ e/kWh w przypadku paliw gazowych i ok 1000 g CO₂ e/kWh dla paliw kopalnych. W przypadku paneli fotowoltaicznych ta wartość to ok. 50 g CO₂ e/kWh.

- niewykorzystaniem możliwości poprawy wychwycenia większej ilości CO₂ z atmosfery spowodowanej zaprzestaniem produkcji rolnej na danym terenie – tzw. „uprawa zerowa”.

Gleby są naturalnym rezerwuarem dwutlenku węgla. Jednak wieloletnia, regularna orka, poprzez niszczenie struktury gruzelkowej gleby, pogorszenie warunków wodnych, przyczynia się do zwiększenia erozyjności, a tym samym obniżenia produktywności i spadku zawartości materii organicznej.

Gleby mają potencjał zgromadzenia 4 – 5 Gt CO₂/rok. Aby lepiej zobrazować rząd wielkości, przyjmuje się, że zgromadzenie 5 milionów ton dwutlenku węgla równoważy emisję tego gazu przez ponad milion aut.^{xiii}

5.2 Wariant I proponowany przez Wnioskodawcę - inwestorski

Budowa instalacji fotowoltaicznej o mocy do 14 MW.

Wariant inwestorski (opisywany dalej jako WI) zakłada budowę i montaż zespołu urządzeń infrastruktury technicznej przeznaczonych do wytwarzania energii elektrycznej z odnawialnych źródeł energii tj. promieniowania słonecznego.

W ramach przedsięwzięcia planuje się montaż i/lub budowę elementów:

- -moduły fotowoltaiczne – moc minimalna pojedynczego modułu 500W, moduły pokryte powłoką antyrefleksyjną – do 28 000 sztuk.

Przykład realizacji i sposób rozmieszczenia modułów przedstawiono na zdjęciu poniżej.

Fot. 2 Przykład rozmieszczenia modułów elektrowni PV. Materiały Wnioskodawcy.

- Konstrukcja wsporcza do montażu modułów, złożona z elementów stalowych i aluminiowych; pozwala na zamocowanie paneli fotowoltaicznych pod kątem 20-35 stopni względem powierzchni gruntu. Konstrukcja montowana jest poprzez wbijanie w ziemię (kafarowanie); na gotowej konstrukcji umieszcza się panele fotowoltaiczne, zwykle na wysokości około 0,6 m – 1 m nad ziemią. Całkowita wysokość konstrukcji wynosi do 4 metrów. Teren pod modułami na konstrukcji wsporczej pozostanie biologicznie czynny.

- Inwertery – urządzenia przekształcające prąd stały na przemienny – dopuszcza się montaż inwerterów tzw. stringowych o mocy min. 100 kW/szt. – montowane są one na konstrukcjach wsporczych do montażu modułów, lub na niezależnych konstrukcjach wsporczych. Dopuszcza się również montaż inwerterów tzw. centralnych, wolnostojących, posadowionych na utwardzonym podłożu w pobliżu stacji transformatorowej. Moc inwerterów centralnych wynosi od 500kW do 3500 kW. Dopuszcza się stosowanie rozwiązań integrujących inwertery ze stacjami transformatorowymi (inwerter centralny SN) zgodny z parametrami zabudowy stacji SN/nn

Fot. 2 Przykład inwertera i sposób jego montażu. Materiały Wnioskodawcy.

- Kontenerowa stacja transformatorowa SN/nn – przekształca energię elektryczną niskiego napięcia pochodzącą z instalacji fotowoltaicznej na energię elektryczną średniego napięcia, pozwala na przyłączenie do sieci dystrybucyjnej. Przewiduje się budowę prefabrykowanej stacji w obudowie betonowej lub metalowej o wysokości do 4 metrów. Obiekt zostanie usytuowany na prefabrykowanej płycie fundamentowej lub słupach, na zagęszczonej podsypce, zgodnie z branżą

Fot. 3 Stacja transformatorowa kontenerowa z widocznymi w tle panelami oraz ogrodzeniem.

konstrukcyjno-budowlaną. W przypadku zastosowania transformatorów olejowych stacja transformatorowa będzie wyposażona w szczelną misę mogącą pomieścić co najmniej 100% oleju transformatorowego.

- Magazyn energii (opcja) – magazynuje energię elektryczną wyprodukowaną przez farmę, jak również pobraną z sieci, zgromadzona energia może być przesłana do sieci w momentach najwyższego zapotrzebowania na energię elektryczną. Magazyn energii wyposażony będzie w baterie litowo-jonowe zamknięte w prefabrykowanej obudowie metalowej lub betonowej. Przewiduje się realizację maksymalnie 14 magazynów energii.
- Instalacje elektryczne AC, DC, – do funkcjonowania farmy niezbędna jest budowa instalacji elektrycznych prądu stałego (DC) oraz przemiennego (AC), przyłącza średniego napięcia SN. Instalacje wykonuje się jako kablowe (podziemne), częściowo jako nadziemne, prowadzone po konstrukcjach wsporczych.
- Kable stałoprądowe – kable łączące poszczególne panele fotowoltaiczne, służące do przesyłania energii elektrycznej do inwerterów.
- Kable zmiennoprądowe – służące do przesyłania energii elektrycznej z inwerterów do przyłącza elektroenergetycznego.
- Rozdzielnice elektryczne – aparaty zabezpieczające instalację.
- Plac manewrowy – plac utwardzony kruszywem, pozwalający na dojazd do stacji transformatorowych.
- Ogrodzenie – ogrodzenie ażurowe z siatki lub modułów wokół terenu farmy o wysokości do 220 cm, bez podmurówki. Teren zostanie ogrodzony wzdłuż granic inwestycji. Ogrodzenie terenu inwestycji zostanie wykonane z siatki stalowej lub paneli ogrodzeniowych montowanych na słupkach stalowych wbijanych w grunt (bez fundamentowania). Dolna krawędź siatki/modułu zostanie zamontowana na wysokości nie mniejszej niż 10 cm nad poziomem gruntu, aby zapewnić możliwość migracji drobnej fauny. Dolna krawędź siatki zostanie zagięta tak, aby nie dopuścić do wystawiania ostrych elementów mogących ranić migrujące zwierzęta.
- Infrastruktura towarzysząca – systemy monitorowania terenu, instalacje uziemiające i odgromowe, oświetlenie terenu w pobliżu stacji kontenerowych (oświetlenie czasowe – wykorzystywane w razie potrzeby; nie przewiduje się oświetlenia ciągłego).

Plan zagospodarowania terenu dołączono do wniosku w wersji elektronicznej w wysokiej rozdzielczości.

Z uwagi na stały i dynamiczny rozwój technologii fotowoltaicznej oraz odległy czas finalizacji projektu niemożliwe jest precyzyjne określenie parametrów technicznych docelowych urządzeń. Ich dobór zostanie ostatecznie dokonany na etapie projektowania, uwzględniając dostępność aktualnych rozwiązań technologicznych oraz uwarunkowania wskazane przez operatora sieci energetycznej w Warunkach Przyłączenia.

5.2.1 Przedstawienie informacji o różnorodności biologicznej, wykorzystywaniu zasobów naturalnych, w tym gleby, wody i powierzchni ziemi.

Poniżej przedstawiono informacje zebrane w formie tabelarycznej dla wszystkich etapów inwestycji, zgodnie z art. 66 ust. 1 pkt 1 lit. d ustawy ooś.

Tabela 9 Informacje o różnorodności biologicznej, wykorzystywaniu zasobów naturalnych, w tym gleby, wody i powierzchni ziemi.

	Etap realizacji	Etap eksploatacji	Etap likwidacji
Bioróżnorodność	Stan przed realizacją: Obszar inwestycji i tereny sąsiednie użytkowane są jako grunty rolne oraz łąki. Na potrzeby przedsięwzięcia nie będzie prowadzona wycinka drzew, ani krzewów. Spod terenu inwestycji wyłączono najcenniejsze zbiorowiska roślinne.	Po realizacji: Nastąpi zmiana użytkowania gruntu z gruntu rolnego na funkcję produkcji energii elektrycznej. Teren pozostawiony do naturalnej sukcesji – spodziewany wzrost bioróżnorodności z uwagi na zaniechanie uprawy monokulturowej.	Po likwidacji: Działania zmierzające w kierunku rekultywacji gruntu i przywróceniu do produkcji rolnej – możliwy spadek bioróżnorodności.
Wykorzystanie gleby	Naruszenie gleby podczas budowy: • Roboty ziemne podczas budowy obejmują fundamenty, instalację konstrukcji nośnych, kładzenie kabli, dróg dojazdowych, parkingów i innych instalacji pomocniczych. • Głębokość naruszenia gleby może wynosić od 0,5 do 1 metra, szczególnie w miejscach,	Brak	Zabiegi rekultywacyjne – demontaż urządzeń naziemnych i podziemnych, usunięcie wytworzonej okrywy zbiorowisk trawiastych i łąkowych. W zależności od dalszych planów zagospodarowania terenu wykonanie odpowiednich zabiegów agrotechnicznych pod konkretne uprawy.

	gdzie wykonuje się stelaże pod panele oraz kładzie kable. W praktyce nie cała powierzchnia działki zostanie naruszona, ale może to być około 30-50% całkowitej powierzchni.		
Wykorzystanie wody	Na cele socjalne i porządkowe w ilości do 1m ³ /dobę – dowożona na miejsce budowy.	50 – 60 m ³ /rok - woda zużyta do celów porządkowych i czyszczenia paneli. Dostarczana na teren przedsięwzięcia z zewnątrz..	Na cele socjalne i porządkowe w ilości do 1m ³ /dobę –dowożona na miejsce.
Wykorzystanie powierzchni ziemi	Cecha instalacji		Etap IV
	max. pow. inwestycji		15 ha
	pow. zabudowy modułami		90 000 m ²
	Max. pow. terenu utwardzonego (łącznie z pow. pod stacjami transformatorowymi i magazynami energii)		7360m ² [0,736 ha]
	Udział terenów utwardzonych w powierzchni całkowitej		4,9%

5.2.2 Rodzaj i wielkość emisji zanieczyszczeń powietrza

5.2.2.1 Faza realizacji

Podczas budowy emisja zanieczyszczeń gazowych i pyłowych będzie miała charakter emisji nieorganizowanej i pochodzić będzie ze źródeł transportu oraz maszyn wykorzystywanych do realizacji (ciągnik rolniczy, kafar, walec, wywrotka spycharka, podnośnik, generator prądu, beczkowóz).

Szacuje się ruch do kilku pojazdów do 3,5 tony na dobę, oraz do kilku pojazdów ciężarowych przez okres trwania budowy (do 4 miesięcy).

Emitory te będą wprowadzać do środowiska dwutlenek azotu, dwutlenek siarki, tlenek węgla, pyły (w tym PM10, PM2,5)

W przedmiotowym postępowaniu całkowicie pominięto obliczenia emisji z transportu samochodowego i pracy maszyn. Jako kryterium uznano wielkość inwestycji, w której łączna ilość przewożonych materiałów i ilość stanowisk do rozładunku/załadunku decyduje o niskiej intensywności ruchu. Natężenie ruchu nie będzie większe niż kilka pojazdów na godzinę.

Po zakończeniu fazy realizacji emisje te ustaną.

5.2.2.2 Faza eksploatacji

Produkcja energii przy wykorzystaniu paneli fotowoltaicznych uznawana jest w miejscu eksploatacji za zero bądź nisko emisyjną (związaną jedynie ze sporadycznym dojazdem na teren samochodów osobowych serwisantów (raz na kilka miesięcy) oraz ewentualnie pojazdu myjącego panele (raz w roku). W związku z powyższym emisję tę można całkowicie pominąć w analizach obliczeniowych, uznając ją za marginalną i nieistotną na tle typowego ruchu pojazdów w najbliższym otoczeniu inwestycji i kształtowaniu jakości powietrza atmosferycznego.

5.2.2.3 Faza likwidacji

Podczas likwidacji przedsięwzięcia emisja zanieczyszczeń gazowych i pyłowych będzie o charakterze emisji niezorganizowanej i pochodzić będzie ze źródeł transportu oraz maszyn wykorzystywanych do demontażu instalacji. Emitory te będą wprowadzać do środowiska: dwutlenek azotu, dwutlenek siarki, tlenek węgla, pyły (w tym PM₁₀, PM_{2,5}).

W przedmiotowym postępowaniu całkowicie pominięto obliczenia emisji z transportu samochodowego i pracy maszyn. Jako kryterium uznano wielkość inwestycji, w której łączna ilość przewożonych materiałów i ilość stanowisk do rozładunku/załadunku decyduje o niskiej intensywności ruchu. Natężenie ruchu nie będzie większe niż kilka pojazdów na godzinę.

Po zakończeniu fazy likwidacji emisje te ustaną.

Jako załącznik (wersja elektroniczna) dołączono tło zanieczyszczeń powietrza dla przedmiotowej lokalizacji.

5.2.3 Emisja promieniowania elektromagnetycznego

Pole i promieniowanie elektromagnetyczne są to wszechobecne czynniki środowiska pracy i życia ludzi. Związany jest głównie z wytwarzaniem, przesyłaniem, wykorzystywaniem energii elektrycznej oraz fal radiowych. Wyżej wymienione zjawiska występują powszechnie w każdym środowisku przydomowym (związanym np. ze sprzętem RTV/AGD, komputerowym, kuchenki mikrofalowe), jak również w pobliżu linii wysokiego napięcia, elektrycznych trakcji kolejowych, tramwajowych czy podczas wyładowań atmosferycznych.

Eksploatacja elektrowni fotowoltaicznych wiąże się w związku z powyższym z emisją promieniowania elektromagnetycznego albo mikrofalowego – jednak są to wartości minimalne. Ponadto wartości te maleją wraz z oddalaniem się od źródła. Opisano ten aspekt szerzej w dalszej części raportu.

Od 1 stycznia 2020 r. obowiązuje rozporządzenie Ministra Zdrowia z 17 grudnia 2019 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku. Określiło ono dla częstotliwości z zakresu 2-300 GHz dopuszczalne natężenie pola elektromagnetycznego (PEM) do 10 W/m² (gęstość mocy) i 61 V/m (składowa elektryczna).

Natężenie pola elektromagnetycznego, przykłady:

- linia energetyczna 220 kV/50 Hz, wartości dla minimalnej dopuszczalnej przepisami wysokości zawieszenia przewodów nad ziemią 6,7 m,
- pole elektryczne bezpośrednio pod linią: ok. 4,5 kV/m,
- pole elektryczne w odległości ok. 20 m od linii: ok. 1 kV/m,
- pole magnetyczne bezpośrednio pod linią: ok. 26 A/m,
- pole magnetyczne w odległości ok. 20 m od linii: ok. 6 A/m,
- telewizor, odbiornik radiowy, lodówka, ekspres do kawy: $< 0,05$ V/m,
- kuchenka mikrofalowa: ok. 3 V/m w odległości 0,5 m,
- wkrętarka akumulatorowa: ok. 0,5 V/m w odległości 0,5 m,
- żarówka energooszczędna: ok. 3,5 V/m w odległości 0,5 m.

5.2.3.1 Faza realizacji

Nie przewiduje się emisji promieniowania elektromagnetycznego w fazie realizacji z uwagi na charakter prac i używane przy budowie urządzenia – pojazdy i maszyny spalinowe. Ewentualne urządzenia elektryczne zasilane będą przy pomocy przenośnych agregatów prądotwórczych i pracować będą przy niskich napięciach.

5.2.3.2 Faza eksploatacji

Podczas eksploatacji instalacji, źródłem pola elektromagnetycznego będą:

stacja kontenerowa z transformatorem,

inwertery,

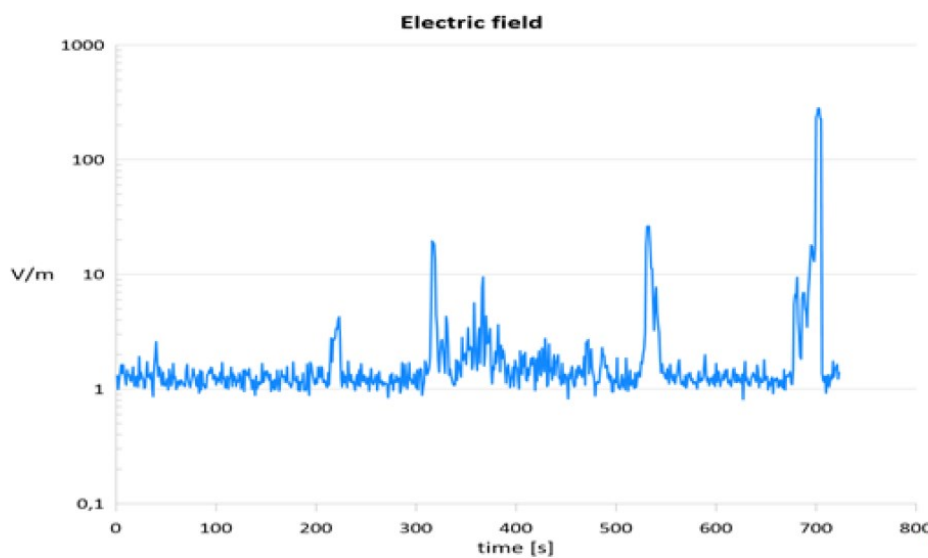
linie energetyczne – linie kablowe łączące panele ze stacją transformatorową to linie niskiego napięcia – pomijalne oddziaływanie na klimat środowiska elektromagnetycznego, linie średniego napięcia również nie charakteryzują się wysokim poziomem oddziaływania elektromagnetycznego.

Na terenie farmy wszystkie linie kablowe niskiego i średniego napięcia (oprócz przewodów niskiego napięcia prowadzonych po konstrukcji nośnej paneli) będą wykonane jako podziemne.

W celu określenia emisji ze stacji transformatorowej SN/nn posłużono się danymi z rzeczywistego pomiaru emisji pola elektromagnetycznego w otoczeniu, jak i w samej stacji transformatorowej typu STLmb-6 2x630 kVA 15/0,4 kV.^{xiv} Największa wartość natężenia pola elektromagnetycznego występowała przy ściankach budynku stacji w pobliżu komory transformatorowej i wynosiła 23 A/m. Najmniejsza wartość występowała w pobliżu pól liniowych SN i wynosiła 0,6 A/m. Wartość natężenia pola elektromagnetycznego w bezpośrednim sąsiedztwie budynku wynosiła rzędu kilku woltów na metr (4 – 7 V/m).

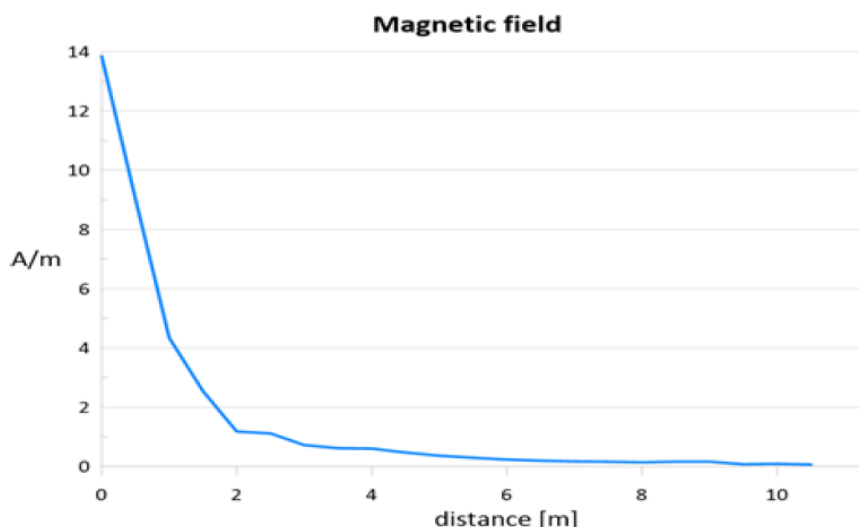
Poniżej przedstawiono opracowanie uzyskanych pomiarowo wyników przeprowadzonych przez Pana dr. inż. Pawła A. Mazurka z Politechniki Lubelskiej, Katedry Elektrotechniki i

Elektrotechnologii. Wyniki te poszerzono o aspekt emisji elektromagnetycznej w ujęciu kompatybilności elektromagnetycznej instalacji, a analizę wyników odniesiono do obowiązujących wyników.^{xv} Badania przeprowadzono w warunkach różnego nasłonecznienia (bezchmurne niebo, niebo zachmurzone z prześwitami). Dzięki temu zauważalne są różnice w emisji pola elektromagnetycznego w zależności od wielkości produkcji energii elektrycznej ze słońca. Obrazuje to Wykres 1:

Wykres 1 Wpływ zachmurzenia i słońca na poziom emisji pola elektromagnetycznego, punkt pomiarowy przy stacji transformatorowej. [Mazurek]

Następnie Autor pomiaru określił czy zarejestrowana przy stacji emisja PEM oddziałuje w dalszej odległości od obiektu. Na kolejnym Wykres 2 zobrazowano zmianę natężenia H pomiędzy stacją trafo a krańcem (badanej) farmy PV – za siatką ogrodzeniową. Zgodnie z założeniami teoretycznymi natężenie PEM maleje wraz z oddalaniem się od obiektu emitora osią-

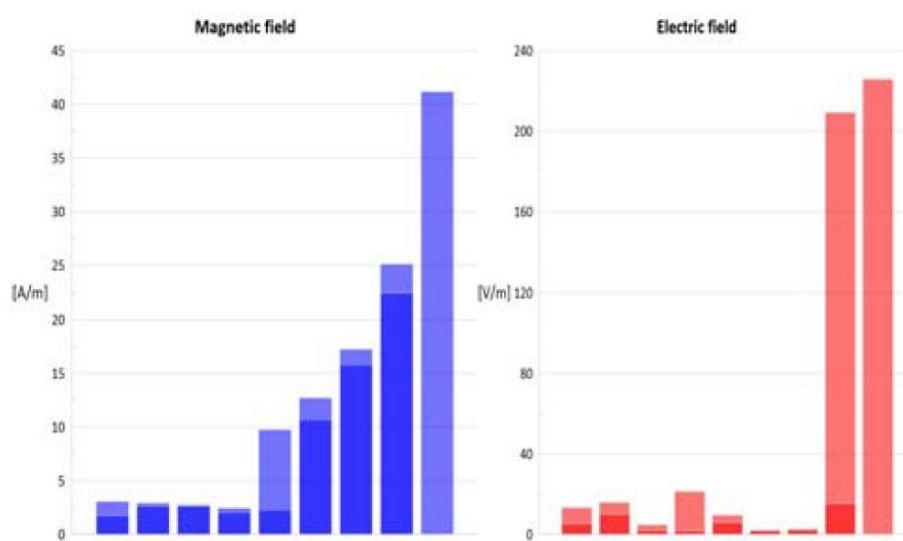

Wykres 2 Wykres zmienności natężenia pola elektromagnetycznego pomiędzy obiektem stacji trafo a ogrodzeniem terenu farmy. [Mazurek]

gając po kilku metrach średnie wartości tła na terenie.

Na kolejnym Wykres 3 zaprezentowano wartości składowej elektrycznej i magnetycznej wokół budynku i

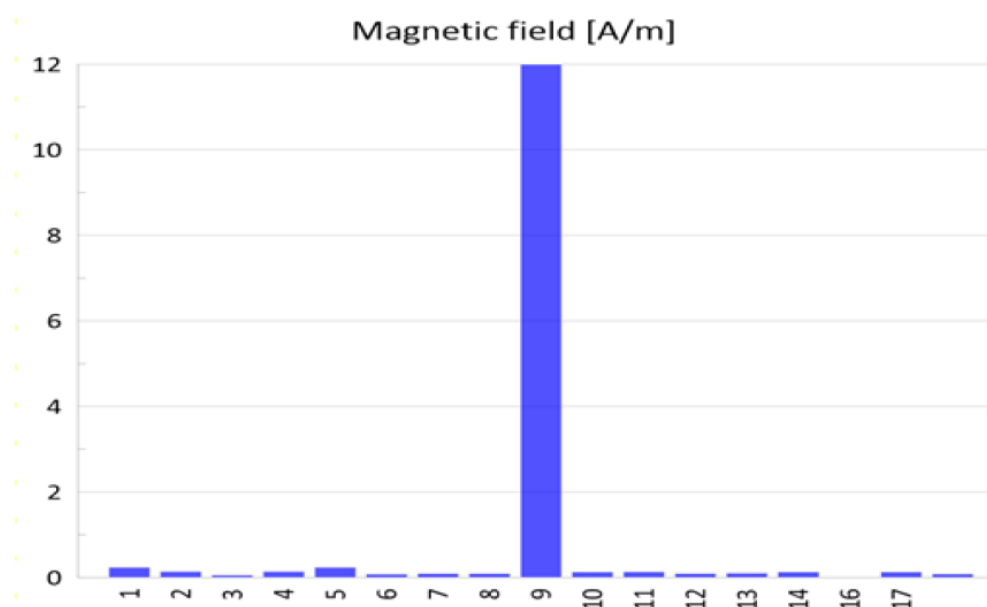
środku rozdzielni. Pierwsze słupki to wyniki uzyskane chodząc wokół stacji (miernik ok. 30 cm od ściany), przedostatni słupek to pomiar „w drzwiach”, a

Wykres 3 Wartości natężenia pól E i H wokół budynku stacji przy zamkniętych i otwartych drzwiach. [Mazurek]

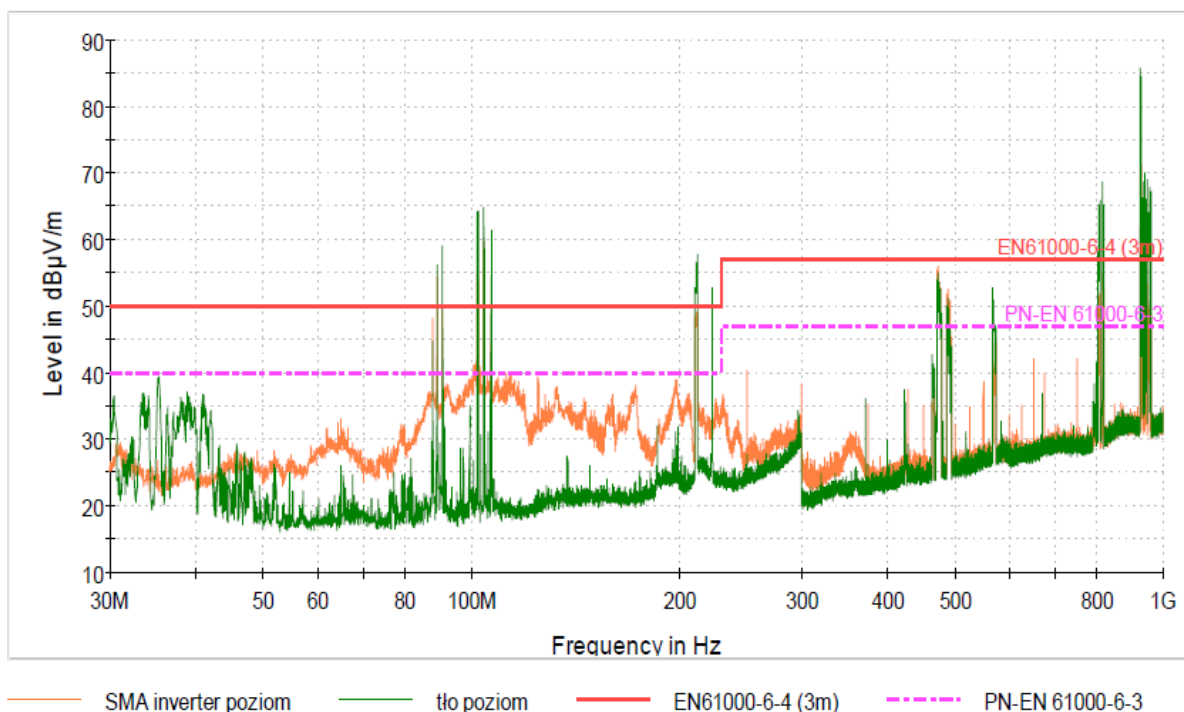
ostatni w środku stacji. Pomiarów dokonano dwukrotnie – przy zamkniętych drzwiach (ciemniejszy odcień) i przy otwartych (jaśniejszy odcień słupków wykresów).

Z punktu widzenia oceny oddziaływania nie można pominąć okolicy wokół paneli PV. W tym celu wykonano w przytaczanym badaniu serię pomiarów pomiędzy rzędami paneli fotowoltaicznych. Na wykresie zaprezentowano jedną z serii pomiarowych. Punkt 9 z największą zarejestrowaną wartością PEM to miejsce tuż przy falowniku (inwerterze). Pozostałe punkty nie wykazują wartości znacząco odbiegających od średniej wartości tła dla okolicy.

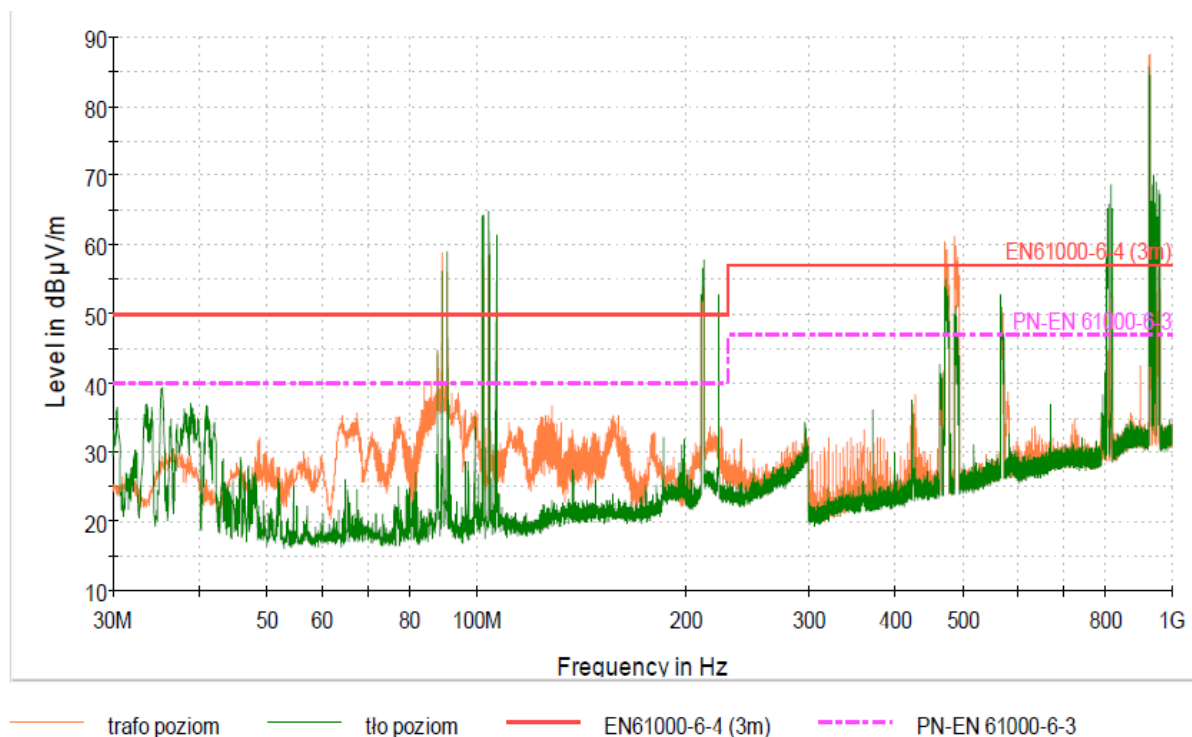

Wykres 4 Wartości natężenia PEM wzdłuż rzędu paneli PV. [Mazurek]

Ostatnim etapem badań terenowych były pomiary natężenia PEM w paśmie 9 kHz – 1 GHz. Jest to zakres badań emisyjnych prowadzonych w przypadku analizy kompatybilności elektromagnetycznej urządzeń i instalacji (zdolności danego urządzenia elektrycznego lub elektronicznego do poprawnej pracy w określonym środowisku elektromagnetycznym i nieemitowanie zaburzeń pola elektromagnetycznego zakłócającego poprawną pracę innych urządzeń pracujących w tym środowisku^{xvi}). Na kolejnych wykresach zaprezentowano wyniki w 2 – óch punktach na terenie farmy – przy stacji trafo, drugi przy falowniku. Kolorem pomarańczowym oznaczono poziom emisji aparatury elektroenergetycznej, pomiarowej, telekomunikacyjnej i samych instalacji. Jako poziom odniesienia, tła PEM wskazano poziom w odległości kilkudziesięciu metrów od urządzeń elektrycznych – na krańcach farmy. Analogicznie zaprezentowano wyniki dla drugiego punktu pomiarowego. W obydwu punktach stwierdzono, że działająca w pobliżu infrastruktura – urządzenia i instalacje są źródłem poziomu emisji, które, gdyby odnotowane zostały poza terenem inwestycji przemysłowej, stanowiłyby niedopuszczalny poziom zaburzeniowy.

Wykres 6 Poziomy PEM zlokalizowane pomiędzy sekcjami paneli PV, w pobliżu falowników oraz tła elektromagnetycznego na terenie farmy [Mazurek]

Wykres 5 Poziomy PEM zlokalizowane przy stacji trafo oraz tła elektromagnetycznego na terenie farmy [Mazurek]

Wnioski z badań terenowych

Są zgodne z danymi literaturowymi,

Zidentyfikowane natężenia pól elektrycznych i magnetycznych o niskiej częstotliwości **są niższe niż wartości graniczne określone w normach i nie stanowią negatywnego oddziaływania,**

Pola elektromagnetyczne o wysokiej częstotliwości **są niższe niż normy środowiskowe, ale wykazują podwyższone poziomy w aspektach kompatybilności elektromagnetycznej urządzeń i instalacji.**

Aby dodatkowo poprzeć powyższą analizę przytoczono fragment artykułu na temat oddziaływania elektrowni fotowoltaicznych autorstwa: K. Gryz, J. Karpowicz, Narażenie na pola elektromagnetyczne przy instalacjach energetycznych odnawialnych źródeł energii (OZE)^{xvii}:

„Przeprowadzone badania pól elektromagnetycznych w elektrowniach wiatrowych i fotowoltaicznych oraz rozpoznanie warunków narażenia pracowników wykazały, że narażenie pracowników mieści się w granicach wymagań prawa pracy pod warunkiem stosowania wymaganych środków profilaktycznych, szczególnie dotyczących użytkowników aktywnych implantów medycznych (AIMD) (w miejscach możliwego przebywania pracowników zmierzono maksymalne wartości natężenia pola magnetycznego małej częstotliwości do 250 A/m, a pola elektrycznego do 200 V/m oraz zasięgi stref ochronnych pola magnetycznego do kilkudziesięciu cm od wyposażenia elektrycznego). W miejscach dostępnych dla ludności (poza wieżami elektrowni wiatrowych, ogrodzonymi terenami elektrowni fotowoltaicznych) występują pola elektromagnetycznego poniżej limitów zdefiniowanych w przepisach ochrony środowiska”.

Analizy oddziaływania tego rodzaju instalacji w zakresie generowania pola elektromagnetycznego dowodzą, że farmy fotowoltaiczne (wraz z infrastrukturą im towarzyszącą) nie stanowią zagrożenia dla środowiska w tym zakresie. Poziom pola elektromagnetycznego generowanego przez poszczególne elementy instalacji fotowoltaicznej nie przekracza wartości normatywnych. Urządzenia te nie wytwarzają pola elektromagnetycznego, którego poziom mógłby osiągnąć wartości zagrażające środowisku, nawet w ich bezpośrednim sąsiedztwie.

Prognozuje się, iż negatywne oddziaływanie elektromagnetyczne na środowisko, a w szczególności na zdrowie ludzi nie będzie miało miejsca. Sposoby sprawdzania dotrymania dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku określone zostały w rozporządzeniu Ministra Klimatu z dnia 17 lutego 2020 r. (Dz. U. z 2020 r. poz. 258).

5.2.3.3 Faza likwidacji

Nie przewiduje się emisji promieniowania elektromagnetycznego w fazie likwidacji z uwagi na charakter prac i używane przy demontażu urządzenia – pojazdy i maszyny spalinowe. Ewentualne urządzenia elektryczne zasilane będą przy pomocy przenośnych agregatów prądotwórczych i pracować będą przy niskich napięciach.

5.2.4 Emisja hałasu

Teren inwestycyjny znajduje się w otoczeniu obszarów rolniczych. Sam obszar przedsięwzięcia jako teren niezabudowany o charakterze rolnym nie jest chroniony akustycznie. Najbliżej położonym terenem chronionym akustycznie (zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku) względem działki nr 152 położonej w obrębie geodezyjnym Potulice, gmina Wągrowiec, są działki nie objęte miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego, dla których charakterystyki akustycznej terenów dokonuje się na podstawie sposobu ich zagospodarowania i faktycznego wykorzystania:

- działka nr 22/5, obręb Potulice – teren zabudowy zagrodowej, zabudowany budynkiem mieszkalnym jednorodzinnym, znajdujący się ok. 130 m od granicy z działką nr 152.

5.2.4.1 Faza realizacji

Faza realizacji przedsięwzięcia wiąże się z emisją hałasu pochodzącego z transportu drogowego oraz pracą maszyn na terenie inwestycyjnym.

Działka inwestycyjna ma dostęp do dróg publicznych, a dostawy materiałów i elementów konstrukcyjnych realizowane będą standardowymi ciągnikami siodłowymi z naczepami.

Do posadowienia konstrukcji metalowych–wsporników dla paneli fotowoltaicznych planuje się wykorzystanie kafara (palownicy) typu samojezdnego.

Do prac budowlanych mogą być wykorzystane następujące pojazdy:

Rodzaj maszyny	Poziom mocy akustycznej dB	Czas pracy w godzinach	
		dzień	noc
Koparka	93	8	0
spychacz	103	8	0
ładowarka	103	8	0
równiarka	108	8	0

Założenia dotyczące emisji hałasu podczas realizacji przedsięwzięcia:

- Praca maszyn i dowóz materiałów realizowane będą jedynie w porze dnia, w godz.6.00-22.00,

- Czas realizacji ograniczony będzie do niezbędnego minimum,

- Silniki maszyn oraz pojazdów powinny być wyłączane podczas dłuższych przestojów

Nie przeprowadzono modelowania propagacji hałasu dla fazy realizacji z uwagi na jej nieorganizowany charakter, krótki okres trwania (do 2 miesięcy), pracę jedynie w porze dnia oraz niewielką ilość pojazdów i maszyn poruszających się po terenie inwestycyjnym (max.kilka/h – zwykle 1/godz).

5.2.4.2 Faza eksploatacji

Podczas eksploatacji źródłami emisji hałasu do środowiska z elektrowni fotowoltaicznych mogą być:

falowniki (inwertery) (140 sztuk) – rozproszone, o poziomie hałasu nieprzekraczającym 75,6 dB w odl. 1 m od urządzenia, do obliczeń przyjęto wartość 86,6 dB bezpośrednio przy urządzeniu, (wariant W1a)

lub

inwertery centralne moc akustyczna 84 dB zlokalizowane w pobliżu stacji transformatorowych – realizowane zamiennie z inwerterami rozproszonymi, (wariant W1b)

stacje transformatorowe SN/nn na poziomie hałasu nie przekraczającym 70 dB(A) – poziom mocy akustycznej pojedynczego urządzenia. Izolacyjność akustyczna planowanej obudowy stacji: ściany pełne, będą miały współczynnik tłumienia na poziomie co najmniej 10dB, też drzwiami / żaluzjami na poziomie 3-6 dB. Jednak w obliczeniach pominięto izolacyjność. 14 sztuk

magazyny energii – 14sztuk - kontenery wyposażone mogą być w system wentylacji mechanicznej i/lub klimatyzacji - na poziomie hałasu nieprzekraczającym 87,7 dB(A) zakładając 100% mocy. Przyjęto źródło zastępcze o mocy 99,2 dB(A).

Podane wartości, to parametry katalogowe urządzeń w większości przypadków podawane przez producentów jako moc akustyczna „L(w)A” (generowana bezpośrednio przy urządzeniu) – wyższe wartości, niż poziom hałasu – dokładniej poziom ciśnienia akustycznego „L(p)A”, podawany z odległości 1m. Ze względu na złożoność samej stacji, tego typu ocenę wykonuje się raczej jako pomiary rzeczywiste na zainstalowanych w terenie stacjach uwzględniając poziom hałasu tła. Do opracowania dołączono karty katalogowe potwierdzające moc akustyczną urządzeń (wersja elektroniczna).

Założenia dotyczące emisji hałasu podczas eksploatacji przedsięwzięcia:

W porze dnia urządzenia pracują w trybie ciągłym,

Z uwagi na wczesne wschody słońca (przed godziną 6-tą) w okresie wiosenno – letnim przeprowadzono również obliczenia dla pory nocy,

Obliczenia modelowania przeprowadzono z uwzględnieniem tła akustycznego, jako skumulowane. Z uwagi na ograniczenia programu obliczeniowego tło akustyczne musi być jednorodne dla całego zakresu obliczeń. W związku z powyższym przyjęto dla całego terenu tło akustyczne jak dla zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej.

Modelowanie komputerowe zrealizowano oprogramowaniem SON2 firmy EKO-SOFT.

Załączono wydruki z programu (dane oraz wyniki jedynie w wersji cyfrowej przez wgląd na rozmiar danych).

Charakterystyka akustyczna źródeł hałasu przyjęta do obliczeń:

Punktowe źródła hałasu - wszechkierunkowe

Inwerter 140 szt	dB(A) LAW 8h – 86.6 dzień
	dB(A) LAW 1h – 86.6 noc
Stacja transformatorowa 14 szt.	dB(A) LAW 8h – 70 dzień
	dB(A) LAW 1h – 70 noc

Źródła hałasu typu budynek- wszechkierunkowe (źródło zastępcze)

Magazyn energii 1 szt.	L _A wew dzień	dB(A) 99.2
------------------------	--------------------------	------------

L_Aw_{ew} noc dB(A) 99.2.7

Izolacyjność ścian magazynu energii dB 25.0

Dla fazy eksploatacji przeprowadzono modelowanie komputerowe oprogramowaniem SON2 firmy EKO-SOFT. Załączono wydruki z programu (jedynie w wersji cyfrowej przez wgląd na rozmiar danych).

Kryteria oceny uciążliwości ze strony hałasu od inwestycji.

Dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku powodowanego przez poszczególne grupy źródeł hałasu, z wyłączeniem hałasu powodowanego przez starty, lądowania i przeloty statków powietrznych oraz linie elektroenergetyczne, wyrażone wskaźnikami $L_{Aeq D}$ i $L_{Aeq N}$, które to wskaźniki mają zastosowanie do ustalania i kontroli warunków korzystania ze środowiska, w odniesieniu do jednej doby

Lp.	Rodzaj terenu	Dopuszczalny poziom hałasu w [dB]			
		Drogi lub linie kolejowe ¹⁾		Pozostałe obiekty i działalność będąca źródłem hałasu	
		$L_{Aeq D}$ przedział czasu odniesienia równy 16 godzinom	$L_{Aeq N}$ przedział czasu odniesienia równy 8 godzinom	$L_{Aeq D}$ przedział czasu odniesienia równy 8 najmniej korzystnym godzinom dnia kolejno po sobie następującym	$L_{Aeq N}$ przedział czasu odniesienia równy 1 najmniej korzystnej godzinie nocy
1	a) Strefa ochronna „A” uzdrowiska b) Tereny szpitali poza miastem	50	45	45	40
2	a) Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej b) Tereny zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży ²⁾ c) Tereny domów opieki społecznej d) Tereny szpitali w miastach	61	56	50	40
3	a) Tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i zamieszkania zbiorowego b) Tereny zabudowy zagrodowej c) Tereny rekreacyjno-wypoczyn- kowe ³⁾ d) Tereny mieszkaniowo-usługowe	65	56	55	45
4	Tereny w strefie śródmiejskiej miast powyżej 100 tys. mieszkańców ³⁾	68	60	55	45

Objaśnienia:

- ¹⁾ Wartości określone dla dróg i linii kolejowych stosuje się także dla torowisk tramwajowych poza pasem drogowym i kolei linowych.
- ²⁾ W przypadku niewykorzystywania tych terenów, zgodnie z ich funkcją, w porze nocy, nie obowiązuje na nich dopuszczalny poziom hałasu w porze nocy.
- ³⁾ Strefa śródmiejska miast powyżej 100 tys. mieszkańców to teren zwartej zabudowy mieszkaniowej z koncentracją obiektów administracyjnych, handlowych i usługowych. W przypadku miast, w których występują dzielnice o liczbie mieszkańców powyżej 100 tys., można wyznaczyć w tych dzielnicach strefę śródmiejską, jeżeli charakteryzuje się ona zwartą zabudową mieszkaniową z koncentracją obiektów administracyjnych, handlowych i usługowych.

Na potrzeby obliczeń wyznaczono punkt kontrolny na granicy działki chronionej akustycznie. Obliczenia przeprowadzono na wysokości 4 m od powierzchni terenu.

Wariant Ia

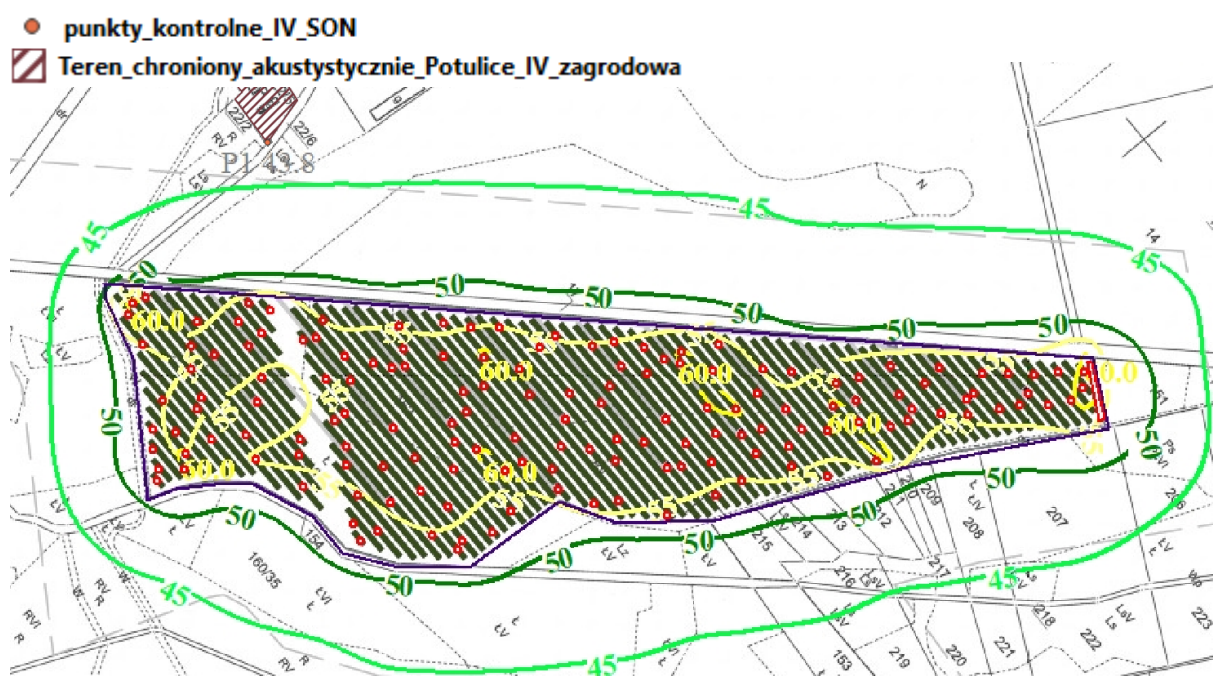
L_{Aeq} , dzień: wartość największa poza terenem zakładu występuje w punkcie (1400,640,4.0) i wynosi 61.1 dB(A)

L_{Aeq} , noc: wartość największa poza terenem zakładu występuje w punkcie (1400,640,4.0) i wynosi 61.1 dB(A)

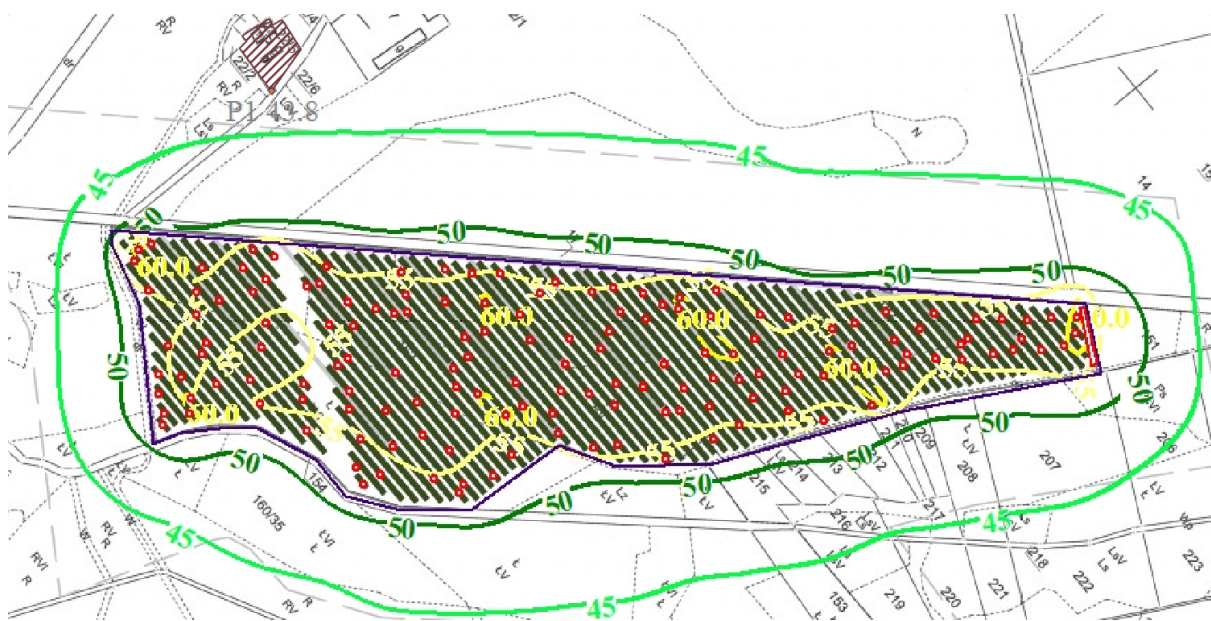
Tabela 10 Wyniki i kryteria oceny uciążliwości ze strony hałasu od inwestycji. Wariant Ia

Najwyższe wartości obliczone poza granicami zakładu			Wartości dopuszczalne – standard -za- budowa mieszkaniowa jednorodzinna	
L _{Aeq}	Dzień [dBA]	Noc [dBA]	Dzień [dBA]	Noc [dBA]
	61.1	61.1		
Punkt kontrolny P1	43.8	43.8	55	45

Kolorem zielonym oznaczono wyniki spełniające kryterium wartości dopuszczalnych dla danego terenu.

Rysunek 23 Izolinie emisji hałasu dla pory dnia, wariant Ia.

Rysunek 24 Izolinie emisji hałasu dla pory nocy, wariant Ia.

Wariant Ib

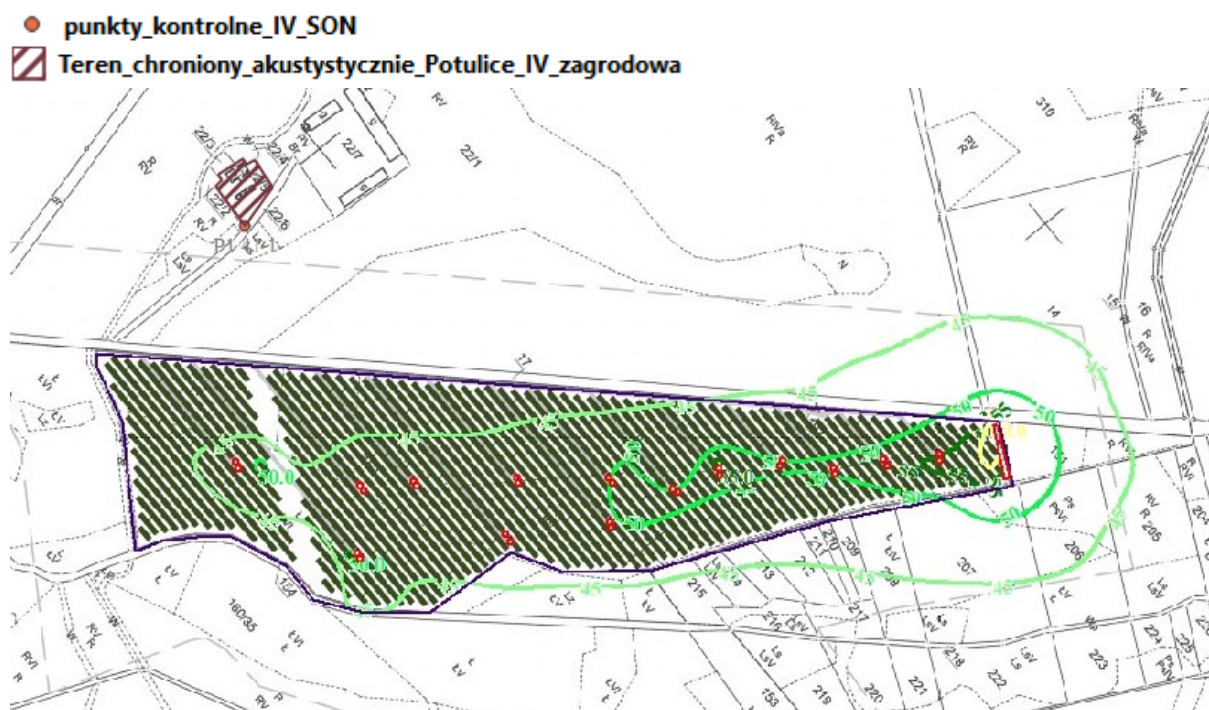
L_{Aeq} , dzień: wartość największa poza terenem zakładu występuje w punkcie (1400,640,4.0) i wynosi 60.8 dB(A)

L_{Aeq} , noc: wartość największa poza terenem zakładu występuje w punkcie (1400,640,4.0) i wynosi 60.8 dB(A)

Tabela 11 Wyniki i kryteria oceny uciążliwości ze strony hałasu od inwestycji. Wariant Ib

Najwyższe wartości obliczone poza granicami zakładu			Wartości dopuszczalne – standard -zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna	
L _{Aeq}	Dzień [dBA]	Noc [dBA]	Dzień [dBA]	Noc [dBA]
	60.8	60.8		
Punkt kontrolny P1	41.1	37.8	55	45

Kolorem zielonym oznaczono wyniki spełniające kryterium wartości dopuszczalnych dla danego terenu.

Rysunek 25 Izoliny hałasu dla pory dnia, wariant Ib.

Rysunek 26 Izolinie hałasu dla pory nocy, wariant 1b.

Podsumowanie

Po przeanalizowaniu powyższego, biorąc pod uwagę charakter przedsięwzięcia oraz odległość od terenów chronionych akustycznie stwierdzono, że dotrzymane będą warunki akustyczne dla najbliższej zabudowy – zabudowa zagrodowa.

5.2.4.3 Faza likwidacji

Faza likwidacji przedsięwzięcia wiązać się będzie z emisją hałasu pochodzącego z transportu drogowego oraz pracą maszyn na terenie inwestycyjnym. Skalą oraz charakterem można go porównać do hałasu emitowanego podczas trwania realizacji. Będzie on chwilowy, przemijający, ograniczony do godzin dziennych. W związku z tym nie przeprowadzano modelowania propagacji hałasu dla tego etapu.

5.2.5 Rodzaj, przewidywane ilości wytwarzanych odpadów oraz ich wpływ na środowisko i sposób postępowania z odpadami.

5.2.5.1 Etap realizacji

Powstanie farmy fotowoltaicznej związane jest z powstaniem odpadów podczas prac budowlanych.

Tabela 12 Przewidziane ilości odpadów wytwarzanych na etapie realizacji.

Kod odpadu	Rodzaj odpadu	Szacowana masa wytworzona na etapie realizacji [Mg]
Opakowania z papieru i tektury	15 01 01	9,8
Opakowania z tworzyw sztucznych	15 01 02	1,4
Opakowania z drewna	15 01 03	4,2
Opakowania wielomateriałowe	15 01 05	0,028
Tworzywa sztuczne	17 02 03	0,14
Inne niewymienione odpady	17 01 82	0,28
Aluminium	17 04 02	0,56
Żelazo i stal	17 04 05	0,56
Mieszanki metali	17 04 07	0,224
Kable inne niż wymienione w 17 04 10	17 04 11	0,224
Opakowania z papieru i tektury	15 01 01	9,8
Opakowania z tworzyw sztucznych	15 01 02	1,4
Opakowania z drewna	15 01 03	4,2
Opakowania wielomateriałowe	15 01 05	0,028
Niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne	20 03 01	0,1
Szlamy ze zbiorników bezodpływowych służących do gromadzenia nieczystości	20 03 04	0,17

Odpady powstałe na tym etapie w pierwszej kolejności poddane będą procesowi odzysku lub unieszkodliwiania. Odpady w początkowej fazie będą selektywnie zbierane w miejscu do tego wyznaczonym oraz sukcesywnie przekazywane wyspecjalizowanym odbiorcom posiadającym niezbędne do tego celu zezwolenia na gospodarowanie odpadami. Odpady z grupy 15 02 02* należy zabezpieczyć przed dostępem osób trzecich, przechowywać w szczelnych opisanych pojemnikach, uniemożliwiając przedostanie się substancji do środowiska.

Zgodnie z zapisami wskazanymi rozporządzeniu w sprawie szczegółowych wymagań dla magazynowania odpadów, magazynowanie należy prowadzić w miejscach dostosowanych do masy odpadów oraz częstotliwości ich odbioru. miejsce oraz pojemniki do przechowywania odpadów muszą być odpowiednio przystosowane do właściwości chemicznych i fizycznych.^{xviii} Odpady niebezpieczne należy przechowywać w zależności od ich rodzaju w

pojemnikach, kontenerach, zbiornikach lub workach oraz (jeśli nie spowoduje to zanieczyszczenia gleby, ziemi oraz wód powierzchniowych i podziemnych).

Odpady będą zabezpieczone tak, by nie rozprzestrzeniały się poza przewidziane dla nich miejsce. W związku z powyższym wytwarzane odpady zagospodarowane w odpowiedni sposób nie stanowią zagrożenia dla środowiska.

5.2.5.2 Etap eksploatacji

W czasie funkcjonowania przedmiotowej elektrowni fotowoltaicznej i infrastruktury towarzyszącej m.in. kontenerowej stacji transformatorowej będą powstawać niewielkie ilości odpadów związanych jedynie z pracami konserwacyjnymi urządzeń technicznych.

Odpady te będą zabierane selektywnie przez firmy serwisujące, które posiadać powinny odpowiednie zezwolenie w tym zakresie, nie przewiduję się przetrzymywania odpadów na terenie inwestycji.

Masa zielona pozyskana z okresowego koszenia terenu nie będzie stanowiła odpadu, zostanie bowiem wykorzystana w celach gospodarczych (ściółkowanie) lub żywieniowych zwierząt. Pokosy trawy będą zbierane i wywożone z terenu inwestycji.

Poniżej opisano odpady, które mogą powstać podczas eksploatacji elektrowni fotowoltaicznych.

Tabela 13 Przewidziane ilości odpadów wytwarzanych na etapie eksploatacji wraz ze sposobem ich zagospodarowania

Kod odpadu	Rodzaj odpadu	Sposób postępowania z odpadami	Ilości [Mg /rok]
13 03 10*	Inne oleje i ciecze stosowane jako elektroliczatory oraz nośniki ciepła	Odpady zabierane przez zewnętrzną firmę serwisową (brak składowania na terenie inwestycji) do szczelnych pojemników wykonanych z materiałów co najmniej trudno zapalnych odpornych na działanie olejów odpadowych, wyposażonych w szczelne zamknięcia i zabezpieczonych przed stłuczeniem	0,01
15 01 01	Opakowania z papieru i tektury	Przekazanie podmiotowi posiadającemu wymagane prawem pozwolenie	0,01

15 01 02	Opakowania z tworzyw sztucznych	w zakresie gospodarki odpadami (brak składowania na terenie inwestycji)	0,01
15 01 05	Opakowania wielomateriałowe		0,01
15 01 10*	Opakowania zawierające pozostałości substancji niebezpiecznych lub nimi zanieczyszczone		0,01
15 02 02*	Sorbenty, materiały filtracyjne 9 w tym filtry olejowe nie ujęte w innych grupach), tkaniny do wycierania (np. szmaty, ścierki) i ubrania ochronne zanieczyszczone substancjami niebezpiecznymi.		0,02
16 02 14	Zużyte urządzenia inne niż wymienione w 16 02 09 do 16 02 13		0,01
16 02 16	Elementy usunięte z zużytych urządzeń inne niż wymienione w 16 02 15		0,01
17 02 02	Szkło		0,01
17 02 03	Tworzywa sztuczne		0,01
17 04 05	Żelazo i stal		0,005
17 04 11	Kable inne niż wymienione w 17 04 10		0,03

20 03 01	Niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne	Odpady zabierane przez zewnętrzną firmę serwisową (brak składowania na terenie inwestycji)	0,01
----------	---	--	------

W obowiązku wytwórcy odpadów jest stosowanie takich surowców, materiałów oraz rozwiązań technologicznych, które zapobiegają powstawaniu odpadów lub pozwalają utrzymać na możliwie najniższym poziomie ich ilość, a także ograniczają negatywne oddziaływanie na środowisko lub zagrożenie życia lub zdrowia ludzi – art. 18 ust.1 ustawy o odpadach z dnia 14 grudnia 2012 r. (tekst jednolity Dz.U. 2020, poz. 797).

Wytworzone podczas prac remontowo – konserwacyjnych odpady będą zagospodarowane zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa, z uwzględnieniem obowiązku poddania ich w pierwszej kolejności - procesom odzysku – art. 18 ust. 2 ustawy o odpadach z dnia 14 grudnia 2012 r. (tekst jednolity Dz.U. 2020, poz. 797).

W związku z powyższym wytwarzane odpady, zagospodarowane w odpowiedni sposób, nie stanowią zagrożenia dla środowiska.

5.2.5.3 Etap likwidacji

Etap likwidacji planowanego przedsięwzięcia wiązać się będzie z demontażem wielu podzespołów elektrowni fotowoltaicznej, w skład których wchodzi wiele wartościowych materiałów – żelazo, krzem, miedź, stal, aluminium. Materiały te będą przekazane zewnętrznym, wyspecjalizowanym podmiotom, posiadającym odpowiednie zezwolenia, zgodnie z zasadą prewencji, w celu ich dalszego zagospodarowania. Wśród innych odpadów, jakie powstaną podczas demontażu instalacji fotowoltaicznej, znajdują się między innymi: gleba, tworzywa sztuczne, ceramika, materiały izolacyjne oraz oleje i płyny robocze. Gleba może zostać wykorzystana do uzupełnienia ewentualnych ubytków mas ziemnych. Odpady niebezpieczne zostaną unieszkodliwione przez niezależne podmioty posiadające zezwolenia w zakresie odbierania unieszkodliwiania odpadów, zgodnie z obowiązującymi przepisami. Inwestor zwróci szczególną uwagę, aby likwidacja przedsięwzięcia i przeprowadzenie kompleksowej rekultywacji przywróciło pierwotny stan terenu sprzed realizacji inwestycji.

Tabela 14 Odpady powstające na etapie likwidacji w wariantcie I.

Kod odpadu	Rodzaj odpadu	Szacowana masa wytworzona na etapie likwidacji [Mg]
		WI
Zużyte urządzenia zawierające niebezpieczne elementy inne niż wymienione w 16 02 09 do 16 02 12	16 02 13*	21
Zużyte urządzenia zawierające niebezpieczne elementy inne niż wymienione w 16 02 09 do 16 02 12 (w przypadku realizacji z magazynami energii)	16 02 13*	21
Zużyte urządzenia inne niż wymienione w 16 02 09 do 16 02 13	16 02 14	770
Elementy usunięte z zużytych urządzeń inne niż wymienione w 16 02 15	16 02 16	21
Inne baterie i akumulatory (w przypadku realizacji magazynów energii)	16 06 05	354,2
Inne baterie i akumulatory (w przypadku braku magazynów energii)	16 06 05	4,2
Odpady betonu oraz gruz betonowy z rozbiórek i Remontów	17 01 01	350
Odpady tworzyw sztucznych	17 02 03	1,5
Aluminium	17 04 02	4,2
Żelazo i stal	17 04 05	576
Kable inne niż wymienione w 17 04 10	17 04 11	168
Szlamy ze zbiorników bezodpływowych służących do gromadzenia nieczystości	20 03 04	0,17

Największą masę podczas likwidacji będą stanowiły zdemontowane panele PV. Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 9 grudnia 2014 r. w sprawie katalogu odpadów (Dz. U. poz. 1923) zużyte panele klasyfikowane są pod kodem odpadu 16 02 14 – zużyte urządzenia, które nie zawierają elementów niebezpiecznych. Proces przetwarzania na poziomie ich demontażu w zakładach przetwarzania klasyfikowany jest jako proces odzysku R12. Po demontażu poszczególne odpady poddawane są najczęściej procesom odzysku R3–R5.

Panele fotowoltaiczne stanowią sprzęt elektryczny i elektroniczny w rozumieniu ustawy z dnia 11 września 2015 r. o zużytym sprzęcie elektrycznym i elektronicznym (Dz. U. z 2022

r. poz. 1622 t.j.). Ww. ustawa wymienia panele fotowoltaiczne w załączniku 1 jako jeden z przykładowych rodzajów sprzętu zaliczającego się do grupy 4 sprzętu – sprzęt wielkogabarytowy. Ustawa ta określa zasady gospodarowania odpadami w postaci zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego, przy czym zasady dotyczące przetwarzania zużytego sprzętu zawarte są m.in. w art. 46 i następnych ww. ustawy.

Zakłada się, że elementy elektrowni, w tym panele PV będą na bieżąco wywożone podczas ich demontażu przez uprawnione do tego podmioty. Jeśli jednak byłoby to niemożliwe na terenie inwestycyjnym wydzielone zostanie miejsce na cele magazynowania zużytego sprzętu przed poddaniem go przetwarzaniu zgodnie z art. 50 ww. ustawy. Miejsce takie wyposażone musi być w:

- nieprzepuszczalne podłoża na odpowiednim obszarze wraz z urządzeniami do likwidacji wycieków oraz, w stosownym przypadku, odstożnikami i odolejaczami;
- zadaszenie zapobiegające oddziaływaniu czynników atmosferycznych na właściwych obszarach;
- zabezpieczenie uniemożliwiające dostęp osobom postronnym.

Zgodnie z powyższymi przepisami, demontaż zużytego sprzętu oraz odpadów powstałych po demontażu zużytego sprzętu, w tym proces przygotowania do ponownego użycia prowadzi się jedynie w zakładzie przetwarzania, przez który rozumie się instalację, obiekt budowlany lub jego część, które posiadają decyzję w zakresie gospodarki odpadami zezwalającą na przetwarzanie zużytego sprzętu (art. 3 pkt 22 ww. ustawy). Zebrany zużyty sprzęt można w zakładach przetwarzania poddać w pierwszej kolejności procesowi przygotowania do ponownego użycia, polegającemu na sprawdzeniu, czyszczeniu lub naprawie, w ramach którego produkty lub części produktów, które wcześniej stały się odpadami, są przygotowywane do tego, aby mogły być ponownie wykorzystywane bez jakichkolwiek innych czynności wstępnego przetwarzania. Artykuł. 52 wskazuje, że odpady powstałe po demontażu zużytego sprzętu przekazywane są prowadzącemu działalność w zakresie recyklingu lub prowadzącemu działalność w zakresie innych niż recykling procesów odzysku, natomiast pozostałe odpady przekazuje się prowadzącemu działalność w zakresie unieszkodliwiania odpadów. Cały powyżej opisany proces zgodny jest z hierarchią sposobów postępowania z odpadami i stosuje się do wszystkich odpadów będących zużytym sprzętem elektrycznym i elektronicznym.

5.2.6 Emisja ścieków

5.2.6.1 Ścieki bytowo - socjalne

Na etapie budowy ścieki bytowe będą składowane i wywożone w zbiornikach przenośnych kabin sanitarnych, typu TOI-TOI.

Na etapie eksploatacji - nie występują.

Na etapie likwidacji - będą składowane i wywożone w zbiornikach przenośnych kabin sanitarnych typu TOI-TOI.

5.2.6.2 Ścieki przemysłowe

Dla wszystkich etapów stwierdza się brak emisji ścieków przemysłowych.

5.2.6.3 Wody opadowe i roztopowe

Wody opadowe powstające na terenie farmy pochodzić będą głównie z powierzchni paneli fotowoltaicznych.

Założenia dla odprowadzania wód opadowych i roztopowych:

- Ilość wód opadowych szacuje się zgodnie z informacjami dotyczącymi sum opadów dla analizowanego terenu na rocznie 500-550 mm.^{xix}
- Wody opadowe i roztopowe spływać będą po powierzchni konstrukcji i wsiąkać do gruntu w bezpośrednim sąsiedztwie urządzeń (wody opadowe odprowadzane będą na tereny zielone w obrębie terenu inwestycyjnego).
- W obrębie inwestycji nie zaplanowano parkingów, z których odprowadzane wody opadowo-roztopowe traktowano by jako wody zanieczyszczone.
- Drogi wewnętrzne oraz place manewrowe zaprojektowano jako przepuszczalne dla wody – nawierzchnia z tłucznia.
- Powierzchnia dachów płaskich:

Sumaryczna powierzchnia stacji transformatorowych	210 m ²
Max. powierzchnia magazynów energii (opcja)	150 m ²

Wody opadowe z tych powierzchni będą odprowadzane bezpośrednio do gruntu w pobliżu miejsca powstania. Wody opadowe z powierzchni dachu traktuje się jako wody czyste.

- Wody opadowe nie będą narażone na kontakt z substancjami niebezpiecznymi – brak konieczności stosowania dodatkowych zabezpieczeń na etapie eksploatacji niniejszej inwestycji.

- Nie przewiduje się konieczności zmiany nachylenia powierzchni ziemi czy też rzędnych terenu, na skutek czego nastąpi zachowanie istniejącego układu nachyleń i przebiegu naturalnych granic rzeźby.

Wody opadowe odprowadzane z powierzchni paneli fotowoltaicznych będą wodami „umownie czystymi” spełniającymi pod względem jakościowym wymagania określone w Rozporządzeniu Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 12 lipca 2019 r. w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego oraz warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu do wód lub do ziemi ścieków, a także przy odprowadzaniu wód opadowych lub roztopowych do wód lub do urządzeń wodnych (Dz.U. 2019 poz. 1311).

Wody opadowe wprowadzane będą infiltracyjnie i powierzchniowo w grunt. Wody opadowe powstające na terenie planowanego przedsięwzięcia nie będą negatywnie oddziaływać na ziemię i wody podziemne, nie spowodują również zmiany stosunków wodnych na rozpatrywanym terenie – bilans wodny nie zostanie zmieniony, gdyż nie zostanie zabudowana trwale powierzchnia terenu. Nie zostanie zmieniony również naturalny kierunek spływu wód opadowych.

5.2.1 Oddziaływanie po realizacji zamierzenia w odniesieniu do stanu wód powierzchniowych i podziemnych.

Przeanalizowano wpływ planowanego przedsięwzięcia na stan wód powierzchniowych i podziemnych i realizację celów środowiskowych dla nich ustalonych, jak również możliwość osiągnięcia celów środowiskowych, zgodnie z celami środowiskowymi ustalonymi dla wód regionu wodnego i określonymi w Aktualizacji planu gospodarowania wodami dla JCWP i JCWPd.

Eksploatacja instalacji nie będzie wpływać negatywnie na stan wód powierzchniowych i podziemnych. Do mycia paneli będzie wykorzystywana czysta woda, bądź z użyciem biodegradowalnych i bezpiecznych dla środowiska naturalnego środków czyszczących. Z uwagi na brak ścieków wytwarzanych na etapie eksploatacji oraz zastosowane technologie i środki bezpieczeństwa przedsięwzięcie nie będzie stanowić zagrożenia dla środowiska wodnego.

5.2.1.1 Wpływ przedsięwzięcia na osiągnięcie celów środowiskowych, zgodnie z art. 56, art. 57, art. 59 i art. 61 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (Dz. U. 2023 poz. 1478).

Przedmiotowa inwestycja z uwagi na charakter (nie będzie wytwarzać ścieków, wody opadowe i roztopowe odprowadzane z powierzchni paneli bezpośrednio do gruntu), nie wpłynie negatywnie na cechy fizykochemiczne ani hydromorfologiczne wód powierzchniowych, ani podziemnych.

Inwestycja nie zwiększa ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych zarówno dla JCWP, jak i JCWPd zgodnie z art. 56, art. 57, art. 59 i art. 61 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo Wodne (t.j. Dz.U. 2023 poz. 1478).

Inwestycja nie stoi w sprzeczności z celami środowiskowymi zdefiniowanymi w ustawie z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne (Dz. U. 2023 poz. 1478) oraz w Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry (Dz. U. 2023 r. poz. 335).^{xx}

5.2.2 Oddziaływanie na ludzi, w tym zdrowie i warunki życia oraz na dobra materialne. Możliwe konflikty społeczne.

Zadaniem przeprowadzanej oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko jest przede wszystkim sprawdzenie, czy możliwe jest i pod jakimi warunkami, zachowanie powszechnie obowiązujących standardów ochrony środowiska.

Inwestycja należy do inwestycji społecznie akceptowalnych, nie emituje ponadnormatywnego hałasu, nie wytwarza ścieków, nie emituje substancji do powietrza. Jednak w toku przedmiotowego postępowania administracyjnego dnia 09/02/2024 r. do Urzędu Gminy Wągrowiec wpłynęła petycja podpisana przez mieszkańców Potulic, Runowa oraz Prusiec dotycząca planowanych inwestycji PV Potulice I-IV. W dniu 23/02/2024 petycja wpłynęła również do Dyrektora Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Poznaniu. W dniu 22.05.2024 wpłynęły do Urzędu Gminy Wągrowiec dwa dodatkowe pisma dotyczące planowanych przedsięwzięć. W związku z powyższym niniejszy raport ma na celu rozwianie wszelkich wątpliwości oraz obaw względem planowanej inwestycji oraz pozostałych inwestycji w zamierzeniu Inwestora.

W petycji przedstawiono m.in. zarzut dokonania sztucznego podziału planowanych przez firmę Solar SPV I sp. z o.o. przedsięwzięć (dot. Potulice I-IV), tzw. „sałami slicing”. W piśmie wskazano, że planowane inwestycje nie są oddalone od siebie o więcej niż 150 m i obejmują działki o łącznej powierzchni 443,6 ha. Zarzut ten nie jest zgodny ze stanem faktycznym, bowiem mimo, że niektóre działki inwestycyjne znajdują się w bliskiej od siebie odległości, to same instalacje będą oddalone od siebie o odl. powyżej 1 km, a łączna powierzchnia pod zabudowę to do 128,3 ha. Intencją Inwestora było takie poprowadzenie procesu administracyjnego, by móc zrealizować wszystkie przedsięwzięcia opisane etapami I-IV, bądź tylko wybrane w zależności o efektów poszczególnych postępowań mających na celu uzyskanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Dlatego też każdy z etapów objęto oddzielną procedurą administracyjną, dla każdego z etapów wykonano inwentaryzację przyrodniczą i przekazane zostaną raporty oceny oddziaływania na środowisko.

Do zarzutów dotyczących oddziaływania skumulowanego odniesiono się w rozdziale poświęconym tym zagadnieniom w dalszej części opracowania w rozdziale 11.12.

Wielkopowierzchniowe farmy PV mogą być dla odbiorcy postrzegane negatywnie, lub pozytywnie. Z punktu widzenia oddziaływania zdrowie ludzi nie wskazuje się w dotychczasowej literaturze przedmiotowej zagrożeń płynących z tego typu inwestycji. Brak jest ponadnormatywnego hałasu, inwestycja nie generuje znacznych ilości odpadów, ścieków ani nie powoduje uciążliwości odorowych na żadnym etapie jej funkcjonowania. Jest inwestycją w zasadzie bezobsługową, a jej funkcjonowanie nie wiąże się ze wzmożonym ruchem kołowym. Instalacje fotowoltaiczne nie powodują ponadnormatywnego promieniowania elektromagnetycznego poza swoimi granicami. Temat ten szerzej opisano w rozdziale dotyczącym emisji promieniowania elektromagnetycznego.

Przedsięwzięcie nie będzie miało znaczącego negatywnego wpływu na dobra materialne, zdrowie i warunki życia lokalnej społeczności. Długoterminowo zwiększa szansę na realizację celów polityki energetycznej Polski oraz poprawę jakości środowiska. Nie znaleziono w danych literaturowych danych, które potwierdzałyby ryzyko spadku wartości nieruchomości po realizacji farm PV w Polsce. Dostępne są badania ze Stanów Zjednoczonych, w których przeanalizowano sprzedaż 1,8 mln domów zlokalizowanych w pobliżu farm fotowoltaicznych. Wzięto pod uwagę dane zbierane w latach 2003-2020. Zauważono, że wartość sprzedaży domów, które znajdowały się do 800 m od inwestycji była średnio o 1,5 % niższa, niż dla nieruchomości położonych dalej. Nie można stwierdzić jednoznacznie, czy obecność elektrowni

była jedynym powodem różnicy w tych kwotach, a różnicę wartości 1,5 % nie można uznać za znaczącą.^{xxi}

Jako metodę minimalizacji konfliktów społecznych wskazuje się np. nasadzenia kompensujące i minimalizujące widoczność inwestycji, również pozostałych planowanych do realizacji etapów Potulice II, III, IV. Nasadzenia mogą być realizowane indywidualnie w uzasadnionych przypadkach w obrębie nieruchomości Mieszkańców, dla których wykazano w analizie widoczności, że teren inwestycyjny będzie dla Nich widoczny. Nasadzenia te mogą też być realizowane w uzgodnionych w szerszym gronie społeczności lokalnej w miejscach newralgicznych widokowo.

5.2.3 Oddziaływanie na powierzchnię ziemi i warunki glebowe

5.2.3.1 Faza realizacji

Realizacja elektrowni fotowoltaicznych wiąże się z ingerencją w powierzchnię ziemi oraz glebę.

Podczas etapu realizacji naruszona zostanie wierzchnia warstwa gleby oraz lokalnie i punktowo na głębokości do ok. 1,5 m. Będzie to związane z kotwieniem podpór pod stelaże, prowadzeniem okablowania w gruncie, niwelacji terenu pod lokalizację kontenerów stacji transformatorowych, czy magazynów energii. Na teren inwestycji będzie wjeżdżał sprzęt dowożący elementy konstrukcyjne oraz poruszać się będą maszyny robocze.

Nadmienić należy, że z uwagi na dotychczasowe wykorzystanie terenu, podczas typowych prac rolnych i zabiegów agrotechnicznych po przedmiotowym obszarze poruszają się ciężkie maszyny rolnicze, co również wpływa negatywnie na strukturę gleby.

Poniżej zobrazowano sposób typowego umocowania w ziemi stelaży z panelami PV.

Rysunek 27 Sposób posadowienia stelaży z panelami PV w gruncie. Źródło: <https://corab.pl>

Należy spodziewać się lokalnego niewielkiego zagęszczenia struktur glebowych w miejscach palowania (kotwienia) oraz prowadzenia okablowania w wykopach. Uszkodzeniu mogą

ulec urządzenia melioracji szczegółowych w obrębie inwestycji, jeśli nie zostaną wcześniej zinwentaryzowane i ew. przebudowane w przypadku kolizji. Inwestor zapewnia, że w trakcie realizacji dochowa wszelkich starań i zachowa szczególną ostrożność przy pracach ziemnych, a wszystkie napotkane kolizje z urządzeniami melioracyjnymi zostaną zinwentaryzowane i w razie konieczności przebudowane w oparciu o uzyskane wcześniej wymagane prawem decyzje w tym zakresie. W praktyce bez dokładnych map lokalizacji melioracji szczegółowych, bez dokonania wcześniejszych odkrywek, nie jest możliwe zlokalizowanie tych urządzeń w gruncie.

5.2.3.2 Faza eksploatacji

Podczas eksploatacji nie jest planowana ingerencja w powierzchnię ziemi. Przestrzenie między panelami będą koszone w okresie od 1 sierpnia do końca lutego. Nie przewiduje się stosowania nawozów. Pod panelami mogą powstawać podczas intensywnych opadów deszczu miejscowo obszary, z których wymyta zostanie część nieporośniętej roślinnością gleby^{xxii}. Jednak obszar przedsięwzięcia jest terenem równinnym, o niewielkich spadkach, a tym samym ryzyko znacznego spływu powierzchniowego jest niewielkie. Dodatkowo odległości między panelami zapewniają dostęp światła słonecznego do przestrzeni między panelami, co ogranicza ryzyko pustynnienia w tych przestrzeniach, a tym samym zwiększonej erozji wietrznej i wodnej.

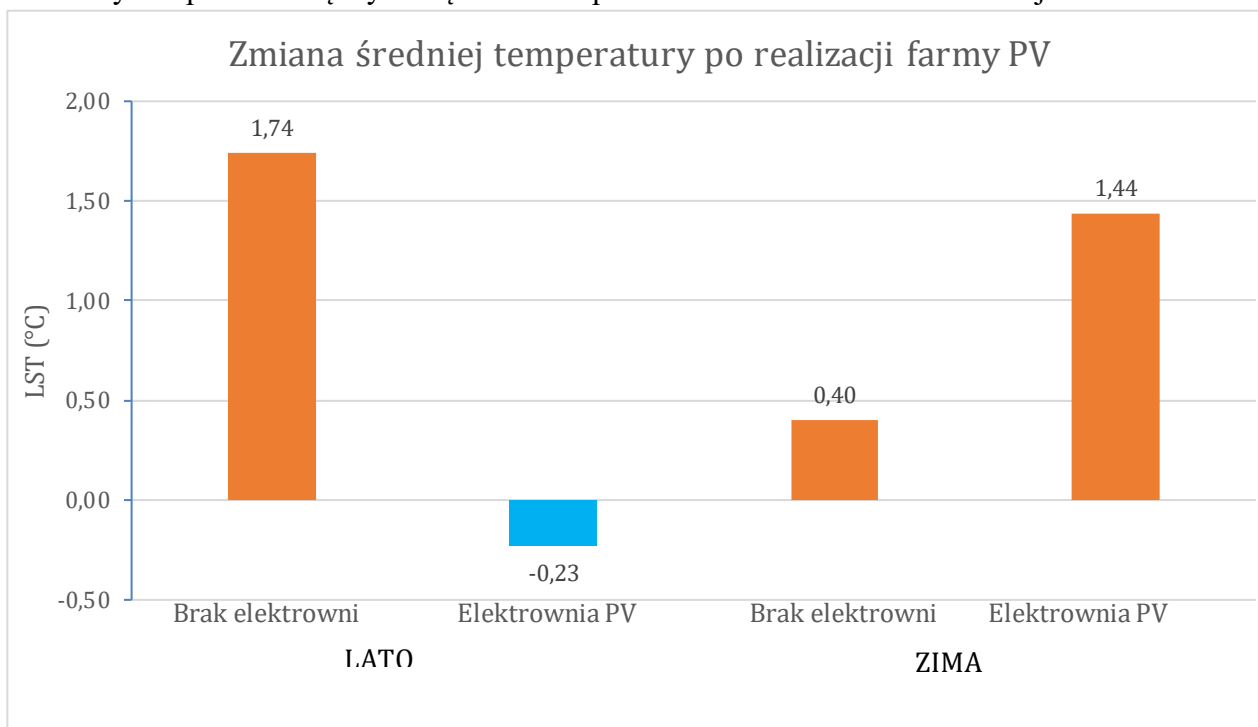
W przedmiotowej instalacji nie jest planowany wypas zwierząt, a tym samym brak jest zagrożenia zalegania odchodów zwierzęcych na terenie inwestycji, co mogłoby powodować uciążliwości odorowe.

5.2.3.3 Wpływ instalacji na temperaturę otoczenia i jakość gruntu

Wpływ farm fotowoltaicznych na temperaturę był przedmiotem analiz zarówno w kontekście wpływu na temperaturę najbliższego otoczenia, jak i temperaturę gruntu. Badania te do tej pory dotyczyły inwestycji zagranicznych.

Wpływ naziemnej fotowoltaiki na jakość gleby w ujęciu długofalowym nie został jeszcze szeroko zbadany. Jedno z badań we Francji wykazało, że panele zacieniając wpłynęły na temperaturę gleby i wiązanie CO₂ w glebie. Z kolei badanie przeprowadzone w Chinach pokazało pozytywny wpływ na przywracanie roślinności na terenie pustynnym. Długofalowe studium farmy o mocy 500 MW w Indiach sugeruje, że elektrownia PV miała pozytywny wpływ na glebę. Nastąpiła redukcja soli w glebie (a to pobudziło rozwój bakterii), co zapoczątkowało przekształcanie się słonych gleb w gleby nadające się do uprawy.^{xxiii}

Wyniki uzyskane w badaniach (na podstawie danych z Landsat 8 na terenie Portugalii^{xxiv}) wskazują na to, że wpływ instalacji jest zmienny w zależności od pory roku. Podczas zimnych miesięcy średnia temperatura jest wyższa, a w miesiącach ciepłych niższa. Uzyskane wyniki obrazuje powyższy wykres: - średnia temperatura podczas lata jest niższa o 0,23 stopnie Celsjusza, natomiast podczas zimy wzrasta o 1,44 stopnia Celsjusza. Powoduje to zmniejszenie różnicy temperatur między zimą i latem w porównaniu do terenu bez instalacji.

Rysunek 28 Zmiana średniej temperatury po realizacji farmy PV. Opracowanie na podstawie *Impact of a small-scale solar park on temperature and vegetation parameters obtained from Landsat 8*

5.2.3.4 Faza likwidacji

Podczas likwidacji przedsięwzięcia konieczne będzie usunięcie infrastruktury z powierzchni ziemi i spod jej powierzchni. Największą ingerencją będzie wyjęcie kotew podtrzymujących stoły z modułami PV. Proces ich wyciągania z ziemi przeprowadzany jest przez specjalistyczne maszyny, które wprowadzają kotew w drżenie i przy jednoczesnym jej unoszeniu otrząsana jest z niej ziemia. Dzięki temu gleba ma szansę pozostać w dużej mierze w pustym miejscu pozostawionym przez kotew.

Zachowanie gleby podczas tego procesu zależy od jej rodzaju oraz warunków wilgotnościowych w danej chwili. Gleby cięższe mogą pozostawać „przyklejone” do powierzchni kotwy i nie móc swobodnie opaść w wolną przestrzeń. Brak jest w literaturze dokładnych danych opisujących ten proces, należy śledzić ten temat i dobrać jak najlepszą technologię dla środowiska, która będzie dostępna w okresie likwidacji przedsięwzięcia.

Wskazanie metod, które zostaną zastosowane w celu przywrócenia gruntów do produkcji rolnej po 30 latach wyłączenia z tej produkcji.

Zaniechanie produkcji rolnej przekłada się na ochronę gleby przed erozją, zachowanie jej odpowiedniej struktury, większą ilość próchnicy, lepszą infiltrację i skuteczniejszą retencję wody, co ma istotne znaczenie w warunkach nawracających susz, aktywniejsze i bardziej różnorodne życie biologiczne w glebie.

Przed przystąpieniem do ponownej uprawy można przeprowadzić analizy glebowe, czyli zbadać czy gleba ma odpowiednie pH oraz jaka jest jej zasobność w składniki pokarmowe.

Następnie w zależności od uzyskanych wyników: zastosować odpowiednie zabiegi przygotowawcze oraz dobrać metodę likwidacji chwastów (z uwzględnieniem aktualnych przepisów prawa w tym zakresie); przygotować glebę pod siew (w zależności od wyników badań i wybranych do uprawy gatunków).

Zaleca się stosowanie się do publikacji typu:

- Kodeks doradczy dobrej praktyki rolniczej dotyczący ograniczania emisji amoniaku.
- Kodeks dobrej praktyki ochrony roślin (2020), itp.
- Oraz tych, które zostaną wydane w latach późniejszych.

Metody monitoringu właściwego przeprowadzenia zabiegów mających na celu przywrócenie gruntów do produkcji rolnej.

Każda agencja płatnicza działająca w sektorze rolnym począwszy od 2023 r. zobowiązana jest do wdrożenia **Systemu Monitorowania Obszaru** [*Area Monitoring System* – dalej **AMS**], zgodnie z art. 66 ust. 1 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2116 z dnia 2 grudnia 2021 r. w sprawie finansowania wspólnej polityki rolnej, zarządzania nią i monitorowania jej oraz uchylecia rozporządzenia (UE) nr 1306/2013. AMS stanowi część systemu zintegrowanego, w oparciu o który agencja płatnicza, a zatem i Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, udziela dopłat unijnych dla rolników. W szczególności dotyczy to dopłat o charakterze obszarowym związanych z gruntem i prowadzonymi uprawami^{xxv}. System AMS bazuje na wykorzystaniu obrazowań satelitarnych, które najczęściej pochodzą z darmowego Programu COPERNICUS z satelitów typu Sentinel. Obrazowania te pozyskiwane są z dużą częstotliwością, tj. co 3-8 dni, dzięki czemu możliwe jest prowadzenie systematycznych, długookresowych obserwacji oraz analiz danych związanych z działalnością rolniczą^{xxvi} – występowanie uprawy, stopień wegetacji roślin, wykonane zabiegi agrotechniczne (żniwa, orka, koszenie).

Jeśli na przedmiotowych gruntach będą udzielane dopłaty unijne dla rolników grunty te będą podlegać pod AMS (lub inny zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa). W przyszłości funkcjonalności tego systemu mają zostać rozszerzone.

Na dzień dzisiejszy nie wskazuje się metod zewnętrznego monitoringu w tym zakresie.

W trakcie przeprowadzania prac przywracających grunt do produkcji rolnej nie jest wymagany monitoring w tym zakresie, należy przestrzegać obowiązujących przepisów prawa, stosować się do Kodeksów Dobrych Praktyk itp.

5.2.1 Oddziaływanie na rośliny, zwierzęta, grzyby i siedliska przyrodnicze

5.2.1.1 Wpływ na siedliska przyrodnicze

Wśród zidentyfikowanych zbiorowisk roślinnych, zarówno na terenach inwestycyjnych jak i w zasięgu ich oddziaływania, nie stwierdzono identyfikatorów fitosocjologicznych siedlisk przyrodniczych Natura 2000. Wyjątkiem jest niewielki płat siedliska przyrodniczego Natura 2000 o kodzie 91E0 – łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albae*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*, olsy źródłiskowe), znajdujący się w granicach działki inwestycyjnej. Zgodnie z założoną koncepcją, w ramach inwestycji nie jest planowana wycinka drzew i krzewów, zatem zadrzewienie, w obrębie którego znajduje się wspomniane siedlisko przyrodnicze, zostanie zachowane. Teren siedliska 91E0 został wyłączony spod terenu inwestycji.

Po realizacji zamierzenia przewiduje się wzrost bioróżnorodności z uwagi na zaniechanie użytkowania rolniczego analizowanego terenu i pozostawienie przestrzeni biologicznie czynnej do naturalnej sukcesji.

Fot. 3 Obszar inwestycji widziany od strony południowej. Autor: A. Kiszka.

Tereny elektrowni fotowoltaicznych mogą wyglądać jak na zdjęciach poniżej^{xxviii}:

Fot. 4 Przestrzenie między rzędami paneli PV porośnięte roślinnością zielną. Autor: Christina Grätz, nagolare

Fot. 5 Widok na elektrownię fotowoltaiczną w miejscowości Miasteczko Krajeńskie. Autor: Natalia Radtke

5.2.1.2 Wpływ na chronione gatunki roślin

Wśród zidentyfikowanych taksonów brak gatunków chronionych, rzadkich bądź zagrożonych, zarówno w skali kraju jak i Wielkopolski. Nie są one zagrożone planowaną inwestycją.

5.2.1.3 Wpływ na chronione gatunki grzybów i porostów

Na inwentaryzowanym obszarze nie natrafiono na chronione, rzadkie bądź zagrożone gatunki grzybów wielkoowocnikowych oraz zlichenizowanych. Nie są one zagrożone planowaną inwestycją.

5.2.1.4 Wpływ na chronione gatunki owadów

Obszar planowanej inwestycji obejmuje dość zróżnicowane typy środowisk, stąd w jego granicach obserwowano różnorodną entomofaunę. Liczebność i bioróżnorodność zwiększa się zauważalnie w kierunku wschodnim. Obszar uprawy kukurydzy jest niemal całkowicie pozbawiony owadów a ich największa różnorodność występuje na obrzeżach Rudki, ponieważ po pokosie łąk zachowały się tam pasy roślin zielnych, w tym kwiatowych.

Na obszarze objętym planowaną inwestycją, wykazano obecność 5 gatunków chronionych: 4 trzmieli oraz 1 motyla. Nie stwierdzono tu gatunków rzadkich i zagrożonych. Wszystkie cenne gatunki zasiedlały obszar łąk. Należy zaznaczyć, że budowa farm fotowoltaicznych na terenach rolnych może często wpływać pozytywnie na lokalne populacje owadów, ze względu na zastąpienie ubogich siedlisk odchwaszczanych upraw rolnych, kserofilnymi zbiorowiskami porolnymi, które charakteryzują się często obecnością rozległych łąnów roślin kwiatowych. Te z kolei stanowią bazę pokarmową m. in. dla błonkówek oraz motyli. Negatywne oddziaływanie może mieć miejsce w przypadku realizacji inwestycji w obrębie zbiorowisk łąkowych, ponieważ te cechują się znacznie wyższą różnorodnością gatunkową aniżeli pola uprawne.

5.2.1.5 Wpływ na płazy

Na terenie inwestycyjnym odnotowano występowanie łącznie 3 gatunków płazów, z czego 2 rozmnażają się w jego granicach a 1 spotykany jest na etapie fazy lądowej i żerowania. Istniejące tam miejsca rozrodu płazów nie są zagrożone realizacją inwestycji.

5.2.1.6 Wpływ na gady

Na podstawie badań terenowych ustalono, że teren inwestycyjny jest zasiedlony przez jaszczurkę żyworodną *Zootoca vivipara*. Ponadto w buforze natrafiono na stanowisko jaszczurki zwinki *Lacerta agilis*. Oba gady objęte są ochroną choć nie są uznawane za zagrożone. Nie są one zagrożone planowaną inwestycją.

5.2.1.7 Wpływ na ptaki

Dotychczasowa literatura na temat wykorzystywania farm fotowoltaicznych przez ptaki jest skąpa. W jednym z nowszych badań opisanym w lutym 2024 r na łamach *Journal of Environmental Management*^{xxix}. Teren analiz obejmował 17 farm PV oraz odpowiadających im punktowi kontrolnemu (w odl. od 500 do 1500 m). Wszystkie przedmiotowe farmy miały powierzchnię ponad 2 ha, znajdowały się w obrębie gruntów ornych oraz użytków zielonych. Z uwagi na aktualność oraz teren badań, jego wyniki są cenne w ocenie oddziaływania przedsięwzięć Potulice I-IV na ptaki. Wnioski wynikające z powyższego badania to:

Farmy fotowoltaiczne zwiększyły różnorodność strukturalną siedlisk ptaków na obszarach rolniczych,

Farmy PV wzbogaciły różnorodność gatunkową ptaków w krajobrazie rolniczym,

Na terenach farm PV bytowało więcej bezkręgowców niż na powierzchniach kontrolnych,

Farmy PV zmieniały skład zbiorowisk ptaków,

Pozytywny wpływ farm PV może być dodatkowo wzmacniany poprzez projektowanie i zarządzanie środowiskowe ukierunkowane na gatunki dziko żyjące.

Ogólne wnioski ze starszej literatury są następujące: różnorodność gatunkowa ptaków w obrębie farm jest niższa niż przed realizacją inwestycji, ale liczebność niektórych gatunków zwiększa się, poprzez wzrost ich zagęszczenia. Spadek różnorodności gatunkowej dotyczy przede wszystkim większych gatunków, w tym szponiastych, które na farmach i w ich sąsiedztwie żerują rzadziej, co spowodowane jest m. in. obecnością elementów infrastruktury oraz częstszą obecnością ludzi na tym terenie (Dwyer i in. 2018). Badania prowadzone na terenie farm fotowoltaicznych na terenie wybranych lotnisk w Stanach Zjednoczonych prowadziły do podobnych wniosków, podkreślając spadek aktywności ptaków krukowatych i drapieżnych, przy jednoczesnym wzroście liczebności wybranych wróblowych (Passeriformes) w porównaniu do sąsiednich obszarów łąkowych (DeVault i in. 2014). Smith ze współpracownikami (2010) sugeruje, że farmy fotowoltaiczne są atrakcyjne dla ptaków gniazdujących na ziemi ze względu na ogrodzenie obszaru i nieco skuteczniejszą ochronę przed drapieżnikami. Ponadto obserwacje prowadzone m. in. w Kalifornii wykazały liczne przypadki gniazdowania ptaków na konstrukcjach nośnych paneli (Hernandez i in. 2014). Obecność m. in. skowronka i

świergotka łąkowego w obrębie farm fotowoltaicznych wykazały badania prowadzone w Wielkiej Brytanii (Montag i in. 2016).

Mając na względzie dotychczasowe badania, należy założyć, że w przypadku omawianej inwestycji ptaki potencjalnie lęgowe w miejscach przeznaczonych pod posadowienie paneli (pliszka żółta i skowronek) opuszczą dotychczasowe siedliska, choć nie można wykluczyć, że część osobników zasiedli farmę po realizacji zadania. Należy mieć na względzie, że obecnie na obszarze planowanej farmy gniazdują gatunki pospolite i szeroko rozpowszechnione w Polsce. Potencjalna utrata miejsc lęgowych nie wpłynie istotnie znacząco na ich lokalne populacje. Zachowanie ptaków lęgowych w buforze jest trudne do przewidzenia a dostępna literatura nie przedstawia konkretnych wzorców zachowania poszczególnych gatunków.

5.2.1.8 Wpływ na ssaki

W trakcie dotychczasowych prac terenowych, wzmożoną migrację ssaków wykazano wyłącznie z terenu przeznaczonego pod realizację inwestycji Potulice I. Na pozostałych terenach (etapów II, III, IV) nie stwierdzono wyraźnej migracji ssaków, ani nie wykazano, aby stanowiły one istotne siedliska dla tego taksonu. Zatem negatywny wpływ na ssaki dotyczyć będzie gatunków, przemieszczających się lasami na zachód od Potulic (w obrębie korytarza ekologicznego o znaczeniu ponadregionalnym, gdzie zaplanowano inwestycję Potulice I). Realizacja pozostałych zadań nie zwiększy skali oddziaływania.

5.2.2 Oddziaływanie na formy ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, w tym na cele i przedmiot ochrony obszarów Natura 2000, oraz ciągłość łączących je korytarzy ekologicznych

Z uwagi na charakter przedsięwzięcia, odległość od form ochrony przyrody (w oparciu o przeprowadzoną inwentaryzację przyrodniczą oraz pozostałe analizy), nie stwierdza się negatywnego oddziaływania zarówno na formy ochrony przyrody o których mowa w art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, w tym na cele i przedmiot ochrony obszarów Natura 2000, oraz ciągłość łączących je korytarzy ekologicznych

5.2.3 Oddziaływanie na krajobraz

5.2.3.1 Analiza widoczności

Na potrzeby niniejszego opracowania wykonano analizę widoczności z wykorzystaniem oprogramowania QGIS w oparciu o numeryczny model terenu NMPT. Wybrano punkty obserwacyjne w miejscach, z których widoczny jest obszar inwestycji (ekspozycja czynna w promieniu do 1 km). Wynikiem analiz jest mapa widoczności. W wersji cyfrowej dołączono pliki wynikowe analizy widoczności dla wszystkich punktów obserwacyjnych w formacie PDF

w wysokiej rozdzielczości. Zaleca się przeglądanie wyników analizy widoczności w wersji cyfrowej. Poniżej przedstawiono wyniki graficzne w rozdzielczości dostosowanej do wydruku.

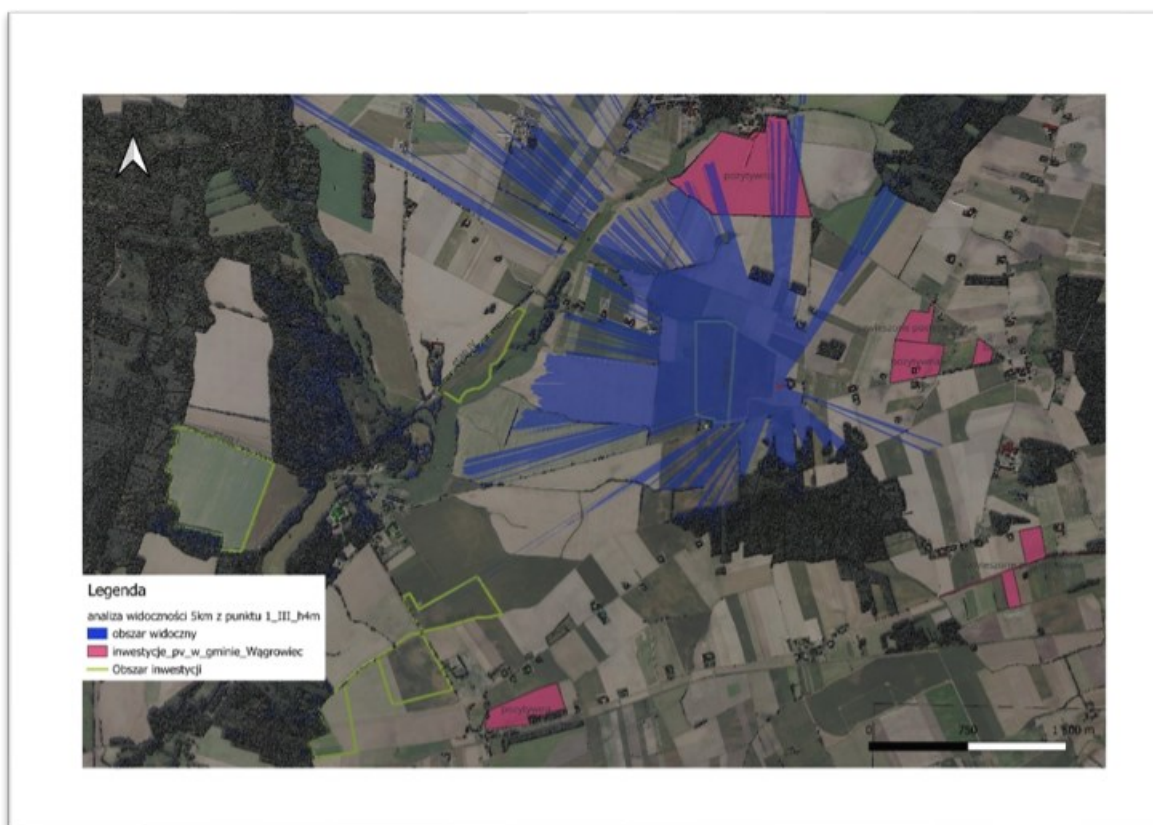
Widoczność inwestycji analizowano w oparciu o kryteria:

- Wysokość obserwatora – 1,70 m.
- Wysokość obiektu obserwowanego: 4,0 m – maksymalna wysokość inwestycji – przypadek najbardziej niekorzystny.

Objaśnienia do rysunków analizy widoczności.

Kolor niebieski oznacza obszar, który jest widoczny dla obserwatora o wzroście 1,7 m, przy założeniu, że obiekt obserwowany ma wysokość 4 m (w odniesieniu do rzędnej terenu). Kolorem różowym zaznaczono działki, na których planowane są inne inwestycje PV i objęte są postępowaniami w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Ich status jest różny – widoczny na rysunkach.

1. Punkt obserwacyjny 1_III – na wschód od inwestycji Potulice III, przy najbliższych zabudowaniach.

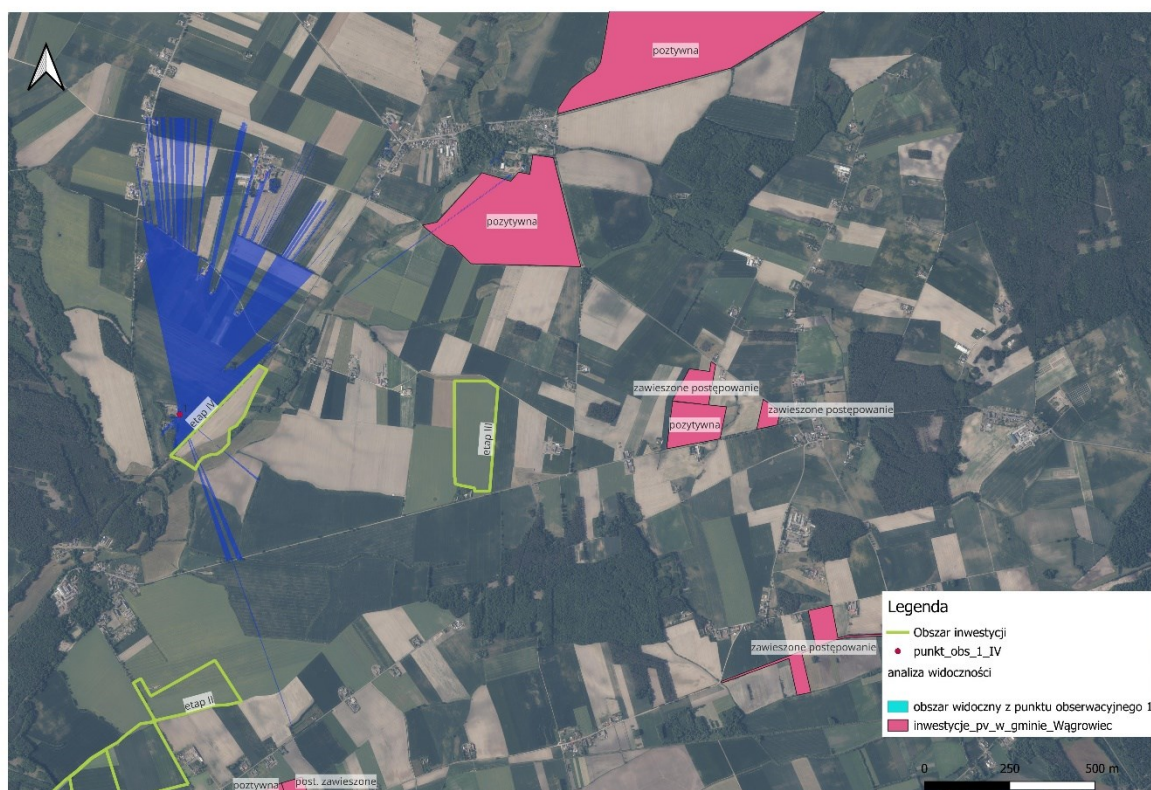
Rysunek 29 Analiza widoczności z punktu obserwacyjnego 1_III, wysokość inwestycji 4,0 m.

Widoczność terenu inwestycyjnego etapu III z punktu obserwacyjnego nr 1_III jest pełna. Dalej na zachód zaznaczono obrys planowanej inwestycji Potulice IV – inwestycja nie będzie widoczna w przypadku realizacji etapu Potulice III, jednocześnie widoczność ogranicza pas zadrzewień przy działce nr ewid. 152 obręb Potulice. W przypadku realizacji etapu IV i braku realizacji etapu III, etap IV może być w bardzo ograniczonym stopniu widoczny, zakładając, że na całości inwestycji wyniesienie obiektów będzie równe 4 m. W bardzo ograniczonym zakresie może być widoczna z tego miejsca północno – zachodnia granica inwestycji Potulice II, jednak w przypadku realizacji inwestycji Potulice III, stanie się ona niewidoczna.

Z punktu obserwacyjnego widoczna również może być część inwestycji PV planowanej przez innego Inwestora w pobliżu miejscowości Żelice.

2. Punkt obserwacyjny 1_IV

Zlokalizowany na płn.-zachód od inwestycji etap IV, najbliższych zabudowaniach.

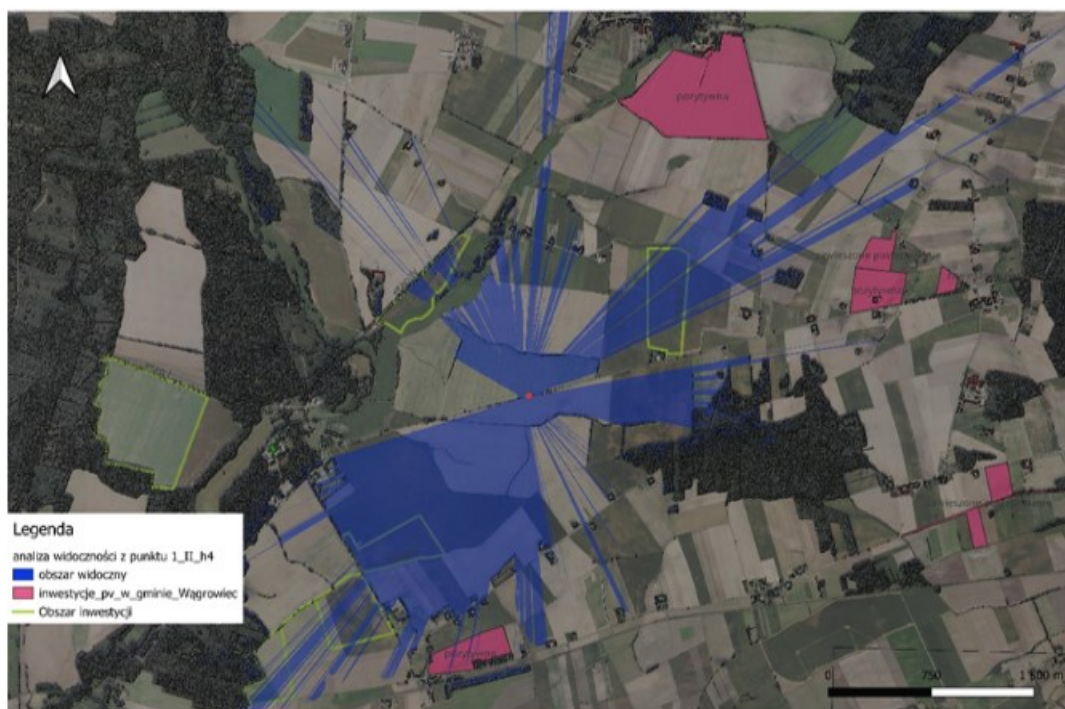

Rysunek 30 Analiza widoczności z punktu obserwacyjnego 1_IV, wysokość inwestycji 4,0 m

Inwestycja etapu IV jest w zasadzie niewidoczna dla obserwatora zlokalizowanego w punkcie 1_IV. Będzie ona również niewidoczna, lub słabo widoczna dla obserwatorów znajdujących się przy drodze Potulice – Żelice oraz na północny zachód od inwestycji, z uwagi na liczne zadrzewienia.

3. Punkt obserwacyjny 2

Zlokalizowany przy drodze do Potulic.

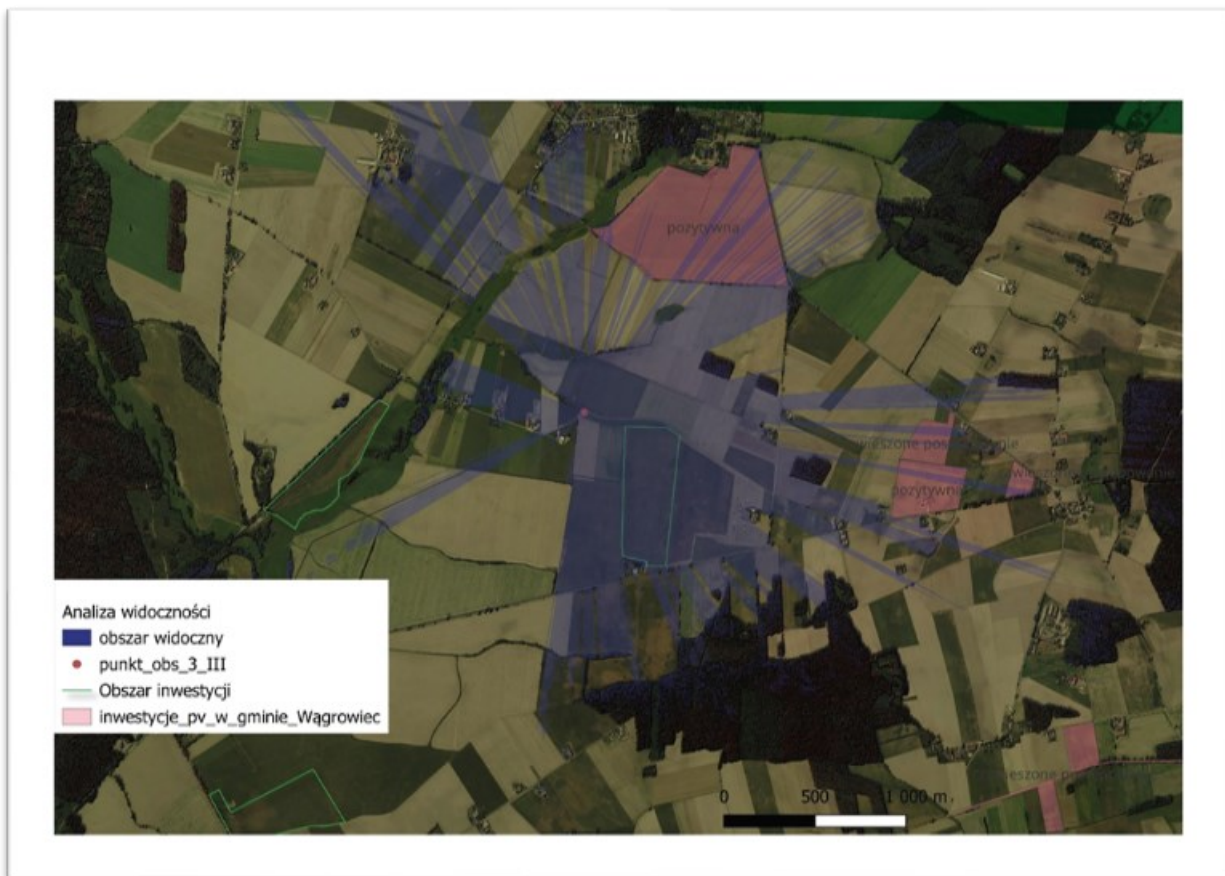

Rysunek 31 Analiza widoczności z punktu obserwacyjnego 2, wysokość inwestycji 4,0 m

Widoczność terenu inwestycyjnego etapu IV z punktu obserwacyjnego nr 2 jest niepełna. Ograniczają ją pasy zadrzewień. Jednocześnie z tego punktu obserwacyjnego patrząc w kierunku północno – wschodnim częściowo będzie widoczna inwestycja Etapu III, a w kierunku południowo – zachodnim część inwestycji Etapu II.

4. Punkt obserwacyjny 3

Zlokalizowany przy zabudowaniach na płn. – zach. od inwestycji etapu III.

Rysunek 32 Analiza widoczności z punktu 3.

Widoczność terenu inwestycyjnego etapu III z punktu obserwacyjnego nr 3 jest pełna. Jednocześnie z tego punktu obserwacyjnego patrząc w kierunku północnym i północno – zachodnim częściowo może być widoczna inwestycja PV na południe od miejscowości Żelice. Teren etapu IV jest z tego punktu niewidoczny.

Podsumowanie

Po przeanalizowaniu powyższych rysunków i zdjęć stwierdza się, że inwestycja najbardziej widoczna może być dla użytkowników drogi lokalnej południe od inwestycji. Etap I będzie całkowicie niewidoczny dla obserwatorów etapu IV, natomiast pozostałe tereny inwestycyjne mogą być widoczne z punktu obserwacyjnego nr 2.

5.3 Racjonalny II wariant alternatywny

Wariant alternatywny – budowa instalacji fotowoltaicznej o mocy do 16 MW. Parametry instalacji oraz bilans powierzchni przedstawiono poniżej.

Tabela 15 Bilans powierzchni i urządzeń dla wariantu alternatywnego WII

Parametr	Etap IV
max. pow. inwestycji	15 ha
max. moc farmy	16 MW
max. ilość modułów	32000
pow. zabudowy modułami	80000 m ²
max. Ilość inwerterów	160
Max. Ilość stacji transformatorowych SN/nn	16
Sumaryczna powierzchnia stacji transformatorowych	240 m ²
Max. pow. Terenu utwardzonego	7500 m ²
Max. Moc magazynu energii (opcja)	16 MW
Max. Pojemność magazynu energii (opcja)	24 MWh
Max. Powierzchnia magazynów energii (opcja)	150 m ²

W ramach przedsięwzięcia planuje się montaż i/lub budowę elementów:

- moduły fotowoltaiczne – moc minimalna pojedynczego modułu 500W, moduły pokryte powłoką antyrefleksyjną – do 32 000 sztuk.
- Konstrukcja wsporcza do montażu modułów, złożona z elementów stalowych i aluminiowych; pozwala na zamocowanie paneli fotowoltaicznych pod kątem 20 – 35 stopni względem powierzchni gruntu. Konstrukcja montowana jest poprzez wbijanie w ziemię (kafarowanie); – odstęp między rzędami paneli - 3,5 m.
- na gotowej konstrukcji umieszcza się panele fotowoltaiczne, zwykle na wysokości około 0,6 m – 1 m nad ziemią. Całkowita wysokość konstrukcji wynosi do 4 metrów. Teren pod modułami na konstrukcji wsporczej pozostanie biologicznie czynny.
- Inwertery rozproszone 160 szt. – urządzenia przekształcające prąd stały na przemienny – dopuszcza się montaż inwerterów tzw. stringowych o mocy min. 100 kW/szt. – montowane są one na konstrukcjach wsporczych do montażu modułów, lub na niezależnych konstrukcjach wsporczych.
- Kontenerowe stacje transformatorowe SN/nn 16 szt. – przekształca energię elektryczną niskiego napięcia pochodzącą z instalacji fotowoltaicznej na energię

elektryczną średniego napięcia, pozwala na przyłączenie do sieci dystrybucyjnej. Przewiduje się budowę prefabrykowanej stacji w obudowie betonowej lub metalowej o wysokości do 4 metrów. Obiekt zostanie usytuowany na prefabrykowanej płycie fundamentowej lub słupach, na zagęszczonej podsypce, zgodnie z branżą konstrukcyjno-budowlaną. W przypadku zastosowania transformatorów olejowych stacja transformatorowa będzie wyposażona w szczelną misę mogącą pomieścić co najmniej 100% oleju transformatorowego.

- Magazyny energii 16 szt. – magazynuje energię elektryczną wyprodukowaną przez farmę, jak również pobraną z sieci, zgromadzona energia może być przesłana do sieci w momentach najwyższego zapotrzebowania na energię elektryczną. Magazyn energii wyposażony będzie w baterie litowo-jonowe zamknięte w prefabrykowanej obudowie metalowej lub betonowej.
- Instalacje elektryczne AC, DC, – do funkcjonowania farmy niezbędna jest budowa instalacji elektrycznych prądu stałego (DC) oraz przemiennego (AC), przyłącza średniego napięcia SN. Instalacje wykonuje się jako kablowe (podziemne), częściowo jako nadziemne, prowadzone po konstrukcjach wsporczych.
- Kable stałoprądowe – kable łączące poszczególne panele fotowoltaiczne, służące do przesyłania energii elektrycznej do inwerterów.
- Kable zmiennoprądowe – służące do przesyłania energii elektrycznej z inwerterów do przyłącza elektroenergetycznego.
- Rozdzielnice elektryczne – aparaty zabezpieczające instalację.
- Plac manewrowy – plac utwardzony kruszywem, pozwalający na dojazd do stacji transformatorowych.
- Ogrodzenie – ogrodzenie ażurowe z siatki lub modułów wokół terenu farmy o wysokości do 220 cm, bez podmurówki. Teren zostanie ogrodzony wzdłuż granic inwestycji. Ogrodzenie terenu inwestycji zostanie wykonane z siatki stalowej lub paneli ogrodzeniowych montowanych na słupkach stalowych wbijanych w grunt (bez fundamentowania). Dolna krawędź siatki/modułu zostanie zamontowana na wysokości nie mniejszej niż 20 cm nad poziomem gruntu, aby zapewnić możliwość migracji drobnej fauny. Dolna krawędź siatki zostanie zagięta tak, aby nie dopuścić do wystawiania ostrych elementów mogących ranić migrujące zwierzęta.
- Infrastruktura towarzysząca – systemy monitorowania terenu, instalacje uziemiające i odgromowe, oświetlenie terenu w pobliżu stacji kontenerowych (oświetlenie czasowe wykorzystywane w razie potrzeby; nie przewiduje się oświetlenia ciągłego).

5.3.1 Przedstawienie informacji o różnorodności biologicznej, wykorzystywaniu zasobów naturalnych, w tym gleby, wody i powierzchni ziemi.

Poniżej przedstawiono informacje zebrane w formie tabelarycznej dla wszystkich etapów inwestycji, zgodnie z art. 66 ust. 1 pkt 1 lit. d ustawy ooś.

Tabela 16 Informacje o różnorodności biologicznej, wykorzystywaniu zasobów naturalnych, w tym gleby, wody i powierzchni ziemi.

	Etap realizacji	Etap eksploatacji	Etap likwidacji
Bioróżnorodność	Stan przed realizacją: Obszar inwestycji i tereny sąsiednie użytkowane są jako grunty rolne. Na potrzeby przedsięwzięcia nie będzie prowadzona wycinka drzew, ani krzewów. Wyłączono spod terenu inwestycji najcenniejsze zbiorowisko roślinne.	Po realizacji: Nastąpi zmiana użytkowania gruntu z gruntu rolnego na funkcję produkcji energii elektrycznej. Teren pozostawiony do naturalnej sukcesji – spodziewany wzrost bioróżnorodności z uwagi na zaniechanie uprawy monokulturowej.	Po likwidacji: Działania zmierzające w kierunku rekultywacji gruntu i przywróceniu do produkcji rolnej – możliwy spadek bioróżnorodności.
Wykorzystanie gleby	Naruszenie gleby podczas budowy: • Roboty ziemne podczas budowy obejmują fundamenty, instalację konstrukcji nośnych, kładzenie kabli, dróg dojazdowych, parkingów i innych instalacji pomocniczych. • Głębokość naruszenia gleby może wynosić od 0,5 do 1 metra, szczególnie w miejscach, gdzie wykonuje się stelaże pod panele oraz kładzie kable. • W praktyce nie cała powierzchnia działki zostanie	Brak	Zabiegi rekultywacyjne – demontaż urządzeń naziemnych i podziemnych, usunięcie wytworzonej okrywy zbiorowisk trawiastych i łąkowych. W zależności od dalszych planów zagospodarowania terenu wykonanie odpowiednich zabiegów agrotechnicznych pod konkretne uprawy.

	naruszona, ale może to być około 30-50% całkowitej powierzchni.		
Wykorzystanie wody	Na cele socjalne i porządkowe w ilości do 1m ³ /dobę – dowożona na miejsce budowy.	50 – 60 m ³ /rok - woda zużyta do celów porządkowych i czyszczenia paneli. Dostarczana na teren przedsięwzięcia z zewnątrz..	Na cele socjalne i porządkowe w ilości do 1m ³ /dobę –dowożona na miejsce.
Wykorzystanie powierzchni ziemi		max. pow. inwestycji	15 ha
		pow. zabudowy modułami	80000 m ²
		Sumaryczna powierzchnia stacji transformatorowych	240 m ²
		Max. pow. Terenu utwardzonego	7500 m ²
		Max. Powierzchnia magazynów energii (opcja)	150 m ²

5.3.2 Rodzaj i wielkość emisji zanieczyszczeń powietrza

5.3.2.1 Faza realizacji

Podczas budowy emisja zanieczyszczeń gazowych i pyłowych będzie miała charakter emisji niezorganizowanej i pochodzić będzie ze źródeł transportu oraz maszyn wykorzystywanych do realizacji (ciągnik rolniczy, katar, walec, wywrotka spycharka, podnośnik, generator prądu, beczkowóz).

Szacuje się ruch do kilku pojazdów do 3,5 tony na dobę, oraz do kilku pojazdów ciężarowych przez okres trwania budowy (do 4 miesięcy).

Emitory te będą wprowadzać do środowiska dwutlenek azotu, dwutlenek siarki, tlenek węgla, pyły (w tym PM10, PM2,5)

W przedmiotowym postępowaniu całkowicie pominięto obliczenia emisji z transportu samochodowego i pracy maszyn. Jako kryterium uznano wielkość inwestycji, w której łączna ilość przewożonych materiałów i ilość stanowisk do rozładunku/załadunku decyduje o niskiej intensywności ruchu. Natężenie ruchu nie będzie większe niż kilka pojazdów na godzinę.

Po zakończeniu fazy realizacji emisje te ustaną.

5.3.2.2 Faza eksploatacji

Produkcja energii przy wykorzystaniu paneli fotowoltaicznych uznawana jest w miejscu eksploatacji za zero bądź nisko emisyjną (związaną jedynie ze sporadycznym dojazdem na teren samochodów osobowych serwisantów (raz na kilka miesięcy) oraz ewentualnie pojazdu myjącego panele (raz w roku). W związku z powyższym emisję tę można całkowicie pominąć w analizach obliczeniowych, uznając ją za marginalną i nieistotną na tle typowego ruchu pojazdów w najbliższym otoczeniu inwestycji i kształtowaniu jakości powietrza atmosferycznego.

5.3.2.3 Faza likwidacji

Podczas likwidacji przedsięwzięcia emisja zanieczyszczeń gazowych i pyłowych będzie o charakterze emisji nieorganizowanej i pochodzić będzie ze źródeł transportu oraz maszyn wykorzystywanych do demontażu instalacji. Emitory te będą wprowadzać do środowiska:

dwutlenek azotu, dwutlenek siarki, tlenek węgla, pyły (w tym PM10, PM2,5).

W przedmiotowym postępowaniu całkowicie pominięto obliczenia emisji z transportu samochodowego i pracy maszyn. Jako kryterium uznano wielkość inwestycji, w której łączna ilość przewożonych materiałów i ilość stanowisk do rozładunku/załadunku decyduje o niskiej intensywności ruchu. Natężenie ruchu nie będzie większe niż kilka pojazdów na godzinę.

Po zakończeniu fazy likwidacji emisje te ustaną.

Jako załącznik (wersja elektroniczna) dołączono tło zanieczyszczeń powietrza dla przedmiotowej lokalizacji.

5.3.3 Emisja promieniowania elektromagnetycznego

Emisja promieniowania elektromagnetycznego

Pole i promieniowanie elektromagnetyczne są to wszechobecne czynniki środowiska pracy i życia ludzi. Związany jest głównie z wytwarzaniem, przesyłaniem, wykorzystywaniem energii elektrycznej oraz fal radiowych. Wyżej wymienione zjawiska występują powszechnie w każdym środowisku przydomowym (związanym np. ze sprzętem RTV/AGD, komputerowym, kuchenki mikrofalowe), jak również w pobliżu linii wysokiego napięcia, elektrycznych trakcji kolejowych, tramwajowych czy podczas wyładowań atmosferycznych.

Eksplatacja elektrowni fotowoltaicznych wiąże się w związku z powyższym z emisją promieniowania elektromagnetycznego albo mikrofalowego – jednak są to wartości minimalne. Ponadto wartości te maleją wraz z oddalaniem się od źródła.

Od 1 stycznia 2020 r. obowiązuje rozporządzenie ministra Zdrowia z 17 grudnia 2019 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku. Określiło ono dla częstotliwości z zakresu 2-300 GHz dopuszczalne natężenie pola elektromagnetycznego (PEM) do 10 W/m² (gęstość mocy) i 61 V/m (składowa elektryczna).

Natężenie pola elektromagnetycznego, przykłady:

- linia energetyczna 220 kV/50 Hz, wartości dla minimalnej dopuszczalnej przepisami wysokości zawieszenia przewodów nad ziemią 6,7 m,
- pole elektryczne bezpośrednio pod linią: ok. 4,5 kV/m,
- pole elektryczne w odległości ok. 20 m od linii: ok. 1 kV/m,
- pole magnetyczne bezpośrednio pod linią: ok. 26 A/m,
- pole magnetyczne w odległości ok. 20 m od linii: ok. 6 A/m,
- telewizor, odbiornik radiowy, lodówka, ekspres do kawy: < 0,05 V/m,
- kuchenka mikrofalowa: ok. 3 V/m w odległości 0,5 m,
- wkrętarka akumulatorowa: ok. 0,5 V/m w odległości 0,5 m,
- żarówka energooszczędna: ok. 3,5 V/m w odległości 0,5 m.

5.3.3.1 Faza realizacji

Nie przewiduje się emisji promieniowania elektromagnetycznego w fazie realizacji z uwagi na charakter prac i używane przy budowie urządzenia – pojazdy i maszyny spalinowe.

Ewentualne urządzenia elektryczne zasilane będą przy pomocy przenośnych agregatów prądotwórczych i pracować będą przy niskich napięciach.

5.3.3.2 Faza eksploatacji

Podczas eksploatacji instalacji, źródłem pola elektromagnetycznego będą:

- stacja kontenerowa z transformatorem; w bezpośrednim sąsiedztwie transformatora natężenie pola elektrycznego kształtuje się na poziomie poniżej 0,1 kV/m dodatkowo minimalizowane jest przez działanie kontenera,
- inwertery,
- linie energetyczne – linie kablowe łączące panele ze stacją transformatorową to linie niskiego napięcia – pomijalne oddziaływanie na klimat środowiska elektromagnetycznego, linie średniego napięcia również nie charakteryzują się wysokim poziomem oddziaływania elektromagnetycznego.

Na terenie farmy wszystkie linie kablowe niskiego i średniego napięcia (oprócz przewodów niskiego napięcia prowadzonych po konstrukcji nośnej paneli) będą wykonane jako podziemne.

Analizy oddziaływania tego rodzaju instalacji w zakresie generowania pola elektromagnetycznego dowodzą, że farmy fotowoltaiczne (wraz z infrastrukturą im towarzyszącą) nie stanowią zagrożenia dla środowiska w tym zakresie. Poziom pola elektromagnetycznego generowanego przez poszczególne elementy instalacji fotowoltaicznej nie przekracza wartości normatywnych. Urządzenia te nie wytwarzają pola elektromagnetycznego, którego poziom mógłby osiągnąć wartości zagrażające środowisku, nawet w ich bezpośrednim sąsiedztwie.

Prognozuje się, iż oddziaływanie elektromagnetyczne na środowisko a w szczególności na zdrowie ludzi nie będzie miało miejsca. Przedmiotowa inwestycja będzie spełniać wymagania zawarte w rozporządzeniu ministra Zdrowia z dnia 17 grudnia 2019 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz. U. z 2019 r. poz. 2448). Sposoby sprawdzania dotrzymania dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku określone zostały w rozporządzeniu Ministra Klimatu z dnia 17 lutego 2020 r. (Dz. U. z 2020 r. poz. 258). Szczegółowo charakter i wielkość emisji PEM opisano przy omawianiu tego tematu dla wariantu I. Zwiększenie mocy wytwórczej o 2MW nie spowoduje istotnych zmian w emisji PEM do środowiska

5.3.3.3 Faza likwidacji

Nie przewiduje się emisji promieniowania elektromagnetycznego w fazie likwidacji z uwagi na charakter prac i używane przy demontażu urządzenia – pojazdy i maszyny spali-nowe. Ewentualne urządzenia elektryczne zasilane będą przy pomocy przenośnych agregatów prądotwórczych i pracować będą przy niskich napięciach.

5.3.4 Emisja hałasu

5.3.4.1 Faza realizacji

Faza realizacji przedsięwzięcia w wariantcie II wiąże się z emisją hałasu pochodzącego z tych samych procesów co w przypadku wariantu I: transportu drogowego oraz pracą maszyn na terenie inwestycyjnym.

Działka inwestycyjna ma dostęp do dróg publicznych, a dostawy materiałów i elementów konstrukcyjnych realizowane będą standardowymi ciągnikami siodłowymi z naczepami.

Do posadowienia konstrukcji metalowych–wsporników dla paneli fotowoltaicznych planuje się wykorzystanie kafara (palownicy) typu samojednego.

Poniżej przytoczono ponownie opis planowanego harmonogramu prac podczas realizacji:

Plan realizacji dowozu komponentów inwestycji:

Panele – ok. 31 transportów,

Konstrukcje – ok. 31 transportów,

Stacje trafo – 1 transport / sztuka, dla przedmiotowego przedsięwzięcia – do 22 transportów.

Harmonogram prac zależy od ilości pracowników oraz warunków pogodowych.

Można założyć, że poszczególne etapy realizacji będą trwały odpowiednio ok.:

- uporządkowanie i wyrównanie terenu – 4 – 8 dni,
- wbijanie słupów pod konstrukcję paneli – 6-14 dni (użycie kafara)
- budowa ogrodzenia – 7 dni
- skręcanie szkieletu pod panele – 20 dni
- korytowanie, wykopy pod drogi, obiekty budowlane, przewody elektryczne – 4 dni,
- montaż paneli PV – 30 dni,
- wykonanie/ułożenie płyt fundamentowych pod obiekty budowlane – 2 dni,
- wykonanie drogi technicznej i placu manewrowego – 2 dni,
- układanie przewodów elektrycznych w wykopach – 3 dni,
- montaż budynków – 2 dni,
- podłączenie i konfiguracja instalacji elektrotechnicznych i komunikacyjnych etc. – 3 5 dni,
- uporządkowanie terenu – 3-5 dni.

Łącznie prace mogą potrwać ok. 100 dni z możliwościami przestojów w związku np. z niesprzyjającą pogodą. Część etapów może być realizowanych jednocześnie, więc powyższy czas może też ulec skróceniu.

Założenia dotyczące emisji hałasu podczas realizacji przedsięwzięcia:

- Praca maszyn i dowóz materiałów realizowane będą jedynie w porze dnia, w godz. 6.00-22.00,
- Czas realizacji ograniczony będzie do niezbędnego minimum,
- Praca nie będzie wykonywana w dni świąteczne,
- Silniki maszyn oraz pojazdów powinny być wyłączane podczas dłuższych przestojów
- Maszyny oraz pojazdy powinny być sprawne, spełniać warunki, którym podlegają w myśl rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 21 grudnia 2005 r w sprawie zasad-nicznych wymagań dla urządzeń używanych na zewnątrz pomieszczeń w zakresie emisji hałasu do środowiska (Dz. U. Nr 263, poz. 2202, ze zm.).

Używane będą maszyny oraz pojazdy takie, jak wskazane w wariantcie I.

Nie przeprowadzano modelowania propagacji hałasu dla fazy realizacji z uwagi na jej niezorganizowany charakter, krótki okres trwania, pracę jedynie w porze dnia oraz niewielką ilość

pojazdów i maszyn poruszających się po terenie inwestycyjnym (max. kilka/h – zwykle 1/ godz.).

5.3.4.2 Faza eksploatacji

Podczas eksploatacji źródłami emisji hałasu do środowiska z elektrowni fotowoltaicznych mogą być:

falowniki (inwertery) (160 sztuk) – rozproszone, o poziomie hałasu nieprzekraczającym 75,6 dB w odl. 1 m od urządzenia, do obliczeń przyjęto wartość 86,6 dB bezpośrednio przy urządzeniu,

lub

inwertery centralne moc akustyczna 84 dB zlokalizowane w pobliżu stacji transformatorowych – realizowane zamiennie z inwerterami rozproszonymi.

stacje transformatorowe SN/nn na poziomie hałasu nie przekraczającym 70 dB(A) – poziom mocy akustycznej pojedynczego urządzenia. Izolacyjność akustyczna planowanej obudowy stacji: ściany pełne, będą miały współczynnik tłumienia na poziomie co najmniej 10dB, też drzwiami / żaluzjami na poziomie 3-6 dB. Jednak w obliczeniach pominięto izolacyjność. 16 sztuk

magazyny energii – 16 sztuk - kontenery wyposażone mogą być w system wentylacji mechanicznej i/lub klimatyzacji - na poziomie hałasu nieprzekraczającym 87,7 dB(A) zakładając 100% mocy. Przyjęto źródło zastępcze o mocy 99,7 dB(A).

Podane wartości, to parametry katalogowe urządzeń w większości przypadków podawane przez producentów jako moc akustyczna „L(w)A” (generowana bezpośrednio przy urządzeniu) – wyższe wartości, niż poziom hałasu – dokładniej poziom ciśnienia akustycznego „L(p)A”, podawany z odległości 1m. Ze względu na złożoność samej stacji, tego typu ocenę wykonuje się raczej jako pomiary rzeczywiste na zainstalowanych w terenie stacjach uwzględniając poziom hałasu tła. Do opracowania dołączono karty katalogowe potwierdzające moc akustyczną urządzeń (wersja elektroniczna).

Założenia dotyczące emisji hałasu podczas eksploatacji przedsięwzięcia:

- w porze dnia urządzenia pracują w trybie ciągłym,
- Z uwagi na wczesne wschody słońca (przed godziną 6-tą) w okresie wiosenno – letnim przeprowadzono również obliczenia dla pory nocy,
- W wariancie II nie przewiduje się realizacji magazynu na południu terenu inwestycyjnego,
- Obliczenia modelowania przeprowadzono z uwzględnieniem tła akustycznego, jako skumulowane. Z uwagi na ograniczenia programu obliczeniowego tło akustyczne musi być jednorodne dla całego zakresu obliczeń. W związku z powyższym przyjęto dla całego terenu tło akustyczne jak dla zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej.

Modelowanie komputerowe zrealizowano oprogramowaniem SON2 firmy EKO-SOFT. Załączono wydruki z programu (dane oraz wyniki jedynie w wersji cyfrowej przez wgląd na rozmiar danych).

Charakterystyka akustyczna źródeł hałasu przyjęta do obliczeń:

Punktowe źródła hałasu - wszechkierunkowe

Inwerter 160szt	dB(A) LAW 8h – 86.6 dzień
	dB(A) LAW 1h – 86.6 noc
Stacja transformatorowa 16 szt.	dB(A) LAW 8h – 70 dzień
	dB(A) LAW 1h – 70 noc

Źródła hałasu typu budynek- wszechkierunkowe

Magazyn energii 1 szt.	L _A wew dzień	dB(A) 99.7
	L _A wew noc	dB(A) 99.7
Izolacyjność ścian magazynu energii	dB 25.0	

Komplet danych i wyników z programu SON2 znajduje się na cyfrowym nośniku danych – przez wzgląd na obszerność wydruku.

W celu ukazania, że w wyniku eksploatacji planowanej farmy fotowoltaicznej zostaną dotrzymane standardy jakości środowiska w zakresie emisji hałasu postanowiono przeanalizować przyjęte w raporcie założenia i przeprowadzić analizę akustyczną uwzględniającą wszystkie planowane do realizacji stacje transformatorowe, magazyn energii oraz inwertery. Przyjmując najbardziej niekorzystne warunki, kiedy wszystkie urządzenia działają na 100% mocy.

Przeprowadzono obliczenia dla sytuacji jedynie z inwerterami rozproszonymi. Inwestor nie planuje realizacji inwerterów centralnych w wariancie WII.

Wariant II

L_Aeq , dzień: wartość największa poza terenem zakładu występuje w punkcie (1400,640,4.0) i wynosi 61.5 dB(A)

L_Aeq , noc: wartość największa poza terenem zakładu występuje w punkcie (1400,640,4.0) i wynosi 61.5 dB(A)

Tabela 17 Wyniki i kryteria oceny uciążliwości ze strony hałasu od inwestycji. Wariant II

Najwyższe wartości obliczone poza granicami zakładu			Wartości dopuszczalne – standard -za-budowa mieszkaniowa jednorodzinna	
L _A eq	Dzień [dBA]	Noc [dBA]	Dzień [dBA]	Noc [dBA]
	61.5	61.5		
Punkt kontrolny P1	44.4	44.4	55	45

Kolorem zielonym oznaczono wyniki spełniające kryterium wartości dopuszczalnych dla danego terenu.

● punkty_kontrolne_IV_SON

☑ Teren_chroniony_akustycznie_Potulice_IV_zagrodowa

Rysunek 33 Izolinie hałasu dla pory dnia, wariant II.

Rysunek 34 Izolinie hałasu dla pory nocy, wariant II.

Podsumowanie

Po przeanalizowaniu powyższego, biorąc pod uwagę charakter przedsięwzięcia oraz odległość od terenów chronionych akustycznie stwierdzono, że dotrzymane będą warunki akustyczne dla najbliższej zabudowy – zabudowa zagrodowa.

5.3.4.3 Faza likwidacji

Faza likwidacji przedsięwzięcia wiązać się będzie z emisją hałasu pochodzącego z transportu drogowego oraz pracą maszyn na terenie inwestycyjnym. Skalą oraz charakterem można go porównać do hałasu emitowanego podczas trwania realizacji. Będzie on chwilowy, przemijający, ograniczony do godzin dziennych. W związku z tym nie przeprowadzano modelowania propagacji hałasu dla tego etapu.

5.3.5 Gospodarka odpadowa

5.3.5.1 Etap realizacji

Odpady powstające na etapie realizacji w wariantcie II są tożsame z wariantem I. Nie będą powstawać inne kody odpadów, niż opisane w wariantcie I.

Odpady powstałe na tym etapie w pierwszej kolejności poddane będą procesowi odzysku lub unieszkodliwiania. Odpady w początkowej fazie będą selektywnie zbierane w miejscu do tego wyznaczonym oraz sukcesywnie przekazywane wyspecjalizowanym odbiorcom posiadającym niezbędne do tego celu zezwolenia na gospodarowanie odpadami. Odpady z grupy 15 02 02* należy zabezpieczyć przed dostępem osób trzecich, przechowywać w szczelnych opisanych pojemnikach, uniemożliwiając przedostanie się substancji do środowiska.

Zgodnie z zapisami wskazanymi rozporządzeniu w sprawie szczegółowych wymagań dla magazynowania odpadów, magazynowanie należy prowadzić w miejscach dostosowanych do masy odpadów oraz częstotliwości ich odbioru. Miejsce oraz pojemniki do przechowywania odpadów muszą być odpowiednio przystosowane do właściwości chemicznych i fizycznych. Odpady niebezpieczne należy przechowywać w zależności od ich rodzaju w pojemnikach, kontenerach, zbiornikach lub workach oraz (jeśli nie spowoduje to zanieczyszczenia gleby, ziemi oraz wód powierzchniowych i podziemnych).

Odpady będą zabezpieczone tak, by nie rozprzestrzeniały się poza przewidziane dla nich miejsce. W związku z powyższym wytwarzane odpady zagospodarowane w odpowiedni sposób nie stanowią zagrożenia dla środowiska.

Kod odpadu	Rodzaj odpadu	Szacowana masa wytworzona na etapie realizacji [Mg]
Opakowania z papieru i tektury	15 01 01	11,2
Opakowania z tworzyw sztucznych	15 01 02	1,6
Opakowania z drewna	15 01 03	4,8
Opakowania wielomateriałowe	15 01 05	0,032
Tworzywa sztuczne	17 02 03	0,16
Inne niewymienione odpady	17 01 82	0,32
Aluminium	17 04 02	0,64
Żelazo i stal	17 04 05	0,64

Mieszanki metali	17 04 07	0,256
Kable inne niż wymienione w 17 04 10	17 04 11	0,256
Szlamy ze zbiorników bezodpływowych służących do gromadzenia nieczystości	20 03 04	30

5.3.5.2 Etap eksploatacji

Rodzaje, ilości oraz sposób postępowania z odpadami w wariantcie II w fazie eksploatacji będzie tożsamy, jak w przypadku wariantu I.

5.3.5.3 Etap likwidacji

Etap likwidacji planowanego przedsięwzięcia wiązać się będzie z demontażem wielu podzespołów elektrowni fotowoltaicznej, w skład których wchodzi wiele wartościowych materiałów – żelazo, krzem, miedź, stal, aluminium. Materiały te będą przekazane zewnętrznym, wyspecjalizowanym podmiotom, posiadającym odpowiednie zezwolenia, zgodnie z zasadą prewencji, w celu ich dalszego zagospodarowania. Wśród innych odpadów, jakie powstaną podczas demontażu instalacji fotowoltaicznej, znajdą się między innymi: gleba, tworzywa sztuczne, ceramika, materiały izolacyjne oraz oleje i płyny robocze. Gleba może zostać wykorzystana do uzupełnienia ewentualnych ubytków mas ziemnych. Odpady niebezpieczne zostaną unieszkodliwione przez niezależne podmioty posiadające zezwolenia w zakresie odbierania unieszkodliwiania odpadów, zgodnie z obowiązującymi przepisami. Inwestor zwróci szczególną uwagę, aby likwidacja przedsięwzięcia i przeprowadzenie kompleksowej rekultywacji przywróciło pierwotny stan terenu sprzed realizacji inwestycji.

Kod odpadu	Rodzaj odpadu	Szacowana masa wytworzona na etapie likwidacji [Mg]
		WI
Zużyte urządzenia zawierające niebezpieczne elementy inne niż wymienione w 16 02 09 do 16 02 12	16 02 13*	24
Zużyte urządzenia zawierające niebezpieczne elementy inne niż wymienione w 16 02 09 do 16 02 12 (w przypadku realizacji z magazynami energii)	16 02 13*	24
Zużyte urządzenia inne niż wymienione w 16 02 09 do 16 02 13	16 02 14	880

Elementy usunięte z zużytych urządzeń inne niż wymienione w 16 02 15	16 02 16	24
Inne baterie i akumulatory (w przypadku realizacji magazynów energii)	16 06 05	404,8
Inne baterie i akumulatory (w przypadku braku magazynów energii)	16 06 05	4,8
Odpady betonu oraz gruz betonowy z rozbiórek i Remontów	17 01 01	400
Odpady tworzyw sztucznych	17 02 03	1,5
Aluminium	17 04 02	4,8
Żelazo i stal	17 04 05	656
Kable inne niż wymienione w 17 04 10	17 04 11	192
Szlamy ze zbiorników bezodpływowych służących do gromadzenia nieczystości	20 03 04	30

5.3.6 Emisja ścieków

5.3.6.1 Ścieki bytowo - socjalne

Na etapie budowy ścieki bytowe będą gromadzone i wywożone w zbiornikach przenośnych kabin sanitarnych, typu TOI-TOI.

Na etapie eksploatacji - nie występują.

Na etapie likwidacji - będą gromadzone i wywożone w zbiornikach przenośnych kabin sanitarnych typu TOI-TOI.

5.3.6.2 Ścieki przemysłowe

Dla wszystkich etapów stwierdza się brak emisji ścieków przemysłowych

5.3.6.3 Wody opadowe i roztopowe

Wody opadowe powstające na terenie farmy pochodzić będą głównie z powierzchni paneli fotowoltaicznych.

Założenia dla odprowadzania wód opadowych i roztopowych:

- Ilość wód opadowych szacuje się zgodnie z informacjami dotyczącymi sum opadów dla analizowanego terenu na rocznie 500-550 mm.

- Wody opadowe i roztopowe spływać będą po powierzchni konstrukcji i wsiąkać do gruntu w bezpośrednim sąsiedztwie urządzeń (wody opadowe odprowadzane będą na tereny zielone w obrębie terenu inwestycyjnego).

- W obrębie inwestycji nie zaplanowano parkingów, z których odprowadzane wody opadowo-roztopowe traktowano by jako wody zanieczyszczone.

- Drogi wewnętrzne oraz place manewrowe zaprojektowano jako przepuszczalne dla wody – nawierzchnia z tłucznia.

- Powierzchnia dachów płaskich

Wody opadowe z tych powierzchni będą odprowadzane bezpośrednio do gruntu w pobliżu miejsca powstania. Wody opadowe z powierzchni dachu traktuje się jako wody czyste.

- Wody opadowe nie będą narażone na kontakt z substancjami niebezpiecznymi – brak konieczności stosowania dodatkowych zabezpieczeń na etapie eksploatacji niniejszej inwestycji.

- Nie przewiduje się konieczności zmiany nachylenia powierzchni ziemi czy też rzędnych terenu, na skutek czego nastąpi zachowanie istniejącego układu nachyleń i przebiegu naturalnych granic rzeźby.

Wody opadowe odprowadzane z powierzchni paneli fotowoltaicznych będą wodami „umownie czystymi” spełniającymi pod względem jakościowym wymagania określone w Rozporządzeniu Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 12 lipca 2019 r. w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego oraz warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu do wód lub do ziemi ścieków, a także przy odprowadzaniu wód opadowych lub roztopowych do wód lub do urządzeń wodnych (Dz.U. 2019 poz. 1311).

Wody opadowe wprowadzane będą infiltracyjnie i powierzchniowo w grunt. Wody opadowe powstające na terenie planowanego przedsięwzięcia nie będą negatywnie oddziaływać na ziemię i wody podziemne, nie spowodują również zmiany stosunków wodnych na rozpatrywanym terenie – bilans wodny nie zostanie zmieniony, gdyż nie zostanie zabudowana trwale powierzchnia terenu. Nie zostanie zmieniony również naturalny kierunek spływu wód opadowych.

5.3.7 Oddziaływanie po realizacji zamierzenia w odniesieniu do stanu wód powierzchniowych i podziemnych.

Oddziaływanie jest tożsame z wariantem WI.

5.3.8 Oddziaływanie na ludzi, w tym zdrowie i warunki życia oraz na dobra materialne. Możliwe konflikty społeczne.

Oddziaływanie wariantu alternatywnego jest tożsame z oddziaływaniem wariantu I, opisanego we wcześniejszej części.

5.3.9 Oddziaływanie na powierzchnię ziemi i warunki glebowe

Oddziaływanie to będzie nieznacznie większe, niż w przypadku wariantu WI z uwagi na większą ilość modułów do montażu oraz zwiększoną ilość stacji transformatorowych.

Charakter oddziaływań jest tożsamy z wariantem WI Wnioskodawcy.

5.3.10 Oddziaływanie na rośliny, zwierzęta, grzyby i siedliska przyrodnicze

Oddziaływanie jest tożsame z oddziaływaniem opisanym dla wariantu WI w rozdziale 4.2.9.

5.3.11 Oddziaływanie na formy ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, w tym na cele i przedmiot ochrony obszarów Natura 2000, oraz ciągłość łączących je kory-tarzy ekologicznych

Oddziaływanie jest tożsame z oddziaływaniem opisanym dla wariantu WI.

5.3.12 Oddziaływanie na krajobraz

Oddziaływanie jest tożsame z oddziaływaniem opisanym dla wariantu WI. Zwiększenie mocy wytwórczej oraz zwiększenie ilości urządzeń nie wpływa na odbiór inwestycji w terenie.

6 Porównanie oddziaływań analizowanych wariantów

Celem wybrania wariantu najkorzystniejszego dla środowiska dokonano analizy porównawczej wariantów I i II. Analiza ta dotyczy oddziaływań o charakterze negatywnym.

Założenia dla obu wariantów:

1. Inna moc wytwórcza.
2. Identyczna ilość i rodzaj modułów PV, stacji transformatorowych, inwerterów, sieci kablowych.
3. Identyczna lokalizacja oraz powierzchnia zabudowy.

6.1 Gospodarka ściekowa

Żaden z wariantów nie jest związany z wytwarzaniem ścieków komunalnych i przemysłowych. Wody opadowo – roztopowe traktowane jako czyste spływające z powierzchni paneli będą odprowadzane poprzez spływ powierzchniowy do gruntu w bezpośrednim sąsiedztwie danego panelu.

6.2 Gospodarka odpadowa

Na etapie realizacji, oraz eksploatacji ilości i rodzaje powstających – są porównywalne dla wariantów.

W tabeli poniżej porównano ilości odpadów powstających na etapie likwidacji dla wariantu I i II.

Tabela 18 Odpady powstające na etapie likwidacji przedsięwzięcia dla wariantu I i II

Kod odpadu	Rodzaj odpadu	Szacowana masa wytworzona na etapie likwidacji [Mg]	
		WI	WII
16 02 13*	Zużyte urządzenia zawierające niebezpieczne elementy) inne niż wymienione w 16 02 09 do 16 02 12	21	24

16 02 14	Zużyte urządzenia inne niż wymienione w 16 02 09 do 16 02 13	21	24
16 02 16	Elementy usunięte ze zużytych urządzeń inne niż wymienione w 16 02 15	770	880
16 06 05	Inne baterie i akumulatory	21	24
17 01 01	Odpady betonu oraz gruz betonowy z rozbiórek i remontów	354,2	404,8
17 02 03	Tworzywa sztuczne	4,2	4,8
17 04 05	Żelazo i stal	350	400
17 04 11	Kable inne niż wymienione w 17 04 10*	1,5	1,5
20 03 04	Szlamy ze zbiorników bezodpływowych służących do gromadzenia nieczystości	30	30

6.3 Oddziaływanie na powietrze atmosferyczne

W żadnym z wariantów nie występuje emisja bezpośrednia związana z eksploatacją inwestycji. Emisje charakterystyczne dla etapów realizacji i likwidacji są identyczne dla obu wariantów.

6.4 Oddziaływanie na klimat akustyczny

Po przeanalizowaniu charakteru przedsięwzięcia stwierdzono dla obu wariantów że:

- Żaden z wariantów nie będzie powodował ponadnormatywnego hałasu do środowiska na terenach chronionych akustycznie
- Oddziaływanie instalacji nie pogłębi presji w kontekście emisji hałasu do środowiska dla najbliższego otoczenia.
- Poniżej przedstawiono porównanie maksymalnych obliczonych wartości hałasu poza granicami zakładu:

Tabela 19 Porównanie najwyższych wartości emisji hałasu obliczone poza granicami zakładu w obu wariantach

Najwyższe wartości obliczone poza granicami zakładu							Wartości dopuszczalne – standard -zabudowa zagrodowa	
LAeq	Wariant Ia		Wariant Ib		Wariant II			
	Dzień [dBA]	Noc [dBA]	Dzień [dBA]	Noc [dBA]	Dzień [dBA]	Noc [dBA]	Dzień [dBA]	Noc [dBA]
	61,1	61,1	60,8	60,8	61,5	61,5	brak	brak
Punkt kontrolny P1	43,8	43,8	41,1	37,8	44,4	44,4	55	45

Podsumowanie

Oba warianty oddziałują w podobny sposób.

Nie stwierdzono przekroczeń wartości dopuszczalnych w żadnym z analizowanych przypadków.

Wariant II charakteryzuje się nieznacznie większymi wartościami hałasu, niż wariant I.

6.5 Oddziaływanie na krajobraz

Oba warianty oddziałują w ten sam sposób na krajobraz.

6.6 Transgraniczne oddziaływanie wariantów

Z uwagi na znaczną odległość od granic kraju nie będzie występować oddziaływanie transgraniczne, nawet w przypadku katastrofy naturalnej, czy budowlanej. Dotyczy to obu wariantów przedsięwzięcia.

6.7 Oddziaływanie na przyrodę ożywioną – rośliny, zwierzęta, grzyby, siedliska przyrodnicze oraz nieożywioną

Oddziaływanie jest identyczne dla obu wariantów.

Tabela 20 Porównanie oddziaływań wariantów

Element przyrodniczy	Wariant I proponowany przez Wnioskodawcę	Wariant II alternatywny
Rośliny, zwierzęta, grzyby i siedliska przyrodnicze	1	1
Wody powierzchniowe i podziemne	1	1

Powietrze atmosferyczne	1	1
Klimat	1	1
Klimat akustyczny	2	3
Powierzchnia ziemi, z uwzględnieniem ruchów masowych ziemi, krajobraz	2	2
Dobra materialne	1	1
Zabytki i krajobraz kulturowy, objęte istniejącą dokumentacją, w szczególności rejestrem/ewidencją zabytków	1	1
Formy ochrony przyrody	2	2
Suma:	12	13

Objaśnienia:

- oddziaływanie nie występuje - 1 pkt
- oddziaływanie występuje w minimalnym zakresie – słabe - 2 pkt
- oddziaływanie występuje w stopniu akceptowalnym – dopuszczalnym, - 3 pkt
- oddziaływanie występuje w stopniu pogarszającym, wymaga monitorowania - 4 pkt
- oddziaływanie stanowi istotne zagrożenie lub oddziaływanie transgraniczne - 5 pkt

Poszczególne elementy środowiska przyrodniczego pozostają ze sobą w ścisłej korelacji co oznacza, że oddziaływanie na pojedynczy komponent skutkuje bezpośrednio na niego oraz pośrednio na inne z nim powiązane. Zanieczyszczenie pojedynczego elementu może oddziaływać na pozostałe i może prowadzić do zachwiania równowagi ekologicznej.

Rozważając rodzaj oraz zakres przedsięwzięcia należy stwierdzić, że oddziaływanie przedmiotowego przedsięwzięcia (dla wariantów I i II), na poszczególne komponenty środowiska ograniczy się do terenu przeznaczonego pod przedsięwzięcie.

6.8 Oddziaływanie wariantów w przypadku wystąpienia katastrofy naturalnej i budowlanej

Katastrofa naturalna oznacza zdarzenie związane z działaniem sił natury, którego skutki stwarzają poważne zagrożenie życia i zdrowia ludzi, mienia lub środowiska. Zgodnie z art. 73, ust. 1 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (Dz.U.2018.1202 t. j.) katastrofą budowlaną jest niezamierzone, gwałtowne zniszczenie obiektu budowlanego lub jego części, a także konstrukcyjnych elementów rusztowań, elementów urządzeń formujących, ścianek szczelnych i obudowy wykopów. Ryzyko wystąpienia katastrofy budowlanej jest znikome, gdyż planowane do realizacji urządzenia będą posadowione zgodnie ze sztuką i będą spełniać wymagania

określone w przepisach budowlanych, p-poż oraz bhp. Ze względu na wielkość i lokalizację inwestycji - skutki ewentualnej katastrofy budowlanej mogą być odczuwalne wyłącznie w obrębie terenu należącego do Wnioskodawcy.

W rejonie przedsięwzięcia nie przewiduje się wystąpienia powodzi, osuwisk ani trzęsień ziemi. Mogą wystąpić silne wiatry, bądź pożary. W tym kontekście przeanalizowano możliwe oddziaływania obu wariantów w poniższej tabeli.

Tabela 21 *Możliwe oddziaływania na środowisko w wyniku katastrofy naturalnej lub budowlanej.*

Komponent środowiska	Wariant I	Wariant II
Zanieczyszczenie gleby	W wyniku znacznego uszkodzenia paneli PV mogą do gleby przedostać się niektóre substancje chemiczne, z których są zbudowane oraz materiały takie jak szkło, krzem.	
Skala i charakter oddziaływania	Nieznaczące, Lokalne, chwilowe, przemijające	
Zanieczyszczenie wód gruntowych	Jeśli powyższe substancje przedostaną się do środowiska glebowego istnieje ryzyko przedostania się ich wraz z opadami atmosferycznymi na zasadzie infiltracji w głębsze partie profilu glebowego, w tym do wód gruntowych. Należy zauważyć, że pierwszy poziom wodonośny w rejonie inwestycji nie jest głównym użytkowym poziomem wodonośnym.	
Skala i charakter oddziaływania	Nieznaczące, Lokalne, chwilowe, przemijające	
Zanieczyszczenie powietrza (w przypadku pożaru/gwałtownej burzy)	W wyniku katastrof naturalnych, takich jak pożary czy burze powodujące zwarcia, mogą pojawić się pożary na terenie elektrowni PV. Wydzielające się dymy i szkodliwe substancje mogą mieć negatywny wpływ na jakość powietrza.	
Skala i charakter oddziaływania	Nieznaczące, Lokalne, chwilowe, przemijające	
Zakłócenia w lokalnym krajobrazie (pożar/wichura)	Zniszczona infrastruktura może wpłynąć negatywnie na krajobraz. Rozbite panele i pozostałości po konstrukcji mogą zaburzyć równowagę wizualną terenu, do czasu uprzątnięcia terenu.	
Skala i charakter oddziaływania	Nieznaczące, Lokalne, chwilowe, przemijające	

Bioróżnorodność	Odłamki paneli, kabli czy elementów konstrukcyjnych mogą stanowić bezpośrednie zagrożenie dla zwierząt w bezpośrednim otoczeniu, do czasu ich uprzątnięcia.
Skala i charakter oddziaływania	Nieznaczące, Lokalne, chwilowe, przemijające
Generowanie odpadów (wischura)	Katastrofa naturalna może prowadzić do wygenerowania odpadów, zarówno elektronicznych (np. uszkodzone panele PV), jak i budowlanych (np., konstrukcje stelaży pod panele).
Klimat	Nie przewiduje się znaczącego oddziaływania na klimat w przypadku wystąpienia uszkodzenia instalacji w wyniku katastrofy naturalnej.

Wystąpienie katastrofy naturalnej jest możliwe, ale nie są to zjawiska bardzo często występujące w skali, która mogłaby zagrozić instalacji elektrowni PV. Zjawiska wichur, czy burz, musiałyby mieć ekstremalnie silne parametry, by wywołać wymienione powyżej skutki. Instalacje PV projektowane są z materiałów odpornych na działanie czynników atmosferycznych, w tym wysokiej i niskiej temperatury. Posadowione są w gruncie w sposób stabilny, ograniczający do minimum ryzyko ich defragmentacji.

W sytuacji wystąpienia katastrofy naturalnej lub budowlanej oba warianty będą oddziaływać na środowisko w porównywalny sposób.

6.9 Wariant najkorzystniejszy dla środowiska

Jako wariant najkorzystniejszy dla środowiska wskazuje się wariant I.

Jako uzasadnienie wyboru posłużono się analizą porównawczą skali oddziaływania na poszczególne elementy środowiska.

W tabeli poniżej przedstawiono zbiorcze porównanie negatywnego oddziaływania wariantów na komponenty środowiska. Objasnienia:

- oddziaływanie nie występuje - 1 pkt
- oddziaływanie występuje w minimalnym zakresie – słabe - 2 pkt
- oddziaływanie występuje w stopniu akceptowalnym – dopuszczalnym, - 3 pkt
- oddziaływanie występuje w stopniu pogarszającym, wymaga monitorowania - 4 pkt
- oddziaływanie stanowi istotne zagrożenie lub oddziaływanie transgraniczne - 5 pkt

Tabela 22 Porównanie oddziaływań negatywnych wariantów na środowisko.

Element przyrodniczy	Wariant - WI	Wariant - WII
Rośliny, zwierzęta, grzyby i siedliska przyrodnicze	2	2
Wody powierzchniowe i podziemne	2	2
Powietrze atmosferyczne	2	2
Klimat	1	1
Klimat akustyczny	2	3
Powierzchnia ziemi, z uwzględnieniem ruchów masowych ziemi, krajobraz	3	3
Dobra materialne	2	2
Zabytki i krajobraz kulturowy, objęte istniejącą dokumentacją, w szczególności rejestrem/ewidencją zabytków	2	2
Formy ochrony przyrody	1	1
Oddziaływanie w wyniku wystąpienia katastrofy naturalnej/budowlanej, awarii	3	3
Generowanie odpadów na etapie likwidacji	2	3
Suma:	23	24

Oddziaływanie pozytywne w odniesieniu do klimatu – uniknięta emisja CO₂.

Różnice w oddziaływaniu na klimat uznano za nieistotne (1,54 kg) i nie brano pod uwagę tego aspektu pod uwagę przy porównaniu oddziaływań wariantów.

7 Opis metod prognozowania

Do prognozowania wykorzystano analizę danych, analizę porównawczą oraz modelowanie propagacji hałasu w środowisku przy pomocy programu komputerowego SON2. Wykorzystano narzędzia internetowe przy analizie widoczności.

Program SON2 oparty jest na modelu obliczeniowym propagacji hałasu przemysłowego zgodnym z normą PN-ISO 9613-2.

Program oblicza poziom ciśnienia akustycznego w punkcie odbioru dla propagacji z wiatrem, przy uwzględnieniu tłumienia wynikającego z:

- (1) rozbieżności geometrycznej

- (2) pochłaniania przez atmosferę
- (3) wpływu gruntu,
- (4) obecności ekranów (trzy drogi fali dźwiękowej)
- (5) obszarów zieleni

Odbicia pochodzące od powierzchni pionowych i dachów rozpatrywane są jako źródła pozorne, zwiększające poziom ciśnienia akustycznego w punkcie odbioru.

W programie przyjęto zasadę, że źródła pozorne uwzględnia się, jeśli odległość między źródłem dźwięku a powierzchnią odbijającą jest większa od 1,5 m.

Uwzględniane są odbicia pierwszego rzędu.

Odbicia od gruntu nie są rozpatrywane jako źródła pozorne, ponieważ wpływ gruntu uwzględniany jest w obliczeniach (3).

Program umożliwia obliczanie wskaźników hałasu LDWN, LN, L LAeq D oraz LAeq N.

Posłużono się również analizą komputerową w oparciu o Numeryczny model Terenu dla oceny widoczności przedsięwzięcia w krajobrazie w portalu Geoportal.

Opracowanie raportu oddziaływania na środowisko poprzedzono wizją terenu przeznaczonego pod przedsięwzięcie. Wraz z Wnioskodawcą omówiono możliwości techniczne przedmiotowego przedsięwzięcia.

Podczas oceny wpływu przedsięwzięcia na środowisko zastosowano dostępne metody interpretacji zaprojektowanych rozwiązań technologicznych. W określeniu zużycia wody, emisji ścieków i odpadów, a także oddziaływania przedsięwzięcia w tym zakresie na środowisko wykorzystano metodę szacowania na podstawie dotychczasowych doświadczeń Wnioskodawcy, założeń projektowych i kart charakterystyki planowanych do zainstalowania urządzeń.

8 Opis przewidywanych działań mających na celu unikanie, zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko

W poniższym rozdziale przedstawiono opis przewidywanych działań mających na celu unikanie, zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, w szczególności na formy ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, w tym na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000, oraz ciągłość łączących je korytarzy ekologicznych, wraz z oceną ich skuteczności odpowiednio na etapach realizacji, eksploatacji i likwidacji przedsięwzięcia.

8.1 Etap realizacji

Etap ten nie będzie wiązał się ze znacznym oddziaływaniem na komponenty środowiska, oddziaływanie będzie chwilowe, przemijające.

Ograniczenie oddziaływań na środowisko etapie realizacji przedsięwzięcia możliwe będzie poprzez zastosowanie przez wykonawcę następujących rozwiązań:

Rozwiązania chroniące środowisko podczas realizacji przedsięwzięcia:

- Praca maszyn i dowóz materiałów realizowane będą jedynie w porze dnia, w godz. 6.00 - 22.00.

- Na etapie prowadzenia prac ziemnych codziennie przed rozpoczęciem prac będą kontrolowane wykopy, a uwięzione w nich zwierzęta będą niezwłocznie przenoszone w bezpieczne miejsca. Kontrola będzie przeprowadzona również bezpośrednio przed zasypaniem wykopów.
- O ile to możliwe zachowana zostanie jak największa powierzchnia gruntu bez ingerencji (bez naruszania struktury).
- Wierzchnia warstwa ziemi z masy przemieszczanej podczas budowy gromadzona będzie (w miarę możliwości) w wyznaczonym miejscu, a po zakończeniu prac zostanie wykorzystana na terenie inwestycji do kształtowania terenów biologicznie czynnych.
- Panele słoneczne montowane będą na wysokości minimum 0,8 m mierząc od dolnej krawędzi paneli do powierzchni ziemi.
- Ogrodzenie wykonane zostanie jako ażurowe, bez podmurówki, z odstępem minimum 0,2 m między ogrodzeniem a gruntem.
- Powierzchnia biologicznie czynna nie będzie obsiewana gatunkami obcego pochodzenia. Zostanie pozostawiona do naturalnej sukcesji.
- Wykonanie szczelnych mis olejowych (o pojemnościach mogących pomieścić całą zawartość oleju oraz pozostałości po ewentualnej akcji gaśniczej) na wypadek np. pęknięcia kadzi, w przypadku zastosowania transformatorów olejowych. W przypadku realizacji transformatorów suchych zastosowane będą szczelne posadzki.
- Transformatory umieszczone będą w prefabrykowanych betonowych budynkach lub stalowych kontenerach.
- Magazyny energii realizowane będą jako obiekty kontenerowe, wolnostojące o szczelnej posadzce, funkcjonujące w oparciu o technologię baterijną.
- Na etapie realizacji emisja substancji do powietrza będzie przemijająca i chwilowa, ograniczona do minimum, związana głównie z ruchem kołowym pojazdów dowożących elementy elektrowni.
- W okresie realizacji przedsięwzięcia miejsca postoju, tankowania i serwisowania pojazdów i maszyn należy zorganizować na terenie utwardzonym, za wyjątkiem prac wymagających zachowania ciągłości procesu technologicznego.
- Nie przewiduje się przechowywania substancji ropopochodnych na terenie budowy, ale jeśli zajdzie taka potrzeba to będą one zabezpieczone i przechowywane w szczelnie zamkniętych zbiornikach, zgodnie z obowiązującymi przepisami.

- Woda na cele bytowe dostarczana będzie na teren budowy w przeznaczonych do tego celu zbiornikach.
- Ścieki bytowe odprowadzane będą do przenośnych sanitariatów typu TOI - TOI, nieczystości odbierane będą przez firmę zewnętrzną.
- Odpady gromadzone będą selektywnie w wyznaczonym miejscu do czasu ich odbioru przez uprawnioną firmę zewnętrzną, miejsce zabezpieczone będzie przed dostępem osób trzecich oraz zwierząt.
- Prowadzenie segregacji wytwarzanych odpadów umożliwiającej ich ponowne wykorzystanie (przez uprawnione podmioty).
- Przekazywanie odpadów uprawnionym podmiotom w celu odzysku lub unieszkodliwiania.
- Czas realizacji ograniczony będzie do niezbędnego minimum, jedynie w porze dnia.
- Silniki maszyn oraz pojazdów powinny być wyłączane podczas dłuższych przestojów.
- Praca kafara ograniczona będzie do godz. 9-17 w porze dnia.
- Silniki maszyn oraz pojazdów powinny być wyłączane podczas dłuższych przestojów.
- Maszyny oraz pojazdy powinny być sprawne, spełniać warunki którym podlegają w myśl rozporządzenia ministra Gospodarki z dnia 21 grudnia 2005 r w sprawie zasadniczych wymagań dla urządzeń używanych na zewnątrz pomieszczeń w zakresie emisji hałasu do środowiska (Dz. U. Nr 263, poz. 2202, ze zm.).
- prowadzenie wszelkiego rodzaju prac zgodnie z wytycznymi branżowymi, przepisami BHP,
- zatrudnienie wyłącznie pracowników odpowiednio przeszkolonych oraz posiadających wymagane kwalifikacje właściwe do zajmowanego stanowiska, wykonywanej pracy i obsługiwanych urządzeń,
- stosowanie sprawnego technicznie, odpowiednio dobranego sprzętu budowlanego i transportowego, a także materiałów o odpowiedniej jakości, co pozwoli na ograniczenie ilości wytwarzanych odpadów,
- właściwa organizacja pracy oraz utrzymywanie porządku podczas prac,
- ograniczenie prac do pory dnia.

8.2 Etap eksploatacji

Środowisko gruntowo-wodne:

- dbanie o prawidłowy stan pojazdów obsługi konserwatorskiej/technicznej elektrowni,

- wykonanie szczelnych mis olejowych transformatora.

Klimat akustyczny:

- dobór sprzętu o możliwie niskich poziomach mocy akustycznych,
- prowadzenie bieżących konserwacji, napraw i korekty ustawień ogranicza możliwość wystąpienia dźwięków odbiegających od warunków standardowej pracy.

Przyroda i powierzchnia ziemi:

- utrzymywanie w dobrym stanie technicznym ogrodzenia terenu,
- pozostawienie terenu do naturalnej sukcesji,
- nieobsiewanie gatunkami obcymi;
- rozważenie wprowadzenia lokalnie krzewów, naturalnych obiektów np. pni, kłód, skupisk kamieni – co pozwoli stworzyć siedliska np. owadom,
- rozważenie umiejscowienia na terenie inwestycji uli dla pszczoły miodnej,
- rozważenie wprowadzenia i utrzymania wzdłuż ogrodzeń zieleni pełniącej funkcje łączącej ekosystem rolny z powstającymi nowymi siedliskami w obrębie instalacji,
- ograniczenie ilości koszenia do niezbędnego minimum, jedynie w okresie od sierpnia do lutego,
- niestosowanie stałego oświetlenia terenu farmy fotowoltaicznej i jej ogrodzenia w porze nocnej,
- zwracanie uwagi na niepożądaną obecność dziko żyjących zwierząt na terenie inwestycji oraz w razie potrzeby umożliwienie im ucieczki (ew. zgłaszanie interwencji odpowiednim służbom).

Gospodarka odpadami:

- magazynowanie odpadów w sposób selektywny na utwardzonym podłożu w oznaczonych pojemnikach,
- prowadzenie systematycznej segregacji wytwarzanych odpadów umożliwiającą ich ponowne wykorzystanie (przez uprawnione podmioty),
- przekazywanie odpadów uprawnionym podmiotom w celu odzysku lub unieszkodliwiania.

Rozwiązania chroniące środowisko na etapie eksploatacji:

- Utrzymanie powierzchni biologicznie czynnej pod i między panelami PV.
- Teren biologicznie czynny zostanie pozostawiony do naturalnej sukcesji.
- Koszenie roślinności pokrywającej teren przedsięwzięcia przeprowadzane będzie w okresie od 1 sierpnia do końca lutego.
- Pomiędzy powierzchnią ziemi, a dolną podstawą ogrodzenia planuje się pozostawienie ok. 20 cm odstępu umożliwiającego migracje drobnych kręgowców.
- Brak emisji substancji do powietrza na etapie eksploatacji.
- Technologia produkcji prądu z elektrowni PV jest technologią niskoodpadową na etapie eksploatacji.

- Przedmiotowa instalacja nie pobiera wody, nie wprowadza ścieków do środowiska.
- Woda wykorzystywana będzie na potrzeby mycia paneli PV. Będzie to woda czysta bez dodatku substancji czyszczących lub detergentów. Dopuszcza się stosowanie środków biodegradowalnych, obojętnych dla środowiska, w przypadku silniejszych zabrudzeń.
- Moduły fotowoltaiczne pokryte będą powłoką antyrefleksyjną zmniejszającą efekt oślnienia.
- Komponenty instalacji są wykonane z materiałów odpornych na działanie warunków atmosferycznych, wahania temperatur, zaleganie pokrywy śnieżnej itp.
- Odpady powstające na etapie eksploatacji będą na bieżąco będą usuwane.
- Na terenie farmy oraz jej ogrodzenie nie będzie stosowane stałe oświetlenie w porze nocnej.

8.3 Etap likwidacji

Etap ten nie będzie wiązał się ze znacznym oddziaływaniem na komponenty środowiska, oddziaływanie będzie chwilowe, przemijające.

Ograniczenie oddziaływań na środowisko etapie realizacji przedsięwzięcia możliwe będzie poprzez zastosowanie przez wykonawcę następujących rozwiązań:

- prowadzenie wszelkiego rodzaju prac zgodnie z wytycznymi branżowymi, przepisami BHP,
- zatrudnienie wyłącznie pracowników odpowiednio przeszkolonych oraz posiadających wymagane kwalifikacje właściwe do zajmowanego stanowiska, wykonywanej pracy i obsługiwanych urządzeń,
- stosowanie sprawnego technicznie, odpowiednio dobranego sprzętu budowlanego i transportowego, a także materiałów o odpowiedniej jakości, co pozwoli na ograniczenie ilości wytwarzanych odpadów,
- prowadzenie systematycznej segregacji wytwarzanych odpadów umożliwiającej ich ponowne wykorzystanie (przez uprawnione podmioty),
- przekazywanie odpadów uprawnionym podmiotom w celu odzysku lub unieszkodliwiania,
- właściwa organizacja pracy oraz utrzymywanie porządku podczas prac,
- Ograniczenie prac do pory dnia.

8.4 Ocena skuteczności działań ograniczających oddziaływanie na elementy środowiska

Tabela 23 Wpływ wybranych działań zapobiegawczych i minimalizujących oddziaływania na zachowanie jakości stanu środowiska i jego komponentów.

Rodzaj działania	Znaczenie działania		
	Realizacja	Eksploatacja	Likwidacja
Jakość powietrza			
ograniczenie do niezbędnego minimum ruchu pojazdów i maszyn	małe	Nie dotyczy	nie dotyczy
utrzymywanie w dobrym stanie technicznym urządzeń oraz pojazdów	małe	Nie dotyczy	małe
Klimat akustyczny			
dobra logistyka przedsięwzięcia oraz właściwe zagospodarowanie terenu ograniczają ruch pojazdów a tym samym czas emisji hałasu do niezbędnego minimum	średnie	Nie dotyczy	średnie
dobór sprzętu o możliwie niskich poziomach mocy akustycznych	małe	Nie dotyczy	małe
przewodzenie bieżących konserwacji, napraw i korekty ustawień ogranicza możliwość wystąpienia dźwięków odbiegających od warunków standardowej pracy	małe	Nie dotyczy	małe
Powierzchnia ziemi			
Zachowanie jak największej powierzchni gleby w stanie nienaruszonym, Pozostawienie terenu do naturalnej sukcesji, Ograniczenie ilości koszenia do niezbędnego minimum, jedynie w okresie od sierpnia do lutego,	średnie	duże	średnie
Przyroda			
utrzymywanie w dobrym stanie technicznym ogrodzenia terenu	małe	duże	małe
zwracanie uwagi na niepożądaną obecność dziko żyjących zwierząt na terenie inwestycji oraz w razie potrzeby zgłaszanie interwencji odpowiednim służbom	małe	duże	małe

9 Ryzyko wystąpienia poważnej awarii lub katastrofy naturalnej lub budowlanej, przy uwzględnieniu używanych substancji i stosowanych technologii, w tym ryzyko związane ze zmianą klimatu.

Na podstawie analizy zapisów rozporządzenia ministra Rozwoju z dnia 29 stycznia 2016 roku w sprawie rodzajów i ilości znajdujących się w zakładzie substancji niebezpiecznych, decydujących o zaliczeniu zakładu do zakładu o zwiększonym lub dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej (Dz. U. z 2016 r., poz. 138) stwierdzono, że **planowane przedsięwzięcie nie jest kwalifikowane, jako zakład o zwiększonym lub dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej.**

Katastrofa naturalna oznacza zdarzenie związane z działaniem sił natury, którego skutki stwarzają poważne zagrożenie życia i zdrowia ludzi, mienia lub środowiska. Zgodnie z art. 73, ust. 1 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (Dz.U.2018.1202 t. j.) katastrofą budowlaną jest niezamierzone, gwałtowne zniszczenie obiektu budowlanego lub jego części, a także konstrukcyjnych elementów rusztowań, elementów urządzeń formujących, ścianek szczelnych i obudowy wykopów. Ryzyko wystąpienia katastrofy budowlanej jest znikome, gdyż planowane do realizacji urządzenia będą posadowione zgodnie ze sztuką i będą spełniać wymagania określone w przepisach budowlanych, p-poż oraz bhp. Ze względu na wielkość i lokalizację inwestycji - skutki ewentualnej katastrofy budowlanej mogą być odczuwalne wyłącznie w obrębie terenu należącego do Wnioskodawcy.

Konstrukcja urządzeń na terenie będzie odporna na czynniki zewnętrzne, w tym na zjawiska ekstremalne takie jak: nawałne deszcze i burze, intensywne opady śniegu, silne wiatry, wyładowania atmosferyczne, powódzie, susze, osuwiska ziemne, długotrwałe występowanie ekstremalnych temperatur itp. Istniejąca konfiguracja terenu, budowa geologiczna oraz hydrografia terenu ograniczają realną możliwość wystąpienia osuwisk. W zakresie ochrony przeciwpożarowej Inwestor jest zobowiązany do zastosowania odpowiednich środków zapobiegawczych, które są kontrolowane przez właściwe służby - Państwową Straż Pożarną.

Zakładając prawidłowe użytkowanie instalacji zgodnie z jej przeznaczeniem oraz z zachowaniem przepisów szeroko pojętego BHP i ochrony środowiska oraz wykonywanie bieżących kontroli, przeglądów i napraw brak jest podstaw do prawdopodobnego wystąpienia poważnej awarii przemysłowej bądź katastrofy budowlanej.

Przedsięwzięcie wykazuje się dobrą adaptacją do zmian klimatu. Szerzej omówiono ten temat w rozdziale poświęconym oddziaływaniu na klimat.

10 Opis przewidywanych skutków dla środowiska w przypadku niepodejmowania przedsięwzięcia

Brak realizacji przedsięwzięcia wiąże się z:

- nieprzyczynieniem się do poprawy bezpieczeństwa energetycznego kraju oraz realizacji zapisów polityki energetycznej państwa. Dla obu tych zagadnień wskazuje się jako kluczowe zwiększenie dywersyfikacji źródeł wytwórczych energii elektrycznej przy jednoczesnym wybieraniu technologii niskoemisyjnych.
- niewykorzystaniem możliwości produkcji energii elektrycznej z OZE (do których należy fotowoltaika), i tym samym uniknięcia emisji CO₂, który zostanie wyemitowany przez źródła konwencjonalne.

- niewykorzystaniem możliwości poprawy wychwycenia większej ilości CO₂ z atmosfery spowodowanej zaprzestaniem produkcji rolnej na danym terenie – tzw. „uprawa zerowa”.

W przypadku braku realizacji teren inwestycyjny będzie użytkowany w dotychczasowy sposób – uprawa rolna, monokultura.

11 Ocena oddziaływania na poszczególne komponenty środowiska

Aby dokonać podstawowej oceny oddziaływania planowanej inwestycji określono następujące kryteria:

Wpływ na faunę i florę

Wpływ na przyrodę nieożywioną

Wpływ na rzeźbę terenu

Wpływ na krajobraz^{xxx}

(Dokładna analiza charakterystyki i wpływu inwestycji na krajobraz znajduje się w dalszej części opracowania.)

Skalę oddziaływania zaproponowano:

0 - Brak negatywnego oddziaływania

1 - Nieznaczące negatywne oddziaływanie

2 - Znaczące negatywne oddziaływanie

Kryterium	Skala oddziaływania	ocena	uzasadnienie
Wpływ na faunę i florę	Brak negatywnego oddziaływania	0	Planowana inwestycja nie zaburza siedlisk przyrodniczych, nie stanowi istotnej bariery dla migracji zwierząt. Dodatkowo zaniechanie upraw monokulturowych na terenie dotychczasowo tak użytkowanym umożliwi wzrost bioróżnorodności oraz poprawę struktury i jakości gleby w miejscu inwestycji.
Wpływ na przyrodę nieożywioną	Brak negatywnego oddziaływania	0	Planowana inwestycja nie będzie ingerować w przyrodę nieożywioną
Wpływ na rzeźbę terenu	Brak negatywnego oddziaływania	0	Planowana inwestycja nie spowoduje zmian w ukształtowaniu rzeźby terenu
Wpływ na krajobraz	Nieznaczące negatywne oddziaływanie	1	Planowana inwestycja w niewielkim stopniu zmieni istniejący krajobraz, pojawi się dodatkowa zabudowa w postaci paneli fotowoltaicznych wraz infrastrukturą. Zabudowa ta nie przekroczy 4 m wysokości, zlokalizowana będzie na terenie płaskim.
Podsumowanie	Mając na uwadze powyższe nie stwierdza się znaczących negatywnych oddziaływań na przyrodę i krajobraz.		

11.1 Oddziaływanie na ludzi, w tym zdrowie i warunki życia oraz na dobra materialne. Możliwe konflikty społeczne.

Zadaniem przeprowadzanej oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko jest przede wszystkim sprawdzenie, czy możliwe jest i pod jakimi warunkami, zachowanie powszechnie obowiązujących standardów ochrony środowiska.

Inwestycja należy do inwestycji społecznie akceptowalnych, nie emituje ponadnormatywnego hałasu, nie wytwarza ścieków, nie emituje substancji do powietrza. Jednak w toku przedmiotowego postępowania administracyjnego dnia 09/02/2024 r. do Urzędu Gminy Wągrowiec wpłynęła petycja podpisana przez mieszkańców Potulic, Runowa oraz Prusiec. W związku z powyższym niniejszy raport ma na celu rozwianie wszelkich wątpliwości oraz obaw względem planowanej inwestycji oraz pozostałych inwestycji w zamierzeniu Inwestora.

Wielkopowierzchniowe farmy PV mogą być dla odbiorcy postrzegane negatywnie, lub pozytywnie. Z punktu widzenia oddziaływania zdrowie ludzi nie wskazuje się w dotychczasowej literaturze przedmiotowej zagrożeń płynących z tego typu inwestycji. Brak jest ponadnormatywnego hałasu, inwestycja nie generuje odpadów, ścieków ani nie powoduje uciążliwości odorowych podczas eksploatacji. Jest inwestycją w zasadzie bezobsługową, a jej funkcjonowanie nie wiąże się ze wzmożonym ruchem kołowym. Instalacje fotowoltaiczne nie powodują ponadnormatywnego promieniowania elektromagnetycznego poza swoimi granicami. Temat ten szerzej opisano w rozdziale dotyczącym emisji promieniowania elektromagnetycznego.

Przedsięwzięcie nie będzie miało znaczącego negatywnego wpływu na dobra materialne, zdrowie i warunki życia lokalnej społeczności. Długoterminowo zwiększa szansę na realizację celów polityki energetycznej Polski oraz poprawę jakości środowiska.

11.2 Oddziaływanie na powierzchnię ziemi i warunki glebowe

11.2.1 Faza realizacji

Realizacja elektrowni fotowoltaicznych wiąże się z ingerencją w powierzchnię ziemi oraz glebę.

Podczas etapu realizacji naruszona zostanie wierzchnia warstwa gleby oraz lokalnie i punktowo na głębokości ok. 1,5 m. Będzie to związane z kotwieniem podpór pod stelaże, prowadzeniem okablowania w gruncie, niwelacji terenu pod lokalizację kontenerów stacji transformatorowych, czy magazynów energii. Na teren inwestycji będzie wjeżdżał sprzęt dowożący elementy konstrukcyjne oraz poruszać się będą maszyny robocze.

Nadmienić należy, że z uwagi na dotychczasowe wykorzystanie terenu, podczas typowych prac rolnych i zabiegów agrotechnicznych po przedmiotowym obszarze poruszają się ciężkie maszyny rolnicze.

Poniżej zobrazowano sposób typowego umocowania w ziemi stelaży z panelami PV.

Rysunek 35 Sposób posadowienia stelaży z panelami PV w gruncie. Źródło: corab.pl

Należy spodziewać się lokalnego zagęszczenia struktur glebowych w miejscu palowania (kotwienia) oraz prowadzenia okablowania w wykopach. Uszkodzeniu mogą ulec urządzenia melioracji szczegółowych w obrębie inwestycji, jeśli nie zostaną wcześniej zinwentaryzowane i ew. przebudowane w przypadku kolizji. Inwestor zapewnia, że w trakcie realizacji dochowa wszelkich starań i zachowa szczególną ostrożność przy pracach ziemnych, a wszystkie napotkane kolizje z urządzeniami melioracyjnymi zostaną zinwentaryzowane i w razie konieczności przebudowane w oparciu o uzyskane wcześniej wymagane prawem decyzje w tym zakresie.

11.2.2 Faza eksploatacji

Podczas eksploatacji nie jest planowana ingerencja w powierzchnię ziemi. Przestrzenie między panelami będą koszone w okresie od 1 sierpnia do końca lutego. Nie przewiduje się stosowania nawozów. Pod panelami mogą powstawać podczas intensywnych opadów deszczu miejscowo miejsca, w których wymyta zostanie część nieporośniętej roślinnością gleby^{xxxi}. Obszar przedsięwzięcia jest terenem równinnym, o niewielkich spadkach, a tym samym ryzyko znacznego spływu powierzchniowego jest niewielkie.

W przedmiotowej instalacji nie jest planowany wypas zwierząt, a tym samym brak jest zagrożenia zalegania odchodów zwierzęcych na terenie inwestycji.

11.2.3 Faza likwidacji

Podczas likwidacji przedsięwzięcia konieczne będzie usunięcie infrastruktury z powierzchni ziemi i spod jej powierzchni. Największą ingerencją będzie wyjęcie kotew podtrzymujących stoły z modułami PV. Proces ich wyciągania z ziemi przeprowadzany jest przez specjalistyczne maszyny, które wprowadzają kotew w drzenie i przy jednoczesnym jej unoszeniu otrząsana jest z niej ziemia. Dzięki temu gleba ma szansę pozostać w dużej mierze w pustym miejscu pozostawionym przez kotew.

Zachowanie gleby podczas tego procesu zależy od jej rodzaju oraz warunków wilgotnościowych w danej chwili. Gleby cięższe mogą pozostawać „przyklejone” do powierzchni kowtu i nie móc swobodnie opaść w wolną przestrzeń. Brak jest w literaturze dokładnych danych opisujących ten proces, należy śledzić ten temat i dobrać jak najlepszą technologię dla środowiska, która będzie dostępna w okresie likwidacji przedsięwzięcia.

11.3 Oddziaływanie na rośliny, zwierzęta, grzyby i siedliska przyrodnicze

11.3.1 Wpływ na siedliska przyrodnicze

Wśród zidentyfikowanych zbiorowisk, brak identyfikatorów fitosocjologicznych siedlisk przyrodniczych Natura 2000. Nie są one zagrożone planowaną inwestycją.

11.3.2 Wpływ na chronione gatunki roślin

Wśród zidentyfikowanych taksonów brak gatunków chronionych, rzadkich bądź zagrożonych, zarówno w skali kraju jak i Wielkopolski. Nie są one zagrożone planowaną inwestycją.

11.3.3 Wpływ na chronione gatunki grzybów i porostów

Na inwentaryzowanym obszarze nie natrafiono na chronione, rzadkie bądź zagrożone gatunki grzybów wielkoowocnikowych oraz zlichenizowanych. Nie są one zagrożone planowaną inwestycją.

11.3.4 Wpływ na chronione gatunki owadów

Na terenie inwestycyjnym nie stwierdzono chronionych, zagrożonych ani rzadkie gatunków owadów. Stanowiska i siedliska cennych taksonów znajdują się w buforze badawczym a realizacja inwestycji nie wpłynie na nie negatywnie. Należy zaznaczyć, że budowa farm fotowoltaicznych na terenach rolnych może często wpływać pozytywnie na lokalne populacje owadów, ze względu na zastąpienie ubogich siedlisk odchwaszczanych upraw rolnych, kserofilnymi zbiorowiskami porolnymi, które charakteryzują się często obecnością rozległych łąnów roślin kwiatowych. Te z kolei stanowią bazę pokarmową m. in. dla błonkówek oraz motyli.

11.3.5 Wpływ na płazy

Na terenie inwestycyjnym oraz w buforze badawczym nie stwierdzono płazów, zarówno na etapie migracji, żerowania jak i w trakcie godów.

11.3.6 Wpływ na gady

Wszystkie stanowiska gadów stwierdzono w buforze badawczym. Nie są one zagrożone planowaną inwestycją.

11.3.7 Wpływ na ptaki

Dotychczasowa literatura na temat wykorzystywania farm fotowoltaicznych przez ptaki jest skąpa, jednak ogólne wnioski są następujące: różnorodność gatunkowa ptaków w obrębie farm jest niższa niż przed realizacją inwestycji, ale liczebność niektórych gatunków zwiększa się, poprzez wzrost ich zagęszczenia. Spadek różnorodności gatunkowej dotyczy przede wszystkim większych gatunków, w tym szponiastych, które na farmach i w ich sąsiedztwie żerują rzadziej, co spowodowane jest m. in. obecnością elementów infrastruktury oraz częstszą obecnością ludzi na tym terenie (Dwyer i in. 2018). Badania prowadzone na terenie farm

fotowoltaicznych na terenie wybranych lotnisk w Stanach Zjednoczonych prowadziły do podobnych wniosków, podkreślając spadek aktywności ptaków krukowatych i drapieżnych, przy jednoczesnym wzroście liczebności wybranych wróblowych (Passeriformes) w porównaniu do sąsiednich obszarów łąkowych (DeVault i in. 2014). Smith ze współpracownikami (2010) sugeruje, że farmy fotowoltaiczne są atrakcyjne dla ptaków gniazdujących na ziemi ze względu na ogrodzenie obszaru i nieco skuteczniejszą ochronę przed drapieżnikami. Ponadto obserwacje prowadzone m. in. w Kalifornii wykazały liczne przypadki gniazdowania ptaków na konstrukcjach nośnych paneli (Hernandez i in. 2014). Obecność m. in. skowronka i świergotka łąkowego w obrębie farm fotowoltaicznych wykazały badania prowadzone w Wielkiej Brytanii (Montag i in. 2016).

Mając na względzie dotychczasowe badania, należy założyć, że w przypadku omawianej inwestycji ptaki potencjalnie lęgowe w miejscach przeznaczonych pod posadowienie paneli (pliszka żółta) opuszczą dotychczasowe siedliska, choć nie można wykluczyć, że część osobników zasiedli farmę po realizacji zadania. Należy mieć na względzie, że obecnie na obszarze planowanej farmy gniazdują gatunki pospolite i szeroko rozpowszechnione w Polsce. Potencjalna utrata miejsc lęgowych nie wpłynie istotnie znacząco na ich lokalne populacje. Zachowanie ptaków lęgowych w buforze jest trudne do przewidzenia a dostępna literatura nie przedstawia konkretnych wzorców zachowania poszczególnych gatunków. Ponadto uwzględniając brak wykorzystania terenu inwestycyjnego przez ptaki migrujące, należy uznać go za korzystną przyrodniczo lokalizację dla posadowienia farmy fotowoltaicznej

11.3.8 Wpływ na ssaki

Inwestycja nie koliduje ze stanowiskami ssaków ani z korytarzami ekologicznymi o znaczeniu lokalnym czy ponadlokalnym. Nie są one zagrożone planowaną inwestycją.

11.4 Oddziaływanie na formy ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, w tym na cele i przedmiot ochrony obszarów Natura 2000, oraz ciągłość łączących je korytarzy ekologicznych

Analiza przedsięwzięcia wskazuje, iż nie ma przeciwwskazań do lokalizacji inwestycji opartej na technologii paneli fotowoltaicznych na badanym terenie. Teren przeznaczony pod inwestycję jest znacznie zmieniony przez człowieka. Z uwagi na charakter omawianej inwestycji - (odnawialne źródło energii) i położenie, a także całkowitą odwracalność inwestycji, nie przewiduje się, aby mogła ona w negatywny sposób wpłynąć na walory przyrodniczo - krajo-brazowe najbliższych obszarów chronionych przyrodniczo.

Podsumowanie.

Inwestycja nie wpływa negatywnie na formy ochrony przyrody w najbliższym otoczeniu, na cele i przedmiot ochrony obszarów Natura 2000 oraz ciągłość łączących je korytarzy ekologicznych.

11.5 Oddziaływanie na krajobraz

Tabela 24 Ocena ryzyka wystąpienia znacznego oddziaływania na krajobraz

Cecha	Odpowiedź	Uwagi
Inwestycja zlokalizowana jest w krajobrazie o słabo wykształconej rzeźbie (teren równinne lub lekko faliste).	TAK	
Lokalizacja inwestycji charakteryzuje się małą ekspozycją (brak znaczącego nachylenia terenu).	TAK	
Inwestycja zlokalizowana jest w krajobrazie o charakterze zamkniętym z barierami widokowymi (np.lasy)	NIE	
Powierzchnia inwestycji jest porównywalna do powierzchni istniejących jednostek przestrzennych (np.lasy, pola uprawne) lub do średniej wielkości działek	częściowo	Obszar inwestycji kształtem pokrywa się z typowym układem okolicznych pól uprawnych, wydzielono mniejszą powierzchnię z większych obszarów działki ewidencyjnej.
Inwestycja pozostawi istniejące elementy przyrodnicze i kulturowe, które kształtują krajobraz, w stanie nienaruszonym	TAK	W ramach realizacji i eksploatacji nie przewiduje się naruszenia istniejącej szaty roślinnej. Na terenach inwestycyjnych brak elementów o znaczeniu kulturowym – zabudowy charakterystycznej dla wsi. Od strony południowej widoczność inwestycji ograniczona będzie z uwagi na lokalizację zabudowań „Starego folwarku” .
Lokalizacja inwestycji charakteryzuje się brakiem wysokich walorów krajobrazowych lub przyrodniczych, które podlegają ochronie prawnej	TAK	
Inwestycja zlokalizowana jest w odl. min. 1 km od zabudowy lub zabudowy lub znaczących ciągów komunikacyjnych	NIE	Inwestycja znajduje się w odległości poniżej 100 m od najbliższych zabudowań
Inwestycja leży poza obszarami o funkcji turystyczno-wypoczynkowej	TAK	
Podsumowanie	Ze względu na lokalizację inwestycji poza obszarami chronionymi przyrodniczo i krajobrazowo oraz charakter krajobrazu terenu inwestycji oraz terenów przyległych nie stwierdzono znaczącego oddziaływania przedsięwzięcia na krajobraz.	

11.6 Oddziaływanie po realizacji zamierzenia w odniesieniu do stanu wód powierzchniowych i podziemnych.

Przeanalizowano wpływ planowanego przedsięwzięcia na stan wód powierzchniowych i podziemnych i realizację celów środowiskowych dla nich ustalonych, jak również możliwość osiągnięcia celów środowiskowych, zgodnie z celami środowiskowymi ustalonymi dla wód regionu wodnego i określonymi w Aktualizacji planu gospodarowania wodami dla JCWP i JCWPd.

11.6.1 Wpływ przedsięwzięcia na osiągnięcie celów środowiskowych, zgodnie z art. 56, art. 57, art. 59 i art. 61 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (Dz. U. 2023 poz. 1478).

Przedmiotowa inwestycja z uwagi na charakter (nie będzie wytwarzać ścieków, wody opadowe i roztopowe odprowadzane z powierzchni paneli bezpośrednio do gruntu), nie wpłynie negatywnie na cechy fizykochemiczne ani hydromorfologiczne wód powierzchniowych, ani podziemnych.

Inwestycja nie zwiększa ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych zarówno dla JCWP, jak i JCWPd zgodnie z art. 56, art. 57, art. 59 i art. 61 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo Wodne (t.j. Dz.U. 2023 poz. 1478).

Inwestycja nie stoi w sprzeczności z celami środowiskowymi zdefiniowanymi w ustawie z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne (Dz. U. 2023 poz. 1478) oraz w Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry (Dz. U. 2023 r. poz. 335).^{xxxii}

11.7 Oddziaływanie na powietrze

Planowane przedsięwzięcie będzie emitować na etapie realizacji i likwidacji niewielki ilości zanieczyszczeń do powietrza, związanych głównie z ruchem pojazdów. Nie będą to oddziaływania znaczące. Będą miały charakter chwilowy i przemijający.

Inwestycja przez wzgląd na swój charakter nie emituje w etapie eksploatacji zanieczyszczeń do powietrza atmosferyczna. Wykazuje ona dodatni efekt ekologiczny na jakość powietrza atmosferycznego, a w horyzoncie długoterminowym również można spodziewać się takiego efektu w odniesieniu do klimatu.

11.8 Oddziaływanie na klimat, w tym emisje gazów cieplarnianych i oddziaływania istotne z punktu widzenia dostosowania do zmian klimatu

Przy analizie oddziaływania przedsięwzięcia na zmiany klimatu uwzględniono informacje zawarte w „Poradniku przygotowania inwestycji z uwzględnieniem zmian klimatu, ich

łagodzenia i przystosowania do tych zmian oraz odporności na klęski żywiołowe” (Ministerstwo Środowiska. Departament Zrównoważonego Rozwoju, październik 2015, Warszawa).

Trendy wybranych parametrów oceny zmian klimatu dla powiatu wągrowieckiego. Porównanie w oparciu o scenariusz zmian z portalu KLIMADA^{xxxiii}

Podczas oceny przedsięwzięcia wzięto pod uwagę kwestie dotyczące zapewnienia odporności projektu na zmiany klimatu. Przeprowadzono analizę adaptacji do zmian klimatu zgodnie z publikacją Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska „Łagodzenie zmian klimatu i adaptacja do zmian klimatu w ocenie oddziaływania na środowisko”.

Tabela 25 Adaptacja przedsięwzięcia do zmian klimatu.

Rodzaj klęski żywiołowej	Rozwiązania adaptacyjne do zmian klimatu	Czy przedsięwzięcie jest przystosowane do zmian klimatu TAK/NIE
Powódź	Teren poza obszarem zagrożenia powodziowego.	TAK
Pożar	Zakład wyposażony w system ochrony przeciwpożarowej.	TAK
Fala upałów, susza	Nie wymaga poboru wody na cele bytowe i technologiczne.	TAK
Nawałny deszcz, burza	Duża powierzchnia biologicznie czynna zdolna do przechwycenia nadmiaru wód.	TAK
Silny wiatr	Instalacje trwale posadowione na gruncie, zgodnie ze sztuką budowlaną, z wytrzymałych materiałów.	TAK
Katastrofalny opad śniegu, fala mrozu	Konstrukcja instalacji jest odporna na obciążenie śniegiem, materiały budowlane są odporne na działanie niskich temperatur.	TAK
Podnoszący się poziom mórz, sztorm, erozja wybrzeża i intruzja wód zasolonych	Teren przedsięwzięcia poza zasięgiem mórz.	TAK
Osuwisko	Teren płaski niezagrożony osuwiskami	TAK

Emisja gazów cieplarnianych –zastosowane zostały nowoczesne technologie, co skutkuje mitygacją (łagodzeniem) zmian klimatu wynikającą z wysokiego poziomu techniki oraz wytwarzaniem energii elektrycznej w ramach OZE.

Przedsięwzięcie powoduje niewielkie emisje gazów cieplarnianych jedynie w fazie realizacji i likwidacji, w związku z tym dokonano analizy opisowej (jakościowej) opierającej się na założeniach dotyczących analizy śladu węglowego EBI.

Tabela 26 Oddziaływanie na klimat związane z przedsięwzięciem.

Charakterystyka zagadnienia		Skala
Realizacja, eksploatacja,		
Bezpośredni wzrost emisji gazów cieplarnianych i ich prekursorów	Spalanie paliw przez pojazdy spalinowe	Teren przedsięwzięcia
Pośredni wzrost emisji gazów cieplarnianych i ich prekursorów	Związany z zapotrzebowaniem na energię cieplną i elektryczną konieczną do produkcji i transportu komponentów instalacji.	
Utrata siedlisk zapewniających sekwestrację CO2	brak, planowane przedsięwzięcie nie wiąże się z utratą powierzchni biologicznie czynnych	
Likwidacja		
Bezpośredni wzrost emisji gazów cieplarnianych i ich prekursorów	Ruch pojazdów po terenie podczas prac rozbiórkowych.	Teren przedsięwzięcia
Utrata siedlisk zapewniających sekwestrację CO2	Brak, planowane przedsięwzięcie nie wiąże się z utratą powierzchni biologicznie czynnych.	

Z przeprowadzonych analiz wynika, że realizacja zamierzenia nie niesie za sobą znaczącego ryzyka klimatycznego, to jest zarówno ryzyka znaczącego wpływu na klimat, jak i ryzyka braku lub niedostatecznego poziomu odporności na klimat.

Przedsięwzięcie jest odporne na zmieniające się warunki środowiska, w tym zmian klimatu (również związane z klęskami żywiołowymi), podczas trwania całego jego cyklu życia.

Cechy przedsięwzięcia wpływające na klimat:

- Brak bezpośredniej emisji gazów cieplarnianych w fazie eksploatacji.
- Realizacja inwestycji pozwoli uniknąć emisji gazów cieplarnianych poprzez wytworzenie energii elektrycznej ze źródła odnawialnego.
- Zwiększenie bioróżnorodności – zaniechanie uprawy monokulturowej.
- Przedsięwzięcie nie wiąże się ze znacznym zapotrzebowaniem na energię.
- Występują pośrednie emisje gazów cieplarnianych spowodowane transportem i produkcją komponentów instalacji.
- Inwestycja nie powoduje zaburzenia korytarzy ekologicznych.
- Istnieje możliwość rozwinięcia zielonej infrastruktury w celu wspierania celów środowiskowych.

Cechy przedsięwzięcia wspierające funkcje lokalnego ekosystemu:

- Utrzymywanie wysokiego udziału powierzchni nieutwardzonych (porośniętych roślinnością) na terenie inwestycji.
- Ograniczenie do niezbędnego minimum ruchu pojazdów po terenie inwestycji.
- Ograniczenie emisji związanej z realizacją i ew. likwidacją do pory dnia.

Powyższe cechy wspierają bezpośrednio i pośrednio funkcje lokalnego ekosystemu – obszary zielone i roślinność mają wpływ na wychwytywanie CO₂ z atmosfery, mają funkcje remediacyjne oraz mają wpływ chłodzący i ograniczają oddziaływanie fal upałów.

11.9 Oddziaływanie na klimat akustyczny

Po przeanalizowaniu założeń przedsięwzięcia stwierdzono, że:

- Na etapie realizacji oraz likwidacji przedsięwzięcie będzie oddziaływać w sposób nieznaczący, chwilowy i przemijający, ograniczone do pory dnia. Nie przewiduje się przekroczenia norma dopuszczalnego poziomu hałasu na terenach chronionych akustycznie.
- Po przeprowadzeniu modelowania komputerowego nie stwierdzono przekroczenia norm dopuszczalnego poziomu hałasu dla terenów chronionych akustycznie.

Nie stwierdza się znaczącego oddziaływania na klimat akustyczny.

Dane wejściowe, wyniki tabelaryczne oraz w formie graficznej dołączono do opracowania w formie załącznika.

11.10 Oddziaływanie na zabytki i krajobraz kulturowy, objęte istniejącą dokumentacją, w szczególności rejestrem lub ewidencją zabytków

Według art. 7 Ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, formami ochrony zabytków są m.in: wpis do rejestru zabytków, uznanie za pomnik przyrody; utworzenie parku kulturowego, ustalenia ochrony w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego.

Jak wynika z informacji przedstawionych powyżej w bezpośrednim sąsiedztwie inwestycji nie znajdują się zabytki chronione na podstawie przepisów o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami.

Teren planowanego przedsięwzięcia nie znajduje się w obrębie zabytków ruchomych oraz układu urbanistycznego, ruralistycznego i zespołów budowlanych, parków, ogrodów, miejsc upamiętniających wydarzenia historyczne, bądź działalności wybitnych osobowości lub instytucji. Na przedmiotowym obszarze nie występują zabytki nieruchome, ani też archeologiczne.

Jeżeli jednak w trakcie prac realizacyjnych dojdzie do odkrycia przedmiotu, co do którego istnieje przypuszczenie, że jest on zabytkiem, wówczas (zgodnie z Art. 32, ust. 1 Dz.U. 2020.282):

- Zostaną wstrzymane wszelkie roboty mogące uszkodzić lub zniszczyć odkryty przedmiot.
- Przedmiot i miejsce jego odkrycia zostanie zabezpieczone przy użyciu dostępnych środków.
- Niezwłocznie zostanie zawiadomiony Wojewódzki Konserwator Zabytków.

Mając na uwadze lokalizację, charakter planowanego przedsięwzięcia względem najbliższych zabytków oraz biorąc pod uwagę zakres potencjalnego oddziaływania realizacji przedsięwzięcia należy stwierdzić, że **nie wystąpią ujemne oddziaływania na najbliższe zabytki.**

Nie stwierdzono znaczących oddziaływań na zabytki i krajobraz kulturowy podczas realizacji, eksploatacji oraz likwidacji omawianego przedsięwzięcia.

11.11 Oddziaływanie na etapie likwidacji

Likwidacja będzie wiązała się ze z demontażem instalacji. Prace rozbiórkowe będą związane ze zwiększoną emisją hałasu, zanieczyszczeń do powietrza oraz odpadów. Będzie to oddziaływanie chwilowe, krótkotrwałe. Nie przewiduje się znacznego oddziaływania przy zachowaniu postępowania zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa.

11.12 Oddziaływanie skumulowane

Poniżej przedstawiono podsumowanie oddziaływań przyrodniczych planowanych przedsięwzięć Potulice I – IV w ujęciu skumulowanym.

Wpływ na siedliska przyrodnicze

Wśród zidentyfikowanych zbiorowisk roślinnych, zarówno na terenach inwestycyjnych jak i w zasięgu ich oddziaływania, nie stwierdzono identyfikatorów fitosocjologicznych siedlisk przyrodniczych Natura 2000. Wyjątkiem jest niewielki płat siedliska przyrodniczego Natura 2000 o kodzie 91E0 – łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albae*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*, olsy źródliskowe), znajdujący się w granicach inwestycji Potulice IV. Zgodnie z założoną koncepcją, w ramach inwestycji nie jest planowana wycinka drzew i krzewów, zatem zadrzewienie, w obrębie którego znajduje się wspomniane siedlisko przyrodnicze, zostanie zachowane.

Wpływ na chronione gatunki roślin

Wśród zidentyfikowanych taksonów brak gatunków chronionych, rzadkich bądź zagrożonych, zarówno w skali kraju jak i Wielkopolski.

Wpływ na chronione gatunki grzybów i porostów

Wśród zidentyfikowanych taksonów brak gatunków chronionych, rzadkich bądź zagrożonych, zarówno w skali kraju jak i Wielkopolski.

Wpływ na chronione gatunki owadów

Planowane inwestycje obejmują przede wszystkim tereny rolne, ze zbiorowiskami segetalnymi, gdzie roślinność sprzyjająca występowaniu owadów ogranicza się głównie do obrzeży pól uprawnych. Związane jest to przede wszystkim z obecnością roślin kwiatowych, które sprzyjają występowaniu m. in. błonkówek, motyli czy pluskwiaków. Należy zaznaczyć, że budowa farm fotowoltaicznych na terenach rolnych może często wpływać pozytywnie na lokalne populacje owadów, ze względu na zastąpienie ubogich siedlisk odchwaszczanych upraw rolnych, kserofilnymi zbiorowiskami porolnymi, które charakteryzują się często obecnością rozległych łąnów roślin kwiatowych. Te z kolei stanowią bazę pokarmową m. in. dla błonkówek oraz motyli. Owady są jedynym taksonem, dla którego pojaw farm fotowoltaicznych można ocenić zdecydowanie jako pozytywny, o ile farmy powstają na ubogich w chwasty gruntach ornych, tak jak ma to miejsce w przypadku inwestycji powstających w okolicy Potulic. Negatywne oddziaływanie może mieć miejsce w przypadku realizacji inwestycji w obrębie zbiorowisk łąkowych, ponieważ te cechują się znacznie wyższą różnorodnością gatunkową aniżeli pola uprawne.

Wpływ na płazy

Obecność płazów na danym terenie uwarunkowana jest od obecności wody (na etapie rozrodu), odpowiednich żerowisk (na etapie fazy lądowej wybranych gatunków) oraz odpowiednich zimowisk (na etapie hibernacji). Ponadto pojaw płazów na danym terenie może być tymczasowy, jeśli biegnie przez niego szlak migracyjny.

Obszary rolne, pozbawione zadrzewień, z reguły nie zapewniają odpowiednich miejsc do zimowania. Większość krajowych płazów zimuje na lądzie, wybierając miejsca zapewniające odpowiednią wilgotność i chroniące przed zamarzaniem. Najczęściej spotyka się je w różnorodnych ziemnych kryjówkach, głębokich szczelinach i zakamarkach gruntu, ziemnych jamach, norach drobnych ssaków, przestrzeniach pomiędzy korzeniami drzew, pod stertami gałęzi, w usypiskach kamieni czy pod warstwą opadłych liści. Mogą być także głęboko zaszyte w bujną darń lub ściółkę. Zimowanie na terenach rolnych możliwe jest tylko w przypadku płazów kopiących samodzielnie nory w ziemi, czyli ropuchy paskówki *Epidalea calamita* czy

grzebiuszki ziemnej *Pelobates fuscus*, o ile struktura gruntu umożliwi płazom zakopanie się na głębokości poniżej strefy przemarzania, wynoszącej często 1-2 m.

Płazy mogą pojawić się na terenach rolnych również na etapie tzw. fazy lądowej, czyli okresu, w trakcie którego wybrane gatunki płazów porzucają zbiorniki wodne po odbytych godach, aby dalszą część aktywności sezonowej spędzić na lądzie w poszukiwaniu pokarmu. Przykładowo uprawy rolne i nieużytki sprzyjają żerowaniu niektórych gatunków płazów, w tym grzebiuszki ziemnej, ropuchy paskówki czy ropuchy zielonej, przy czym ich obecność uzależniona jest od zasobności żerowisk w bezkręgowce.

Rozród płazów możliwy jest tylko w przypadku stałego lub okresowego dostępu do wody. Rozród płazów stwierdzono tylko w bezpośrednim sąsiedztwie inwestycji Potulice IV. Istniejące tam miejsca rozrodu płazów nie są zagrożone realizacją inwestycji. Natomiast sam obszar planowany pod posadowienie paneli jest wykorzystywany przez płazy na etapie migracji/fazy lądowej. Negatywne oddziaływanie można w tym przypadku zminimalizować poprzez tymczasowe ogrodzenie terenu inwestycyjnego bądź realizację prac budowlanych w okresie zimowym.

Wpływ na gady

Podobnie jak w przypadku owadów, tylko obrzeża gruntów rolnych sprzyjają występowaniu gadów a pojawienie się siedlisk porolnych w miejscu dotychczasowych upraw, z reguły sprzyja zwiększeniu populacji gadów heli termicznych. Wyjątkiem jest zbiornisko łąkowe w obrębie farmy Potulice IV. Tu realizacja zadania może negatywnie oddziaływać na stanowiska jaszczurki żyworodnej. Choć po zakończeniu budowy farmy fotowoltaicznej gady będą miały możliwość powrotu na jej teren, na etapie budowy może dojść do zranienia lub zabicia części osobników.

Wpływ na ptaki

Mając na względzie dotychczasowe badania, w temacie oddziaływania farm fotowoltaicznych na ptaki, o których wspomniano w dokumentacji, należy założyć, że inwestycje zaplanowane do realizacji w obrębie Potulic, przede wszystkim oddziaływać będą na ptaki lęgowe. W ramach oddziaływania skumulowanego, największa utrata siedlisk obejmie gatunki związane z uprawami, takie jak skowronek i pliszka żółta, bądź gniazdujące na ich obrzeżach, jak potrzaszcz czy dzierlatka. Wymienione gatunki są relatywnie szeroko rozpowszechnione i pospolite, zarówno w sąsiedztwie Potulic jak i całego powiatu wągrowieckiego. Nawet przy łącznej realizacji wszystkich zamierzeń inwestycyjnych, oddziaływania na ich populacje nie można uznać za znacząco negatywnego.

Istotny wpływ może dotyczyć gatunków związanych z siedliskami łąkowymi (żuraw, błotniak stawowy), bowiem ich lokalne populacje są małe, zatem realizacja inwestycji Potulice IV, przede wszystkim w związku z zaplanowaną budową w obrębie siedlisk łąkowych, może przyczynić się do opuszczenia tych stanowisk bez możliwości zajęcia siedlisk alternatywnych w okolicy. Dodatkowo w trakcie kontroli prowadzonej w kwietniu br., na łąkach w obrębie farmy Potulice IV stwierdzono obecność pary czajek *Vanellus vanellus*, wykazującej zachowania sugerujące niepokój w pobliżu gniazda. Zgodnie z Czerwoną listą ptaków Polski, czajka uznawana jest za gatunek zagrożony (EN), dlatego przekształcanie siedlisk optymalnych dla jej występowania, należy uznać za oddziaływanie istotnie negatywne w skali ponadlokalnej.

Wpływ na ssaki

W trakcie dotychczasowych prac terenowych, wzmożoną migrację ssaków wykazano wyłącznie z terenu przeznaczonego pod realizację inwestycji Potulice I. Na pozostałych terenach nie stwierdzono wyraźnej migracji ssaków ani nie wykazano, aby stanowiły one istotne siedliska dla tego taksonu. Zatem negatywny wpływ na ssaki dotyczyć będzie gatunków, przemieszczających się lasami na zachód od Potulic (w obrębie korytarza ekologicznego o znaczeniu ponadregionalnym, gdzie zaplanowano inwestycję Potulice I). Realizacja pozostałych zadań nie zwiększy skali oddziaływania.

Odnosząc się do kwestii, które niepokoją okolicznych Mieszkańców przeanalizowano poniżej i odniesiono się do wskazanych w petycji do Dyrektora RDOŚ w Poznaniu tematów odnośnie kumulacji skutków środowiskowych.

Degradacja siedlisk

Wszystkie zaplanowane inwestycje realizowane mają być na obszarach rolnych, w obrębie upraw monokulturowych. Inwestor rozważa wyłączenie zbiorowiska łąkowego z realizacji w obrębie inwestycji Potulice IV.

- Utrata roślinności - w założeniu realizacja i eksploatacja farm PV przyczyni się do ubogacenia siedlisk w obrębie gruntów rolnych, co zostało opisane w rozdziałach poprzednich. Nie są planowane żadne wycinki drzew.
- Zmiana w strukturze gleby – realizacja i eksploatacja wiąże się ze zmianą użytkowania ziemi. Dane literaturowe wskazują zarówno pozytywny, jak i nieznacznie negatywny wpływ instalacji PV na grunt, co opisano w rozdziałach wcześniejszych.
- Zakłócenie przepływów wodnych – zaplanowane instalacje nie będą modyfikować naturalnych systemów wodnych. Lokalizowane mają być w obszarze nizinnym, bez znacznych spadków, a ryzyko erozji spowodowanej spływem wód opadowych i roztopowych z powierzchni paneli jest niewielkie. Roślinność, która rozwinie się na terenie elektrowni pomoże gromadzić wodę w środowisku, w przeciwieństwie do pola uprawnego narażonego na szybszy odpływ powierzchniowy (w okresie braku pokrywy roślinnej), zwłaszcza podczas nawalnych deszczy, które zdarzają się coraz częściej.
- Fragmentacja siedlisk – instalacje zlokalizowane będą na obszarze znacznie przekształconym przez człowieka, a nie na obszarach naturalnych. Fragmentaryzacji ulegną jedynie grunty orne, uprawiane typowo jako monokultury. Zakłada się wzrost bioróżnorodności i stworzenie stref buforowych między polami uprawnymi, co potwierdzają przytoczone wcześniej materiały.
- Zanieczyszczenie środowiska – instalacje nie będą wprowadzać do środowiska żadnych „chemikaliów przemysłowych” ani ścieków. Technologie PV traktowane są jako technologie niskoodpadowe. Stwierdzenie podniesione w petycji, jakoby inwestycje miały zmienić skład chemiczny gleby i wody, czyniąc siedliska niegościnnymi dla życia

dzikiej fauny i flory jest bezpodstawny. Inwestycje ponadto są odporne na czynniki środowiskowe i wyposażone będą w systemy wczesnego wykrywania awarii.

- Zmiany mikroklimatu – opisano we wcześniejszych rozdziałach. Nie stwierdzono znacznego negatywnego oddziaływania na środowisko.
- Zakłócenie łańcuchów pokarmowych – stwierdza się pozytywny wpływ na jakość siedlisk. Teren pozostawiony będzie do naturalnej sukcesji, nie będą wprowadzane żadne gatunki inwazyjne.
- Zmniejszenie obszarów rozrodczych – skutkiem realizacji inwestycji może być zwiększenie obszarów rozrodczych na terenach rolnych z uwagi na przewidywany wzrost bioróżnorodności.
- Spadek usług ekosystemowych – zakłada się zmianę usług ekosystemowych na bardziej przyjazne środowisku (w tym przyjazne ekosystemom upraw rolnych). Przewiduje się pojawienie się populacji owadów zapylających i innych wspierających liczne uprawy.

Zanieczyszczenie środowiska

- Zanieczyszczenie powietrza – występować będzie jedynie podczas realizacji i likwidacji przedsięwzięcia. Długoterminowe i skumulowane oddziaływanie inwestycji można traktować jedynie jako pozytywne w kontekście zanieczyszczeń powietrza, jak i wpływu na klimat.
- Zanieczyszczenie wody – jak wyżej. Dodatkowo na terenie przeznaczonym pod elektrownie PV zaniechana zostanie intensywna produkcja rolna, co wiąże się z zaprzestaniem stosowania nawozów i ich wpływem na środowisko.
- Zanieczyszczenie gleby – prawidłowa realizacja, eksploatacja i likwidacja nie powodują zanieczyszczenia gleby.
- Zanieczyszczenie światłem – instalacje nie będą wyposażone w stałe źródło światła, powodujące nadmierne zanieczyszczenie światłem.
- Zanieczyszczenie hałasem – oddziaływanie poszczególnych inwestycji ogranicza się przede wszystkim do terenu inwestycji i terenów przy ich granicach. Nie stwierdza się oddziaływania skumulowanego przez wzgląd na znaczne odległości między planowanymi inwestycjami (również innych inwestorów i planowanej biogazowni).
- Zanieczyszczenie termiczne – realizacja przedsięwzięć wpłynie nieznacznie na panujący mikroklimat, nie ma dowodów, że będzie to oddziaływanie negatywne. Temat ten opisano we wcześniejszej części opracowania.

Zmiany wodne – nie stwierdzono negatywnego oddziaływania skumulowanego na środowisko wodne. Inwestycje nie wiążą się z poborem wód, wprowadzaniem do wód i ziemi ścieków, stosowania nawozów, niebezpiecznych dla środowiska środków czyszczących, panele, wylesiania. Zmiana w pokryciu terenu na teren całorocznie pokryty szatą roślinną, bez odsłoniętej gleby w okresie zimowym spowoduje odpływ wód z analizowanych terenów, a co za tym idzie może przyczynić się do poprawy warunków wodnych w środowisku.

Zmiany w produktywności ekosystemów – nie znaleziono odzwierciedlenia i przesłanek do potwierdzenia zarzutu, że inwestycje doprowadzą do przekroczenia progów odporności

ekosystemów i utraty ich stabilności ekologicznej. Przytoczone w poprzednich rozdziałach informacje wskazują raczej na poprawę stabilności ekosystemów, niż ich destabilizację.

Efekty synergiczne – przytoczone w petycji efekty synergiczne nie są adekwatne w ocenie autorów raportu do przedmiotowych przedsięwzięć.

Odporność i regeneracja ekosystemów – z uwagi na brak stwierdzonych znaczących negatywnych oddziaływań na środowisko przedmiotowego przedsięwzięcia oraz przedsięwzięć etapów II, III oraz IV nie przewiduje się osłabienia odporności ekosystemów i ich zdolności do regeneracji. Ponadto przeprowadzona ocena oddziaływania na środowisko sugeruje raczej wzmocnienie odporności ekosystemów poprzez wzrost różnorodności gatunkowej na obszarze inwestycji, zwiększenie złożoności strukturalnej ekosystemów poprzez wprowadzenie zbiorowisk łąkowych w obszarach monokultur rolnych, poprawę łączności między ekosystemami.

12 Opis przewidywanych znaczących oddziaływań planowanego przedsięwzięcia na środowisko, obejmujących bezpośrednio, pośrednio, wtórne, skumulowane, krótko-, średnio- i długoterminowe, stałe i chwilowe.

Planowane przedsięwzięcie **nie spowoduje znaczących negatywnych** oddziaływań na środowisko w żadnym zakresie (bezpośrednio, pośrednio, wtórne, skumulowane, krótko-, średnio- i długoterminowe, stałe i chwilowe).

Przedsięwzięcie oddziałuje w niewielkim stopniu bezpośrednio w miejscu funkcjonowania. Można założyć pozytywne skumulowane oddziaływanie długoterminowe na klimat z uwagi na uniknięcie emisji do powietrza gazów cieplarnianych. Dokładne prognozowanie nie jest jednak możliwe przede wszystkim z uwagi na skomplikowanie układu klimatycznego.

Chwilowe – okres od kilku godzin do kilku dni

Krótkookresowe – okres krótszy niż funkcjonowanie przedsięwzięcia

Długookresowe – okres funkcjonowania przedsięwzięcia (około 30 lat w tym kształcie)

Stale/trwałe – utrzymujące się nawet po okresie funkcjonowania przedsięwzięcia (ewentualnie wymagające rekultywacji środowiska). Podsumowanie i zestawienie przewidywanych oddziaływań oraz ich charakter przedstawiono poniżej.

Tabela 27 Podsumowanie i zestawienie przewidywanych oddziaływań

Zestawienie oddziaływań	Charakter oddziaływania •								
	Bezpośrednie	Pośrednie	Wtórne	Chwilowe	Krótkookresowe	Długookresowe	Stale (trwale)	Skumulowane	Istotne
Hałas									
Praca maszyn i ruch pojazdów etap realizacji i likwidacji	•(-)			•(-)					
Praca inwerterów i transformatora	•(-)					•(-)			
Powietrze atmosferyczne									
Realizacja i likwidacja elektrowni PV	•(-)			•(-)					
Eksploatacja						•(+)		•(+)	
Odpady									
Realizacja/eksploatacja/likwidacja	•(-)	•(-)		•(-)		•(-)			
Wody powierzchniowe i podziemne									
Brak oddziaływań									

Objaśnienia oddziaływań:

(-) – negatywne

(+) – pozytywne

• znaczące

• nieznaczące

13 Propozycja monitoringu oddziaływania przedsięwzięcia na etapie eksploatacji

Podczas pracy instalacji można monitorować wiele parametrów jej pracy. Na rynku dostępnych jest wiele rozwiązań oferujących monitoring farm fotowoltaicznych. Na tym etapie Inwestor nie dokonał jeszcze wyboru konkretnej firmy.

Niemniej planuje się objęcie monitoringiem takich elementów jak:

- Teren inwestycji – monitoring wizyjny, ew. czujniki ruchu (ryzyko uruchomienia przez zwierzynę),
- Wydajność modułów PV - systemy analizy efektywności,
- Wykrywanie trwałych oraz czasowych uszkodzeń inwerterów,
- Wykrywanie niestabilności pracy inwerterów,
- Sprawność przetwarzania DC / AC przez inwertery,

Ewentualne awarie inwerterów nie niosą ze sobą zagrożenia zwiększeniem emisji hałasu, najczęściej zostają one automatycznie odłączone po wykryciu przez system awarii.

Nie ma konieczności monitorowania emisji do powietrza, emisji ścieków, odpadów, hałasu ani oddziaływania pól elektromagnetycznych.

14 Prace rozbiórkowe dotyczące przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko

Podczas realizacji przedsięwzięcia nie ma konieczności przeprowadzania żadnych prac rozbiórkowych. Jeśli pojawią się takie potrzeby w przyszłości, wszelkie prace prowadzone będą zgodnie z obowiązującymi przepisami. Na dzień dzisiejszy jest to (Dz.U.2003.47.401) - Rozporządzenie ministra Infrastruktury z dnia 6 lutego 2003 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy podczas wykonywania robót budowlanych.

15 Możliwe transgraniczne oddziaływanie na środowisko

Przedmiotowa instalacja znajdować się będzie w odległości około 160 km od najbliższej granicy kraju w kierunku zachodnim. Z uwagi na skalę, rodzaj oraz odległość od granic kraju oddziaływanie transgraniczne nie będzie występować.

16 Obszar ograniczonego użytkowania

Analizowany teren nie został objęty obszarem ograniczonego użytkowania i nie wskazuje się w związku z przedmiotową inwestycją przesłanek do jego ustanowienia.

17 Trudności wynikające z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy, jakie napotkano, opracowując raport.

Podczas opracowywania raportu zidentyfikowano następujące luki we współczesnej wiedzy utrudniające opracowanie raportu:

- ✓ Złożoność i niedokładność modeli matematycznych prognozujących zmiany klimatu.
- ✓ Złożoność zagadnień związanych ze zmianami klimatu oraz związanych z nimi powiązań przyczynowo – skutkowych.
- ✓ Niepewność zmian klimatu.

18 Spis załączników

1. Oświadczenie kierownika Zespołu autorów
2. Tło zanieczyszczeń powietrza (wersja podpisana cyfrowo w wersji elektronicznej).
3. Dane i wyniki modelowania imisji hałasu w otoczeniu (jedynie w wersji cyfrowej)
4. Informacja o rzeczywistym zagospodarowaniu terenu w rejonie inwestycji.
5. Informacja o istniejących urządzeniach melioracyjnych.
6. Streszczenie w języku niespecjalistycznym.

19 Przypisy końcowe

- ⁱ Rozporządzenie Rady ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U 2019 r. poz. 1839) ze zmianami.
- ⁱⁱ <http://epsh.pgi.gov.pl/epsh/>
- ⁱⁱⁱ https://wody.isok.gov.pl/imap_kzgw/?gmap=gpMZIP Plan przeciwdziałania skutkom suszy
- ^{iv} https://rcin.org.pl/Content/65112/WA51_84317_r2018-t91-no2_G-Polonica-Solon.pdf PHYSICO-GEOGRAPHICAL mESOREGIONS OF POLAND: VERIFICATION AND ADJUSTMENT OF BOUNDARIES ON THE BASIS OF CONTEMPORARY SPATIAL DATA (Geographia Polonica 2018, Volume 91, Issue 2, pp. 143-170 <https://doi.org/10.7163/GPol.0115>)
- ^v https://bazadata.pgi.gov.pl/data/smgp/arkusze_txt/smgp0395.pdf
- ^{vi} <https://epsh.pgi.gov.pl/epsh/>
- ^{vii} https://wody.isok.gov.pl/imap_kzgw/?gmap=gpMZIP
- ^{viii} Na podstawie Programu Ochrony Środowiska powiatu wągrowieckiego na lata 2019-2022 z perspektywą do roku 2026
- ^{ix} UCHWAŁA NR XXXVII/274/2017 RADY GMINY WĄGROWIEC Z DNIA 22 LUTEGO 2017R. W SPRAWIE STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY WĄGROWIEC
- ^x Ocena oddziaływania farm fotowoltaicznych na krajobraz. Zalecenia metodyczne, zespół autorski pod kierownictwem M. Jaśkiewicza, październik 2022
- ^{xi} <https://wbpp.poznan.pl/download//147/obszary-funkcjonalne.pdf>
- ^{xii} Rozwój obszarów wiejskich i rolnictwa województwa wielkopolskiego do 2030 roku, przewodniczący Zespołu Jacek Sommerfeld, Poznań, wrzesień 2022
- ^{xiii} www.climatecentral.org, portal bezpluga.pl
- ^{xiv} J. Ropa, Cz. Karwat: Aspekty ekologiczne pracy stacji transformatorowej SN/nn, Magazyn Energetyka, maj 2009 str. 322 (www.energetyka.eu)
- ^{xv} Oddziaływania elektromagnetyczne farm fotowoltaicznych, Paweł A. MAZUREK Politechnika Lubelska, Katedra Elektrotechniki i Elektrotechnologii, (2024) ORCID: 0000-0002-7098-2084
- ^{xvi} https://pl.wikipedia.org/wiki/Kompatybilno%C5%9B%C4%87_elektromagnetyczna#:~:text=Kompatybilno%C5%9B%C4%87%20elektromagnetyczna%20%28ang.%20ElectroMagnetic%20Compatibility%20%E2%80%93%20EMC%29%20%E2%80%93%20poprawn%C4%85%20prac%C4%99%20innych%20urz%C4%85dze%C5%84%20pracuj%C4%85cych%20w%20tym%20%C5%9Brodowisku.
- ^{xvii} Gryz K., Karpowicz J. Narażenie na pola elektromagnetyczne przy instalacjach energetycznych odnawialnych źródeł energii (OZE). „Bezpieczeństwo pracy. Środowisko. Zarządzanie” Red. D. Hadryś, Wyższa Szkoła Zarządzania Ochroną Pracy w Katowicach, 2015, t. 3, s. 85-94
- ^{xviii} Rozporządzenie ministra Klimatu z 11.9.2020 r. w sprawie szczegółowych wymagań dla magazynowania odpadów, Dz.U. z 2020 r. pod poz. 1742 2 Ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach, Dz.U. 2013 poz. 2123 odpadów.
- ^{xix} Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wągrowiec na lata 2020-2023 z perspektywą do roku 2027
- ^{xx} Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 16 listopada 2022 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry
- ^{xxi} <https://insideclimatenews.org/news/15032023/solar-property-values/>
- ^{xxii} <https://www.gov.wales/sites/default/files/publications/2023-08/impact-solar-photovoltaic-sites-agricultural-soils-land-speg21-22-03-work-package-3.pdf>
- ^{xxiii} https://www.ren21.net/wp-content/uploads/2019/05/REN21-RESR-2023_LowRes.pdf
- ^{xxiv} <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0960148123017421> „Impact of a small-scale solar park on temperature and vegetation parameters obtained from Landsat 8”
- ^{xxv} <https://www.ksowplus.pl/transfer-wiedzy-i-innowacje/aktualnosc/default-55197c6b8da5be3c12ae0c49f0c54187>
- ^{xxvi} <https://wodnesprawy.pl/nawoczesne-technologie-w-rolnictwie-sposobem-na-zwi/>
- ^{xxvii} Solar parks help biodiversity by recreating pre-industrial soil conditions – pv magazine International (pv-magazine.com)
- ^{xxviii} The importance of biodiversity in solar farms - Power (greenvolt.com)
- ^{xxix} Solar parks can enhance bird diversity in agricultural landscape, B. Jarcuska et.al Journal of Environmental Management

Volume 351, February 2024, 119902 https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0301479723026907?ref=pdf_download&fr=RR-2&rr=89fd9fcc2e7fbf44

^{xxx} Dokładna analiza charakterystyki i wpływu inwestycji na krajobraz znajduje się w dalszej części opracowania.

^{xxx}_i <https://www.gov.wales/sites/default/files/publications/2023-08/impact-solar-photovoltaic-sites-agricultural-soils-land-ssep21-22-03-work-package-3.pdf>

^{xxx}_{ii} Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 16 listopada 2022 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry

^{xxx}_{iii} <https://klimada2.ios.gov.pl/klimat-scenariusze-portal/> dostęp luty 2024